Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisitigut tikkuussissutit

Nøgletal om børn og unge i Grønland 2011

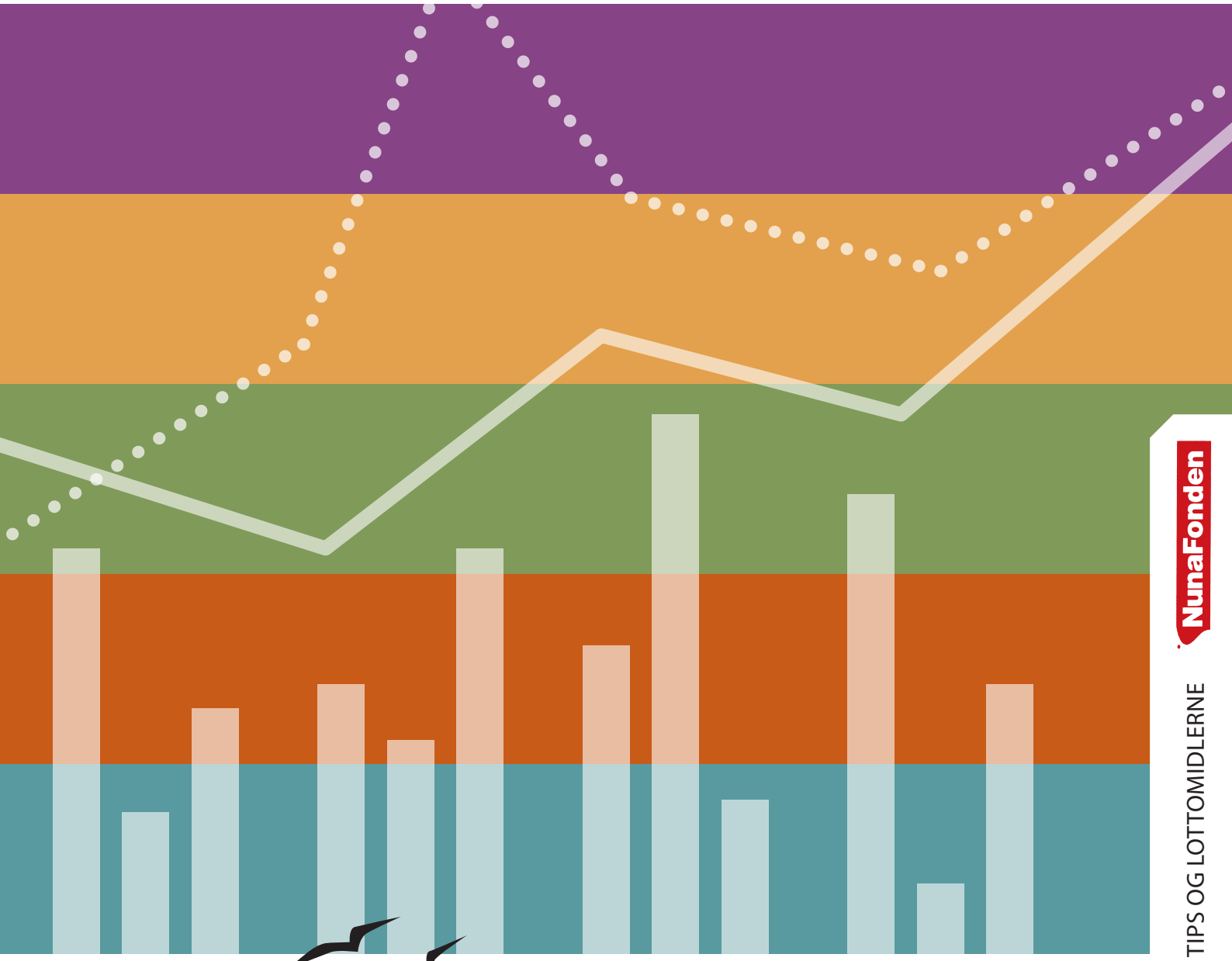

NunaFonden

TIPS OG LOTTOMIDLERNE

Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfik
Videnscenter om Børn og Unge | Documentation Centre on Children and Youth

Naqiterisitsisoq · Udgiver
MIPI – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfik
MIPI – Videnscenter om Børn og Unge

Aaqqissuisut · Redaktion
Mirian Rønne, MIPI – mirr@nanoq.gl
Birgit Niclasen,
Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik · Departementet for Sundhed – bivn@nanoq.gl
Anders Blaabjerg,
Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik · Grønlands Statistik – abla@stat.gl

Nutserisoq · Tolk
Elisabeth Johansen

Ilusilersuisoq · Layout
Ivalu Risager

Naqiterivik · Tryk
Arco Grafisk A/S

April 2012

Saqqummersitaq aaneqarlunilu assilineqarsinnaavoq. Saqqummersitamit tigulaarinninnerit issuaanerilluunniit allanngortitsinani, saqqummersitamullu eqqortumik innersuussissutitalerlugit atorneqartut kisimik akuerisaapput. Allaatigisat, tigulaarinninnerit, naliliinerit, innersuussinerillu tamaasa saqqummersitsisumut MIPI-mut – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfimmut nassiuteqquneqarput.

Publikationen kan frit downloades og kopieres.
Gengivelse er tilladt med korrekt kildehenvisning.
Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver MIPI – Videnscenter om Børn og Unges publikationer, bedes sendt til centret.

Rapporten er udgivet på grønlandsk med titlen:
Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisitigut tikkuussissutit 2011

Nalunaarusiaq qallunaatut ima taallugu aamma saqqummerpoq:
Nøgletal om Børn og Unge i Grønland 2011

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisitigut tikkuussissutit
Nøgletal om børn og unge i Grønland 2011

Imarisai · *Indholdsfortegnelse*

4 Aallaqqaasiut · *Forord*

6 Inuttussutsinut paasissutissat
Demografiske oplysninger

14 Pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartartut suliffissaaleqinerlu
Offentlige ydelser og ledighed

18 Ilinniagaqarneq · *Uddannelse*

32 Peqqissuseq · *Sundhed*

42 Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinniittut
Børn og unge på døgninstitutioner

Tabel-it titartakkallu · Tabeller og figurer

6 FIGUR 1 Meeqqat inuusuttullu innuttaasut akornanni amerlassusaat, 1992 - 2011
Børn og unges andel af den samlede befolkning 1992-2011

7 FIGUR 2 Niviarsiaqqat nukappiaqqallu amerlassusaat 1. januar 2001 aammalu 1. Januar 2011-imi
Antallet af børn og unge pr. 1.januar 2001 og 1. januar 2011

8 TABEL 1 Meeqqat inuusuttullu amerlassusaat **illoqarfinnut** nunaqarfinnullu agguataarlugit, 2007-2011
Antallet af børn og unge fordelt på by og bygd 2007-2011

9 TABEL 2 Inoqutigiiaani assigiinngitsuni meeqqat amerlassusaat 2007-2011
Antallet af børn i forskellige husstandstyper 2007-2011

10 FIGUR 3A Nunamut nunamiillu nutsernerit 2001-miit 2010-mut arnat
Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut 15-iniik 24-inut ukiullit aallaavigalugit
Antal ind- og udvandringer fra 2001-2010 blandt 15-24-årige kvinder født i Grønland

11 FIGUR 3B Nunamut nunamiillu nutsernerit 2001-miit 2010-mut angutit
Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut 15-iniik 24-inut ukiullit aallaavigalugit
Antal ind- og udvandringer fra 2001-2010 blandt 15-24-årige mænd født i Grønland

13 TABEL 3 Meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut Danmarkimi najugallit
Antal børn og unge født i Grønland og bosat i Danmark efter tid, alder og køn.

14 TABEL 4 Isumaginninnermi ikiorsiissutinik pisartut amerlassusaat 2009-2010 15-29-nut ukiulinni
Antal modtagere af sociale ydelser 2009-2010, 15-29 år

16 TABEL 5A Inuit suliffissaaleqinermik eqqugaasimasut 2009-2010-lu suiaassusaannut ukiuinullu agguataarlugit, arnat
Personer berørt af ledighed fordelt på køn og alder i 2009-2010, kvinder

17 TABEL 5B Inuit suliffissaaleqinermik eqqugaasimasut 2009-2010-lu suiaassusaannut ukiuinullu agguataarlugit, angutit
Personer berørt af ledighed fordelt på køn og alder i 2009-2010, mænd

18 FIGUR 4 Meeqqat atuarfianni atuartut amerlassusaat 2001-2011
Antal elever i folkeskolen 2001-2011

19 TABEL 6 Meeqqat atuarfiini 10. Klasseni misilitsinnermi angusarineqarsimasut agguaqatigiinneri 2009-2010
Oversigt over gennemsnit af 10. klassernes samlede resultater i færdighedsprøver 2009-2010

21 TABEL 7 Atuartut nerisaqarfiusumiittut amerlassusaat 2001-2011
Antallet af kostplacerede elever ved skolestart 2001-2011

22 TABEL 8 Ilinniartsitsisut ilinniagaat 2005-2011
Lærernes sproglige baggrund 2005-2011

23 TABEL 9 Atuartut immikkut ittumik aamma annertusisamik immikkut ittumik atuartinneqartut amerlassusaat 2001-2011
Antal børn under almindelig og vidtgående specialundervisning 2001-2011

24 TABEL 10 Atuartitsisut ilinniagaat, immikkut ittumik atuartitsineq 2009/10 aammalu 2010/11,
akunnerit atuartitsiviusut aallaavigalugit
Antal lærere i specialundervisning fordelt på underviserens uddannelse i 2009/10 og 2010/11

25 FIGUR 5 *Ilinniagaqarnissamut piareersataasunik ilinniartut ilinnialersut 2002-2009-mut ilinniarfinnut agguataarlugit*
Antallet af påbegyndte studerende på de studieforberedende uddannelser i 2002-2009
fordelt på uddannelsesinstitution

26 FIGUR 6A 2002-2011-mut ilinniarnissamut piareersataasunik ilinniartut naammassinnittut amerlassusii
Antal dimittender fra de studieforberedende uddannelser i 2002-2011 i alt

27 FIGUR 6B 2002-2011-mut ilinniarnissamut piareersaataasunik ilinniartut naammassinnittut amerlassusii, arnat
Antal dimittender fra de studieforberedende uddannelser i 2002-2011 fordelt på uddannelsesinstitution, kvinder

27 FIGUR 6C 2002-2011-mi ilinniarnissamut piareersaataasunik ilinniartut naammassinnittut amerlassusii, angutit
Antal dimittender fra de studieforberedende uddannelser i 2002-2011 fordelt uddannelsesinstitution, mænd

28 FIGUR 7 Tunngaviusumik inuussutissarsiutinut tunngasunut ilinnialersut 2006-2010-mut amerlassusaat, suiaassusaannut ukiuinullu agguataarlugit
Antal ansøgere til de erhvervsfaglige grunduddannelser i 2006-2010 fordelt på køn og alder

30 FIGUR 8 Tunngaviusumik inuussutissarsiutinut tunngasunut ilinnialersut 2006-2010-mut amerlassusaat, ukiuinut agguataarlugit
Antal påbegyndte på de erhvervsfaglige grunduddannelser i 2006-2010 fordelt på alder

31 TABEL 11 Piginnaanngorsaanernik ilinniarfinni 2006-2009-milu ilinnialersut, ilinniarnerminnik unitsitsiinnartut aammalu ilinniarnerminnik naammassinnittut amerlassusaat
Antallet af påbegyndte, afbrudte og fuldførte uddannelsesforløb på de kompetencegivende uddannelser 2006-2009

32 TABEL 12 Naartuersittut amerlassusaat ukiuinut agguataarlugit 2003-2009
Antallet af aborter fordelt på aldersgrupper 2003-2009

33 TABEL 13 Inunngortut agguataarneri anaanaasup ukiui najoqqutaralugit 2003-2009
Antallet af fødsler fordelt efter moderens alder 2003-2009

34 FIGUR 9 Ernisut naartuersittullu 12-24-inut ukiullit amerlassusaat 2003-2009
Antallet af fødsler og aborter i aldersgruppen 12-24-årige 2003-2009

35 TABEL 14 Gonorémik nappaatillit suiaassusaannut ukiuinullu nalunaarutigineqarnerisa 2001-2009-mut agguataarneri
Anmeldte gonorétilfælde 2001-2009 fordelt på køn og alder

36 TABEL 15 Chlamydiamik nappaatillit suiaassusaannut ukiuinullu nalunaaritigineqarnerisa 2001-2009-mut agguataarneri
Anmeldte chlamydiatilfælde2000-2009 fordelt på køn og alder

37 FIGUR 10 Inunngortut toqusarnerisa nalunaarsorneri inuusut 1000-iugaangata 2001-2009
Spædbørnsdødeligheden 2001-2009 pr. 1000 levendefødte

39 TABEL 16 Meeqqat inuusuttullu akornanni imminornerit 2004-2009-mut suiaassuseq ukiullu aallavigalugit agguataarneri
Selvmord blandt børn og unge 2004-2009 fordelt på køn og alder

41 TABEL 17 Naliginnaanngitsumik toqquteqartut (ajutoornerit toqutsinerillu) ukiui suiaassusaallu aallaavigalugit agguataarneri 2005-2009
Dødsfald af ikke-naturlige årsager (ulykker og drab) fordelt efter alder og køn 2005-2009

43 TABEL 18 Meeqqat inuusuttullu inissaq aallaavigalugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni 2008-2010-mut ineqartut
Belægning på Børne- og Ungeinstitutioner 2008-2010

44 TABEL 19 Innarluuteqartut inissaq aallaavigalugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni 2008-2010-mut ineqartut
Belægning på Handicapinstitutioner 2008-2010

45 TABEL 20 Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiutaannut inissinneqarsimasut 2008-2010-mut kommuunikkaartumik agguataarneri
Kommunefordeling anbragte børn og unge på Selvstyreejede døgninstitutioner 2008-2010

46 TABEL 21 Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiutaannut inissinneqarsimasut 2008-2010-mut kommuunikkaartumik agguataarneri
Kommunefordeling anbragte børn og unge på Selvstyreejede handicapinstitutioner 2008-2010

Aallaqqaasiut · Forord

2011-mi meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisit pingaarutillit Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisinik ullutsinnut attuumassuteqartunik imaqarput. Taakkunannga saqqummersitsinikkut taamaasilluni Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu atugaat pillugit ilisimasanut ilapittuutaavoq. MIPI – Meeqqat Inuusuttullu Pillugit Ilisimasaqarfik kisitsisinik pingaarnernik 2003-mili pilersinneqarnermi kingorna saqqummersitsisalerpoq – taamanikkulli Kalaallit Nunaanni Meeqqat Inuusuttullu pillugit Naatsorsueqqissaarneq-mik saqqummersinneqartoq taaguteqarpoq. Saqqummersitat tamarmik MIPI-p internetikkut nittartagaani atuarneqarsinnaapput akeqanngitsumillu aaneqarsinnaallutik. Kisitsisit Pingaarnerit saqqummersinneqartarnerannut siunertaavoq meeqqat inuusuttullu inuuniarnerminni atugaasa alaatsinaanneqarnissaat ineriartornerisalu malinnaaffigineqarnissaat. Taamaasiussagaanni meeqqat inuusuttullu pillugit paasissutissat pingaarutillit suunerisa paasiniarnissaat pisariaqarpoq kiisalu suliassaqarfimmi tassani paasissutissanik ingerlaavartumik katersinissaq nutarterinissarlu.

Meeqqat inuusuttullu Kisitsisit Pingaarnerni 0-imiit 24-nut ukiulittut nassuiarneqarput. Nassuiaat taanna nunani tamalaani arlalinni aamma atorneqartarpoq. Anneruniussutigineqarsinnaavoq 0-init 18-inut ukiullit kisimik meeqqanik inuusuttunillu taaneqartariaqarnerat – Meeqqat pillugit Isumaqatigiissummi soorlu assersuutigalugu 0-init 18-inut ukiullit meeqqatut isigineqartarput. Taamaattorli pingaaruteqarpoq isiginiassallugu, saqqummersitami matumani meeqqat inuusuttullu pineqarmata. Tamannalu aamma 19-init 24-nut ukiullit tabelini ilanngunneqarnerannut pissutaavoq.

Kisitsisit Pingaarnerit 2011-mut paasissutissat ilaatigut Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit, Inerisaavimmit, Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit kiisalu Namminersorlutik Oqartussanit pissarsiarineqarsimapput.

Kisitsit Pingaarnerit ukioq mannattaaq marlunngorlugit avinneqarsimapput, immikkoortoq tunngaviusoq aamma immikkoortoq aalajangersimasumik qulequtalik. Immikkoortumi tunngaviusumi qulequttani ukunani kisitsisit pingaarnerit sammineqarput: Innuttaasut katitigaanerat, nuttarnerat ineriartornerallu, Pisortanit ikiorsiissutit suliffissaaleqinerlu, Ilinniartitaaneq, Peqqissuseq aammalu Meeqqat Inuusuttullu Ulloq Unnuarlu Angerlarsimaffinniittut. Immikkoortumi aalajangersimasumik qulequtalimmi qulequtat siusinnerusukkut sammineqarsimanngitsoq sammineqarpoq. Ukioq manna Piareersarfiit sammineqarput, MIPI isumaqarmat, meeqqat atuarfiannit anisunit sinneruttunik taaneqartartut ingerlaqqinneq

Nøgletal om børn og unge 2011 indeholder centrale tal om børn og unge i Grønland. Udgivelsen bidrager derved til at skabe overblik over børn og unges levevilkår i Grønland. MIPI – Videnscenter om Børn og Unge har udgivet Nøgletal siden 2003, da vi blev oprettet - i starten dog under navnet Statistik om Børn og Unge i Grønland. Alle udgivelserne kan læses på MIPIs hjemmeside og downloades gratis. Formålet med Nøgletal er at sætte fokus på og følge udviklingen i børn og unges levevilkår. For at kunne gøre det, er det nødvendigt at skabe et overblik over centrale data om børn og unge samt løbende at indsamle og opdatere data på området.

Børn og unge defineres i Nøgletal som de 0-24-årige. Denne definition bruges også i flere internationale sammenhænge. Der kan argumenteres for, at det kun er de 0-18-årige, som bør indgå i gruppen – Børnekonventionen anser f.eks. de 0-18-årige som børn. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at denne udgivelse ser på både børn og unge. Dette er årsagen til, at de 19-24-årige også er medtaget i tabellerne.

Data til Nøgletal 2011 er blandt andet indhentet hos Landslægeembedet, Inerisaavik, Grønlands Statistik samt Selvstyret.

Nøgletal består igen i år af en grunddel og en temadel. Grunddelen ser på udvalgte nøgletal indenfor emnerne: Demografi, Offentlige ydelser og ledighed, Uddannelse, Sundhed og Børn og Unge på Døgninstitutioner. Temadelen ser på et emne, der ikke tidligere er blevet belyst. I år er valget faldet på Piareersarfiit, da MIPI mener, at der er behov for fokus på den såkaldte restgruppe, der ikke kommer videre efter folkeskolen. Du kan læse mere om hvad Piareersarfiit er, samt forskellige nøgletal for området i selve temadelen af Nøgletal 2011.

Indsamlingen af data til grunddelen og temadelen er foretaget af AC-Fuldmægtig Mirian Røn-

ajortut sammineqarnissaat pisariaqartoq. Piareersarfiit suunersut kiisalu kisitsisit pingaarnerit assigiinngitsut taakkununnga tunngassuteqartut Kisitsisit Pingaarnerit 2011-mi immikkoortumi aalajangersimasumik qulequtalimmi atuarsinnaavatit.

Paasissutissanik katersineq immikkoortumut tunngaviusumut aamma immikkoortumut aalajangersimasumik qulequtalimmut AC-Fuldmægtig Mirian Rønnemit MIPI-meersumit suliarineqarsimavoq. Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmi nakorsanut siunnersorti Birgit Niclassen aamma Anders Blaabjerg Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmi Naatsorsueqqissaarnermut Pisortaq – tamarmik MIPI-p siulersuisuini ilaasortat, saqqummersitamik atuaqqissaartuullutillu pitsaassusaanik qulakkeereqataasuupput. Ivalu Risageri aammaarluni saqqummersitamik ilusilersueqataallunilu assilialersueqataasuuvoq kiisalu Elisabeth Johansen nutserisuulluni.

Tipsernermit lottornermillu Aningaasaliissutit, NunaFonden aamma Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiisitaanermullu Naalakkersuisoqarfik aningaasaliisoralugit saqqummersitaq saqqummersinneqarpoq.

MIPI-p isumaa naapertorlugu aaqqissuussaasumik paasissutissanik katersiuarnissaq pisariaqartinneqartorujussuuvoq. Paasissutissanik suliassaqarfinni tamani atorneqarsinnaasunik katersiniarneq tamatigut ajornakusoorlunilu sulisunik aningaasanillu atuinartorujussuuvoq, tamannalu pisariaqarlunilu sukumiinerusumik misissussallugu soqutiginarpoq. Paasissutissat ilanngunneqartut tamarmik taamaattumik ajoraluartumik Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu atugaannik inuunerannillu tamakkiisumik ersersitsinngillat. Taamaakkaluartoq MIPI neriuppoq, Kisitsisit Pingaarnerit 2011-p saqqummersinneratigut Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu atugaannik samminninnermut ilanngussaqarsinnaalluni kiisalu meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu oqallinnermik pitsaasumik pilersitsinissamut tunngavisseeqataasinnaassasoq.

ne fra MIPI. Birgit Niclasen, lægefaglig konsulent i Departementet for Sundhed og Anders Blaabjerg, Statistikchef ved Grønlands Statistik – begge fra MIPIs bestyrelse, har medvirket ved korrekturlæsningen og kvalitetssikringen af det færdige produkt. Ivalu Risager har endnu engang stået for layout og illustrationer, mens Elisabeth Johansen har sørget for oversættelsen.

Udgivelsen er blevet til ved hjælp af midler fra Tips- og lottomidlerne, NunaFonden og Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling.

Ud fra MIPIs synsvinkel er behovet for systematisk dataindsamling meget stort. Generelt set er det både vanskeligt og meget ressourcekrævende at indhente valide data på alle de områder, som det er både relevant og interessant at undersøge nærmere. De medtagede data giver derfor desværre ikke et fuldt billede af vilkår og trivsel for børn og unge i Grønland. MIPI håber alligevel, at Nøgletal 2011 vil bidrage til at sætte fokus på børn og unges vilkår, samt at skabe et grundlag for en kvalificeret diskussion på området.

Kisea Bruun,
Bestyrelseformand

Tina Dam Rasmussen
Afdelingskoordinator

Inuiaqatigiit · Demografi

Kisitsisit pingaarnerit 2011-mi immikkoortoq siulleq paasissutissat nutarsakkanik inuiaqatigiit katitigaanerannut, nuttarnerannut ineriartornerannullu Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu tunngassuteqartunik imaqarpoq. Kisitsisini meeqqat inuusuttullu illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguataarsimanerat aammalu illuni qanoq ittuni najugaqarnersut takuneqarsinnaapput. Kiisalu aamma meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut qassit nunatsinnit nuussimanersut imaluunniit Danmarkimut nuussimanersut misissorsimavarput.

Figur 1

Figur 1-imi takuneqarsinnaapput ukiuni kingullerni 20-ni 0-imiit 24-nut ukiullit innuttaasut qasserarterutigisimaneraat. 2011-mi innuttaasut 38,4%-ii meeraallutillu inuusuttuupput, 1992-imilu 41,7%-iullutik. Ukiut qulit tamatuma siorna, 1982-imi, 0-imiit 24-nut ukiullit 51,2%-iupput. Ukiut kingulliit 30-t inuiaqatigiinni meeqqat inuusuttullu amerlassusaat annertuumik appariarujussuarsimavoq. Tamanna arlalinnik peqquteqarsinnaavoq, soorlu meeqqat inunngortartut ikilisimanerat tassungalu ilutigitillugu utoqqaat amerlisimanerat amerlanerusullu nunanut allanut nuussimanerat.

Første kapital i Nøgletal 2011 består af opdaterede oplysninger, om nogle af de demografiske forhold, der berører børn og unge i Grønland. Tallene viser både antal børn og unge, hvordan de er fordelt på by og bygd og hvilken type husstande, de bor i. Endelig har vi set på, hvor mange børn og unge, som er født i Grønland, og er udvandret til eller bosiddende i Danmark.

Figur 1

Figur 1 angiver, hvor stor en andel de 0-24-årige har udgjort af den samlede befolkning de seneste 20 år. I 2011 udgjorde børn og unge 38,4% af befolkningen, mens de i 1992 udgjorde 41,7%. Bare 10 år tidligere, i 1982, udgjorde de 0-24-årige 51,2% af befolkningen. I løbet af de sidste 30 år, er der altså sket et relativt drastisk fald i børn og unges samlede andel af befolkningen. Der kan være flere årsager til dette fald, såsom at der bliver født færre børn samtidig med, at der bliver flere ældre, og at flere rejser ud af landet.

FIGUR 1: Meeqqat inuusuttullu innuttaasut akornanni amerlassusaat, 1992-2011
Børn og unges andel af den samlede befolkning 1992-2011

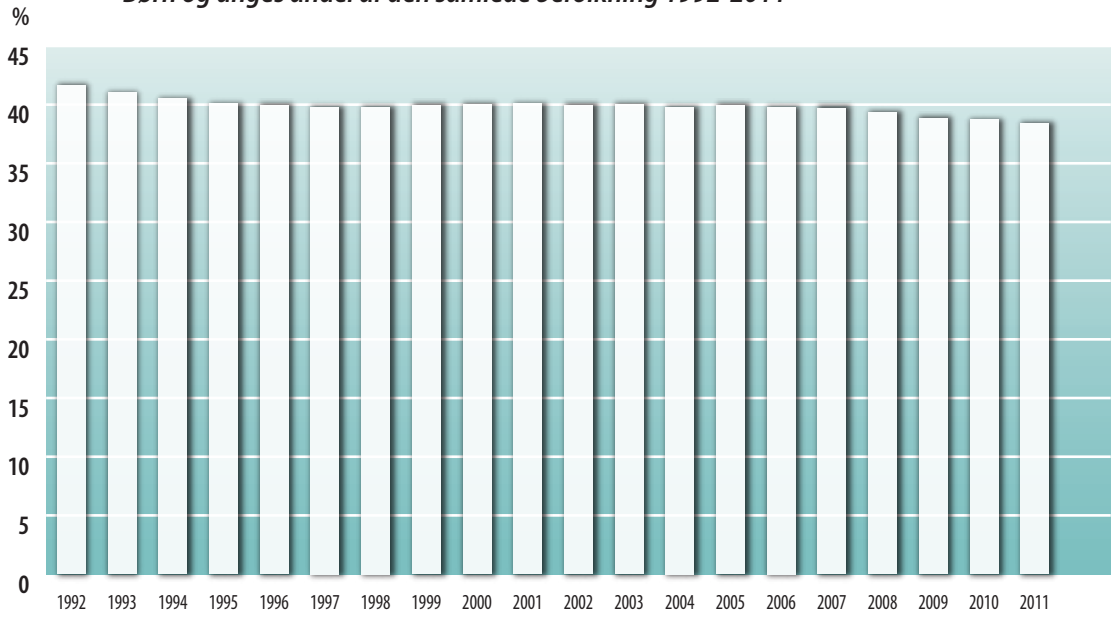

Aallerfik: *Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Kisitsisinut bankimit: Innuttaasut januarip allaqqaataani 2011-mi sumiissusaat, suiaassusaat, ukiui inunngorfiilu aallaavigalugit 1977-2011.*
Kilde: Grønlands Statistik, Statistikbanken: Befolkningen pr 1. januar efter bosted, køn, alder og fødested 1977-2011

FIGUR 2: Niviarsiaqqat nukappiaqqallu amerlassusaat 1. januar 2001 aammalu 1. Januar 2011-imi
Antallet af børn og unge pr. 1. januar 2001 og 1. Januar 2011

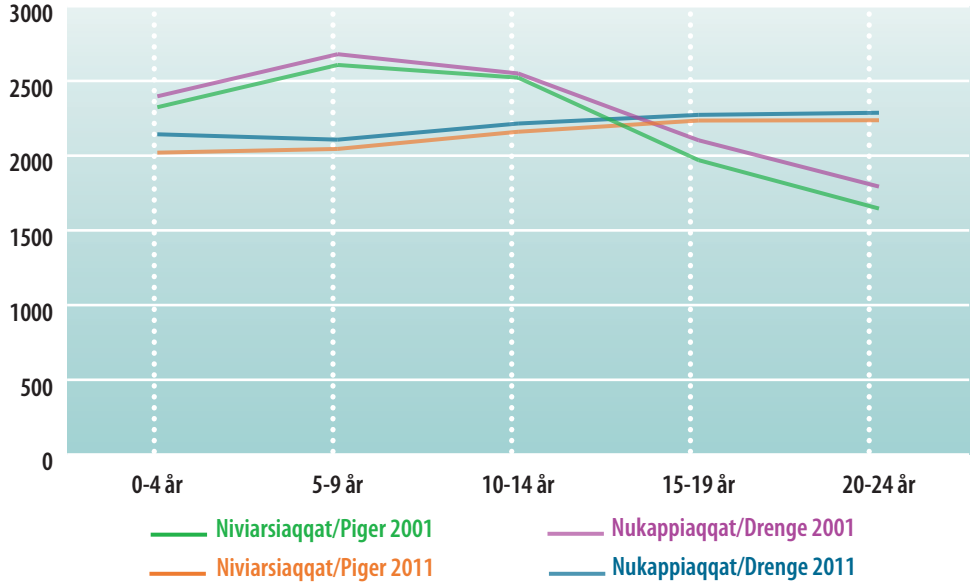

Najoqqutaq: *Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Kisitsisinut bankimit: Innuttaasut januarip allaqqaataani 2011-mi sumiissusaat, suiaassusaat, ukiui inunngorfiilu aallaavigalugit 1977-2011.*

Kilde: *Grønlands Statistik, Statistikbanken, Befolkningen pr. 1. januar 2011 efter bosted, køn, alder og fødested 1977-2011.*

Figur 2

Figur 2-mi takuneqarsinnaapput nukappiaqqat niviarsiaqqallu ukioqatigiiaanit assigiinngitsuneersut amerlassusaat. 2011-mi 2001-imut naleqqiullugu meeqqat inuusuttullu 879-inik ikinnerupput – niviarsiaqqat 372-inik ikinnerupput nukappiaqqallu 497-inik. Ukiut isigigutsigit ukioqatigiiaat ersarissumik assigiinngissuteqarput. 0-imiit 24-nut ukiulinnut tunngatillugu nukappiaqqat niviarsiaqqallu 2001-imut naleqqiullugit 2011-mi ikinnerupput. Taamaattorli 15-iniit 24-nut ukiulinnut tunngatillugu taakkua 2011-mi 2001-imut naleqqiullugu amerlanerupput. Ukioqatigiiaat taakkua nikingassutaannut pissutaasinnaavoq 15-iniit 24-nut ukiullit maanna ilinniagaqarnissamut piareersarnissamik imaluunniit ingerlaqqiffiusumik ilinniagaqarnissamik Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarnissaat toqqartalersimammassuk – tamatumalu kingunerisaanik ukioqatigiiaat taakkua ikinnerusut nunatsinnit nuuttarput. Tassungalu ilutigitillugu inunngortartut ikinnerunerat ukioqatigiiaani taakkunani (0-imiit 14-inut aamma 15-iniit 24-nut ukiulinni) nikingassut pissusissamisuuginnartumik allanngussaaq.

Figur 2

Figur 2 viser antallet af drenge og piger pr. 1. januar 2001 og 2011 ud fra forskellige aldersgrupper. I alt er der 879 færre børn og unge i 2011 end i 2001 – 372 færre piger og 497 færre drenge. Når der ses på alder, opstår der derimod en tydelig forskel på grupperne. For de 0-14-årige er der både færre drenge og piger i 2011 end i 2001. For de 15-24-årige er der derimod flere i 2011 end i 2001. Årsagen til, at der er forskel på de to grupper, kan skyldes, at de 15-24-årige i langt højere grad end tidligere vælger at gå på enten de studieforberedende eller videregående uddannelser i Grønland – hvilket betyder, at færre i disse aldersgrupper rejser ud af landet. Når der så samtidig fødes færre børn, vil forskellen mellem de to aldersgrupper (0-14 og 15-24), helt naturligt ændre sig.

TABEL 1: Meeqqat inuusuttullu amerlassusaat illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguataarlugit, 2007-2011
Antallet af børn og unge fordelt på by og bygd 2007-2011

		2007	2008	2009	2010	2011	2011	2011
Nuna tamakkerlugu *Hele landet*	**Katillugit · *I alt***	**22.468**	**22.179**	**21.797**	**21.842**	**21.589**	**56.615**	**38%**
	0-4	4.307	4.179	4.106	4.128	4.126	2011 innuttaasut katillugit *Befolkning i alt 2011*	2011-mi meeqqat amerlassusaat%-inngorlugu *Børns andel i alt 2011*
	5-9	4.487	4.335	4.229	4.167	4.123		
	10-14	4.965	4.893	4.671	4.532	4.358		
	15-19	4.689	4.749	4.553	4.617	4.491		
	20-24	4.020	4.023	4.238	4.398	4.488		
Illoqarfiit *Byer*	**Katillugit · *I alt***	**18.373**	**18.266**	**18.021**	**18.104**	**18.133**	**47.857**	**38%**
	0-4	3.450	3.419	3.368	3.409	3.470	2011 innuttaasut katillugit *Befolkning i alt 2011*	2011-mi meeqqat amerlassusaat%-inngorlugu *Børns andel i alt 2011*
	5-9	3.629	3.527	3.450	3.419	3.416		
	10-14	3.997	3.970	3.811	3.707	3.609		
	15-19	3.922	3.955	3.778	3.835	3.772		
	20-24	3.375	3.395	3.614	3.734	3.866		
Nunaqarfiit *Bygder*	**Katillugit · *I alt***	**4.095**	**3.869**	**3.776**	**3.738**	**3.453**	**8.239**	**42%**
	0-4	857	753	738	719	656	2011 innuttaasut katillugit *Befolkning i alt 2011*	2011-mi meeqqat amerlassusaat%-inngorlugu *Børns andel i alt 2011*
	5-9	858	801	779	748	707		
	10-14	968	920	860	825	749		
	15-19	767	794	775	782	719		
	20-24	645	601	624	664	622		

Najoqqutaq: *Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Kisitsisinut bankimit: Innuttaasut januarip allaqqaataani 2011-mi sumiissusaat, suiaassusaat, ukiui inunngorfiilu aallaavigalugit 1977-2011. Kilde: Grønlands Statistik, Statistikbanken: Befolkningen pr 1. januar efter bosted, køn, alder og fødested 1977-2011*

Tabel 1

Tabel 1-imi takuneqarsinnaavoq meeqqat inuusuttullu ukiuni kingullerni illoqarfimmi nunaqarfimmilu najugaqartut agguataarsimanerat. 2007-miit 2011-mut 0-imiit 24-nut ukiullit 882-inik ikileriarsimapput. Ikileriaat annerpaaq nunaqarfinniippoq, ikileriarnerup tamarmiusup 72,8%-ia nunaqarfinniimmat. Ingammik 0-imiik 14-inut ukiullit nunaqarfinni ikileriarsimapput. Taamaakkaluartorli 2011-mi meeqqat inuusuttullu nunaqarfinni innuttaasut 42%-eraat.

Illoqarfinnissaaq meeqqat inuusuttullu amerlassusaat ikileriarsimavoq, ingammik ukioqatigiiaani 5-niit 19-inut ukiulinni. Paarlattuanilli ingammik ukioqatigiiaanut 0-imiit 4-nut kiisalu 20-niit 24-nut ukiulinnut tunngatillugu piffissami pineqartumi taakkua ikileriarsimapput – ukioqatigiiaani 20-niit 24-nut ukiulinnut tunngatillugu taakkua 491-inik amerleriarsimapput. Taamaasilluni tunngaviusumik meeqqat inuusuttullu nunaqarfinni najugallit ikiliartorput, inuusuttullu illoqarfinni najugallit amerliartorlutik. Tamanna meeqqat inunngortartut ikinnerunerannik peqquteqarsinnaallunilu inersimasut meerartallit meeqqatik ilagalugit nunaqarfimmiit nuuttalernerannik peqquteqarsinnaavoq. Ukioqatigiiaalli 20-niit 24-nut ukiullit illoqarfinni amerlanerulernerannut pissutaasinnaavoq inuusuttut amerlanerusut ilinniariartorlutik suliffissarsiorlutilluunniit illoqarfinnut nuuttalernerannik.

Tabel 1

Tabel 1 viser fordelingen af børn og unge i byerne og bygderne de seneste fem år. Fra 2007 til 2011 er antallet af 0-24-årige faldet med 882 personer. Det største fald er sket i bygderne, som står for 72,8% af det samlede fald. Det er især de 0-14-årige, der er blevet færre af i bygderne. Børn og unge udgør dog alligevel 42% af befolkningen i bygderne i 2011.

I byerne er der også sket et mindre fald i det samlede antal primært indenfor gruppen 5-19-årige. Derimod er der for både de 0-4 samt 20-24-årige blevet flere i perioden – for de 20-24-årige er der tale om hele 491 flere. Der bliver altså overordnet set færre børn og unge i bygderne, mens der bliver flere, især unge, i byerne. Dette kan både skyldes, at der fødes færre børn, og at flere voksne med børn vælger at forlade bygderne. Stigningen blandt de 20-24-årige i byerne kan derimod skyldes, at flere unge tager til byerne for at få en uddannelse eller at finde arbejde.

Tabel 2

Tabel 2-mi takuneqarsinnaavoq meeqqat qassit inoqutigiiaani assigiinngitsuni najugaqarnersut. Inoqutigiiaat amerlassusaat 2007-miit 2011-mut qaffariartorusaarsimavoq – inoqutigiiaat meerartaqanngitsut kisimik amerleriarsimapput. 2011-mi inoqutigiit 21.989-iupput, taakkunannga 8.048-ni (36,6%) meeqqanik najugaqartoqarpoq. Meeqqat inunngortartut ikinnerunerat pissutigalugu inoqutigiit meerartaqanngitsut amerliartornerat pissusissamisuuginnarpoq. Meeqqat 54,4%-ii (4.378-it) ulloq 1. januar 2011 inoqutigiinni marlunnik inersimasortalinni najugaqarput, meeqqallu 149-t inoqutigiinni inersimasortaqanngitsuni najugaqarput. Kisitsit taanna 2007-imi 45-innaasimagaluarluni qaffassimavoq, qaffaallu tamanna ukiut tallimat ingerlaneranni 231%-iuvoq.

Tabel 2

Tabel 2 angiver, hvor mange børn der bor i forskellige husstandstyper. Det samlede antal husstande har været svagt stigende fra 2007-2011 – det er kun husstande uden børn, der er blevet flere af. I 2011 var der 21.989 husstande, hvoraf der boede børn i de 8.048 (36,6%). Da der fødes færre børn er det naturligt, at der bliver flere husstande uden børn. 54,4% af børnene (4.378) boede pr. 1. januar 2011 i husstande med 2 voksne, mens 149 børn boede i husstande helt uden voksne. Dette tal er steget fra kun 45 i 2007, hvilket er en stigning på 231% i løbet af en 5-årig periode. Årsagen til denne kraftige stigning kan

TABEL 2: Inoqutigiiaani assigiinngitsuni meeqqat amerlassusaat 2007-2011
Antallet af børn i forskellige husstandstyper 2007-2011

	Meeqqat katillugit · *Børn i alt*					Procentit · *Procent*				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
Inoqutigiit · *Husstande*	-	-	-	-	-	100%	100%	100%	100%	100%
Inersimasortaqanngitsut meeraq ataaseq · *0 voksne og 1 barn*	34	39	100	120	126	0,2%	0,2%	0,5%	0,6%	0,6%
Inersimasortaqanngitsut meeqqat marluk · *0 voksne og 2 børn*	5	6	7	8	7	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Inersimasortaqanngitsut meeqqat pingasut amerlanerusulluunniit. *0 voksne og 3 eller flere børn*	6	2	7	16	16	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
inersimasut marluk ataatsimik meerartallit · *2 voksne og 1 barn*	1.802	1.750	1.772	1.685	1.778	8,5%	8,2%	8,2%	7,7%	8,1%
Inersimasut marluk marlunnik meerartallit *2 voksne og 2 børn*	1.625	1.606	1.516	1.533	1.514	7,7%	7,5%	7,0%	7,1%	6,9%
Inersimasut marluk pingasunik amerlanerusunilluunniit meerartallit *2 voksne og 3 eller flere børn*	1.311	1.279	1.169	1.137	1.086	6,2%	6,0%	5,4%	5,2%	4,9%
Arnaq inersimasoq ataatsimik meerartalik · *1 voksen kvinde og 1 barn*	654	625	609	632	628	3,1%	2,9%	2,8%	2,9%	2,9%
Arnaq inersimasoq marlunnik meerartalik · *1 voksen kvinde og 2 børn*	382	380	360	340	344	1,8%	1,8%	1,8%	1,6%	1,6%
Arnaq inersimasoq pingasunik amerlanerusunilluunniit meerartalik. *1 voksen kvinde og 3 eller flere børn*	210	203	207	178	182	1,0%	1,0%	1,0%	0,8%	0,8%
Angut inersimasoq ataatsimik meerartalik · *1 voksen mand og 1 barn*	206	192	186	199	189	1,0%	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%
Angut inersimasoq marlunnik meerartalik · *1 voksen mand og 2 børn*	65	85	65	60	61	0,3%	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%
Angut inersimasoq pingasunik amerlanerusunilluunniit meerartalik *1 voksen mand og 3 eller flere børn*	24	22	21	21	18	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Inersimasut marlunniit amerlanerit ataatsimik meerartallit *Flere end 2 voksne og 1 barn*	830	932	928	979	990	3,9%	4,4%	4,3%	4,5%	4,5%
Inersimasut marlunniit amerlanerit marlunnik meerartallit *Flere end 2 voksne og 2 børn*	558	597	588	608	602	2,6%	2,8%	2,7%	2,8%	2,7%
Inersimasut marlunniit amerlanerit meeqqat pingasut amerlanerusulluunniit · *Flere end 2 voksne og 3 eller flere børn*	628	550	535	529	507	3,0%	2,6%	2,5%	2,4%	2,3%
Inoqutigiit meerartaqanngitsut · *Samlet antal husstande uden børn*	12.863	13.092	13.530	13.712	13.941	60,7%	61,3%	62,6%	63,0%	63,4%

Najoqqutaq: *Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Kisitsisinut bankimit: Piffinni inoqutigiit januarip allaqqaataani nunap ilaa, najugaq, angissuseq aammalu typi aallaavigalugit 1994-2011. Kilde: Grønlands Statistik, Statistikbanken: Husstande i distrikterne pr. 1. januar efter område, bosted, størrelse og type 1994-2011*

Maluginiagassaq: *Siusinnerusukkut saqqummersitani kisitsisit qulaaniittut allaanerusinnaapput, kisitsisit nalimmassarnikuummata.*
Note: Der kan være forskel på ovenstående tal og tal fra tidligere udgivelser, da data er revideret.

Qaffariarujussuarnermut pissutaasoq tassaasinnaavoq nalunaarsueriaaseq – soorlu assersuutigalugu inuusuttut ilinniartut najugaqarfiini (kollegiani) imaluunniit atuartut angerlarsimaffiini (børnehjemini) najugaqartut naatsorsueqqissaarnerni ilanngunneqarsinnaapput. Kisitsisit piviusumik tungaveqassappata, inoqutigiit inersimasortaqanngitsut meeraannarnillu inuttaqartut amerleriarujussuarsimanerat isumakulunnartoqarpoq. Kisianni nalunaarsuisarneq aalajangersimasoq eqqarsaatigalugu ajornartorsiuteqarnersoq matumani nalilissallugu ajornarpoq.

Inoqutigiiaat arnamik angummilluunniit aappaqanngitsumik inuttaqartut meerallit piffissami pineqartumi ikileriarsimapput, inoqutigiiaallu inersimasunik meeqqanillu marlunnik amerlanerusunik inuttaqartut amerleriarsimallutik.

Figur 3a aamma 3b

Figur 3a-mi aamma 3b-mi takuneqarsinnaapput inuusuttut Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut qassit Kalaallit Nunaannit imaluunniit Kalaallit Nunaannut nuussimanersut. Ukioqatigiiaat marluk pineqartut – 15-iniit 19-inut aamma 20-niit- 24-nut ukiullit, tassaanerupput inuusuttut efterskoleriartartut imaluunniit nunanut allanut ilinniariarlutik aallartartut.

Ukiut suiaassuserlu ataatsimut isigalugit, ataatsimut isigalugu nunanut allanut nuuttartut nunanit allanit nunatsinnut nuutskyldes måden at registrerer på – f.eks. er det muligt at unge på kollegier eller skolehjem bliver talt med i statistikken. Hvis tallene er helt reelle er det bekymrende, at der er sket så kraftig en stigning i antallet af husstande, der består af børn, men ingen voksne. Det er dog ikke muligt her at vurdere, om der er problemer med den konkrete registrering. Antallet af husstande med enlige kvinder eller enlige mænd og børn er i perioden faldet, mens der er blevet lidt flere husstande med flere end 2 voksne og børn.

Figur 3a og 3b

Figur 3a og 3b viser hvor mange unge, som er født i Grønland, der enten udvandrer fra eller indvandrer til landet. De to valgte aldersgrupper – 15-19-årige og 20-24-årige dækker formentligt især over unge mennesker, der tager på efterskole eller skal til udlandet for at studere.

Generelt set er udvandringen større end indvandringen, når der ses på både alder og køn. Især 2008 og 2009 skiller sig ud for de 15-19-årige. I 2008 var udvandringen for gruppen således meget større for både mænd og kvinder i forhold til

FIGUR 3A: Nunamut nunamiillu nutsernerit 2001-miit 2010-mut arnat Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut 15-iniik 24-inut ukiullit aallaavigalugit
Ind og udvandring fra 2001-2010 blandt 15-24-årige kvinder født i Grønland

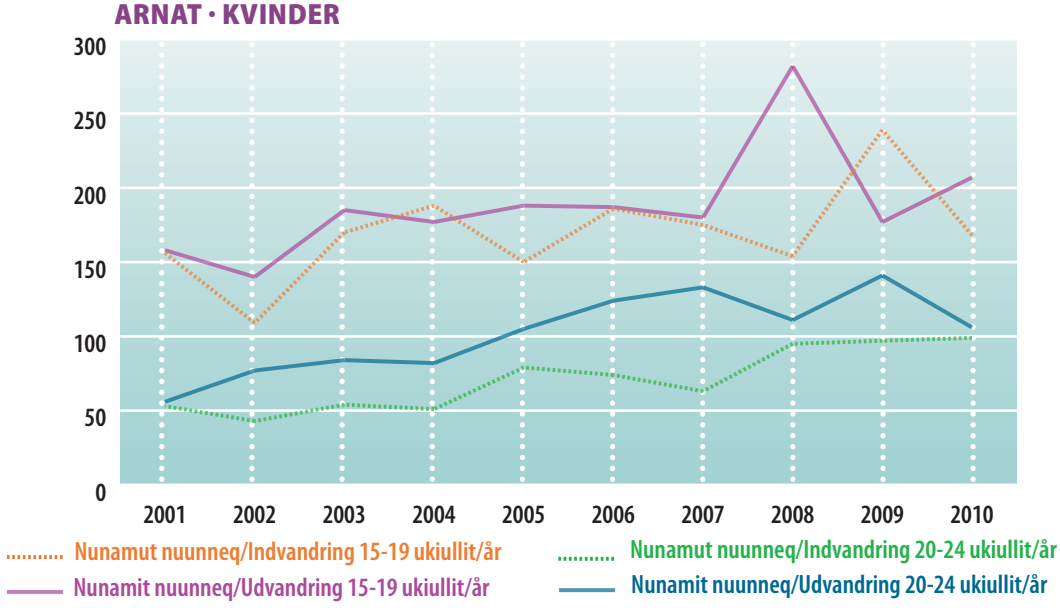

Najoqqutaq: *Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Kisitsisinut bankimit: Nunamut nunamiillu nutsernerit amerlassusaat illoqarfinni nunaqarfinnilu najugaq, ukiut, suiaassuseq aammalu inunngorfik aallaavigalugit 1993-2010.*

tartunit amerlanerupput. Ingammik 2008 2009-milu 15-iniit 19-inut ukiulinnut tunngatillugu immikkuullaripput. 2008-mi piffissap sinneranut naleqqiullugu ukioqatigiiaani taakkunani nunatsinnit nuussimasut eqqarsaatigalugit, angutit arnallu amerlanerujussuupput. 2009-mili angutit arnallu nunatsinnut nuuttut amerlanerujussuusimapput. 2008-ip 2009-llu taamatut immikkuullarissuunerannut pissutaasinnaasoq tassaavoq, 11. klassit kingullit 2008-mi naammassinerat, taamaattumillu ukioqatigiiaat marluk efterskoleriarlutik allamillu ilinniagaqariartorlutik nunatsinnit nuussimaratarsinnaanerat.

20-niit 24-nut ukiulinnut tunngatillugu malunnartorujussuuvoq, taakkua 15-iniit 19-inut ukiulinnut sanilliullutik nunatsinnut nunatsinniillu nuttannginnerunerat. Tassunga ilutigitillugu piffissap ingerlanerani nunatsinnut nunatsinniillu nuuttartut amerliartorsimapput. Nivissat nuuttartut nukappissanit amerlanerupput – tamatumani nunatsinnit nuuttartut aamma nunatsinnut uteqqittartut pineqarput. Nunatsinnit nuuttarneq eqqarsaatigalugu ilinniariartornermik pissuteqartoq, tamanna nivissat nukappissallu akornanni nivissat ilinniagaqarnerusarnerannut ersiutaasinnaavoq[1].

1 Ilaatigut takuuk ilinniartitaaneq pillugu immikkoortumi nivissat nukappissanut naleqqiullugit ilinniagaqarnerusarnerat pillugu itisiliineq.

resten af perioden. I 2009 var det derimod indvandringen, som var størst for begge køn. Årsagen til at 08 og 09 skiller sig ud på denne måde kan skyldes, at den sidste 11. klasse blev færdig i 2008, og at der derfor var 2 årgange, som potentielt kunne udvandrer for efterskoleophold eller lignende. Ganske naturligt var der derfor det følgende år en større potentiel gruppe, som kunne indvandre.

For de 20-24-årige er det en klar tendens, at de ind- og udvandrer i langt mindre grad end de 15-19-årige. Samtidig er der over perioden blevet flere, der ind- og udvandrer. På tværs af kønnene er det pigerne, som er mest rejselystne – både når det gælder at tage ud af landet og når det handler om at vende tilbage igen. Under forudsætning af, at udvandringen i høj grad skyldes søgning mod uddannelse, kan forskellen mellem kønnene være et tegn på den generelle tendens til, at piger i større omfang end drenge uddanner sig i dag[1].

1 Se blandt andet under kapitlet om uddannelse for en uddybning af tendensen til at piger i højere grad søger mod uddannelse end drengene.

FIGUR 3B: Nunamut nunamiillu nutsernerit 2001-miit 2010-mut angutit Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut 15-iniik 24-inut ukiullit aallaavigalugit
Ind og udvandring fra 2001-2010 blandt 15-24-årige mænd født i Grønland.

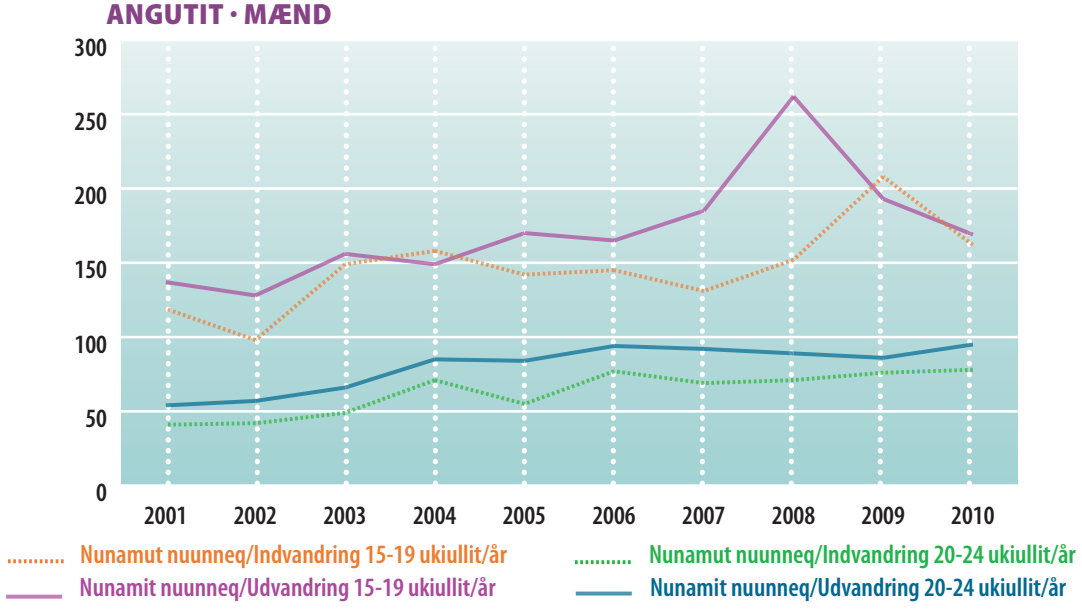

Kilde: *Grønlands Statistik, Statistikbanken: Antal ind-/udvandringer i byer og bygder efter lokalitet, alder, køn og fødested 1993-2010*

Tabel 3

Tabel 3-mi takuneqarsinnaavoq meeqqat Kalaallit Nunaanni inunngortut, kisiannili Danmarkimi nunasisimasut amerlassusaat. Tabelimi takuneqarsinnaasutut, meeqqat taakkua nuuttut amerlassusaat 2007-miit 2011-mut annikitsuinnarmik nikerarsimavoq. Ukiuni taakkunani tamani inuusuttut 15-iniit 24-nut ukiullit amerlanerpaapput, meeqqat inuusuttullu 2/3-erillugit. Taakkua amerlanerpaartaat ilinniagaqariartorlutik Danmarkimi najugaqarput, angajoqqaatillu ilaginagit Danmarkimut nuussimassagunarlutik. Soqutiginarnerusorli tassaavoq 5-niik 14-inut ukiullit 1100-t sinnilaarlugit Danmarkimi najugaqarmata. Tassa imaappoq, meeqqat taakku nunatsinnut utertuuppata, taava nunatsinni meeqqat atuarfianni atuartut amerlanerussagaluarput. Meeqqat taakkua angajoqqaamik nuunnerat pissutigalugu Danmarkimut nuussimarpasipput. 0-miit 4-nut ukiulinnut 2-300-sunut ilanngukkaanni meeqqat 1500-ngajaat Danmarkimi nunassissimapput. Meeqqat inuusuttullu taakkua kalaallit meerartaasa 13-15%-eraat.

Tabel 3

Tabel 3 viser antallet af børn, der er født i Grønland men bosat i Danmark. Som tabellen angiver, har der kun været mindre udsving i det samlede antal børn i perioden 2007-2011. Der er for alle årene en klar overvægt af unge i alderen 15-24 år, der konsekvent udgør cirka 2/3 af det samlede antal. Langt størstedelen af disse er formentlig i Danmark for at studere, og er formodentlig rejst til Danmark uden deres forældre. Hvad der er mere interessant er, at lidt over 1100 5-14-årige også er bosiddende i Danmark. Det vil altså sige, at der kunne være 1100 flere børn i den grønlandske folkeskole, hvis alle disse børn vendte hjem til Grønland. Disse børn er efter alt at dømme rejst som følge af, at deres forældre har valgt at tage til Danmark. Sammen med de 2-300 0-4-årige betyder det, at næsten 1500 grønlandske børn er bosat i Danmark. Disse børn og unge udgør ca. 13-15% af det samlede antal grønlandske børn.

IRISAGER.GL

TABEL 3. **Meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut Danmarkimi najugallit**
Antal børn og unge født i Grønland og bosat i Danmark efter tid, alder og køn.

		Nukappiaqqat *Drenge*	Niviarsiaqqat *Piger*	Tamakkiisumik ukiut aallaavigalugit agguataarinerit *Aldersgrupper i alt*	Tamakkerlugit *I alt*	Kalaallit meerartaasa %-inngorlugit amerlassusaat *Andel af alle grønlandske børn*
2011	0-4 ukiullit/årige	123	109	232	3.669	14,5%
	5-9 ukiullit/årige	286	271	557		
	10-14 ukiullit/årige	309	290	599		
	15-19 ukiullit/årige	590	561	1.151		
	20-24 ukiullit/årige	541	589	1.130		
2010	0-4 ukiullit/årige	148	128	276	3.715	14,5%
	5-9 ukiullit/årige	272	257	529		
	10-14 ukiullit/årige	335	300	635		
	15-19 ukiullit/årige	597	561	1.158		
	20-24 ukiullit/årige	514	603	1.117		
2009	0-4 ukiullit/årige	152	153	305	3.865	15,1%
	5-9 ukiullit/årige	257	234	491		
	10-14 ukiullit/årige	366	332	698		
	15-19 ukiullit/årige	621	648	1.269		
	20-24 ukiullit/årige	526	576	1.102		
2008	0-4 ukiullit/årige	156	148	304	3.599	13,9%
	5-9 ukiullit/årige	244	218	462		
	10-14 ukiullit/årige	351	321	672		
	15-19 ukiullit/årige	562	563	1.125		
	20-24 ukiullit/årige	505	531	1.036		
2007	0-4 ukiullit/årige	146	136	282	3.495	13,5%
	5-9 ukiullit/årige	233	224	457		
	10-14 ukiullit/årige	362	326	688		
	15-19 ukiullit/årige	518	556	1.074		
	20-24 ukiullit/årige	494	500	994		

Najoqqutaq: *Danmarkimi Naatsorsueqqissaartarfik, Innuttaasut pillugit kisitsisit, januarip aallaqqaataa 2011.*
Kilde: Danmarks Statistik, Folketal, 1. januar 2011

Pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartartut suliffissaaleqinerlu · Offentlige ydelser og ledighed

Pisortanit ikiorsiissutit tunniunneqartartut suliffissaaleqinerlu pillugit kapitalimi allaaserineqarpoq, inuit qassit pisortanit ukiorserneqartarnersut, qassillu suliffissaaleqinersut. Immikkoortumi tassani inuusuttut suliffeqarnermut attuumassuteqarnerat ersersinneqarpoq.

Tabel 4

Inuusuttut qassit ikiorsiissutinik pisarnersut naatsorsorneqarnerat tabel 4[2]-mi takuneqarsinnaavoq. Ikiorsiissutinit pingasuusunit "Pisortanit ikiorsiissutit" tassaapput inuusuttut annertunerpaamik pisartagaat – arnallu pisortanit ikiorsiissutinik pisartut kommunit akimorlugit angutinit amerlanerupput. Inuusuttut ikiorsiissutisisartut tassani amerlanersaapput – ikiorsiissutisisartut 30-45%-ii 15-iniit 29-nut ukioqarput. Sulisoqarnermi ikiorsiissutit eqqarsaatigigaanni soqutiginartorujussuuvoq kisitsisit

I kapitlet om offentlige ydelser og ledighed bliver det belyst, hvor mange unge der modtager ydelser fra det offentlige, og hvor mange der er ledige. Afsnittet viser dermed noget om de unges forhold til arbejdsmarkedet.

Tabel 4

En opgørelse over hvor mange unge, der modtager sociale ydelser, kan aflæses i tabel 4[2]. Af de 3 ydelser, er det overvejende 'Offentlig hjælp', som flest unge modtager – og der er flere kvinder end mænd, som modtager offentlig hjælp på tværs af kommunerne. De unge står i det hele taget for en meget stor andel af dem, der modtager denne ydelser – mellem 30-45% af alle modtagere er 15-29 år.

TABEL 4: Isumaginninnermi ikiorsiissutinik pisartut amerlassusaat 2009-2010 15-29-nut ukiulinni
Antal modtagere af sociale ydelser 2009-2010, 15-29 år

			Kommune Kujalleq		Kommuneqarfik Sermersooq		Qeqqata Kommunia		Qaasuitsup Kommunia	
			2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Pisortat ikiorsiissutaat, katillugit *Offentligt hjælp, i alt*	15-29 ukiullit/år	Arnat/Kvinder	250	267	450	506	213	238	558	583
		Angutit/Mænd	219	266	388	492	170	204	434	473
Suliffissaaleqisunut ikiorsiissutit, katillugit *Arbejdsmarkedsydelse, i alt*		Arnat/Kvinder	44	40	48	58	86	81	237	164
		Angutit/Mænd	54	50	69	86	112	99	271	163
Erninerup kingorna ullormusiat, katillugit. *Dagpenge ved barsel, i alt.*		Arnat/Kvinder	100	107	214	218	139	133	243	273
		Angutit/Mænd	15	16	34	41	16	18	21	30
Pisortat ikiorsiissutaat, katillugit *Offentligt hjælp, i alt*	Tamakkiisumik *I alt 15-64+*	Arnat/Kvinder	612	593	1276	1361	506	536	1426	1492
		Angutit/Mænd	729	760	1318	1557	623	670	1457	1509
Suliffissaaleqisunut ikiorsiissutit, katillugit. *Arbejdsmarkedsydelse, i alt*		Arnat/Kvinder	225	209	303	339	382	356	868	730
		Angutit/Mænd	309	292	376	430	423	409	909	773
Erninerup kingorna ullormusiat, katillugit. *Dagpenge ved barsel, i alt*		Arnat/Kvinder	135	137	299	304	201	177	319	353
		Angutit/Mænd	27	30	81	89	38	33	48	58
Pisortat ikiorsiissutaat, katillugit. *Offentligt hjælp, i alt*	15-29-nut ukiullit tamaniit amerlassusaat %-inngorlugit *15-29-åriges andel af alle*	Arnat/Kvinder	41%	45%	35%	37%	40%	44%	41%	39%
		Angutit/Mænd	30%	35%	29%	32%	27%	31%	30%	31%
Suliffissaaleqisunut ikiorsiissutit, katillugit. *Arbejdsmarkedsydelse, i alt*		Arnat/Kvinder	20%	19%	16%	17%	23%	23%	27%	23%
		Angutit/Mænd	18%	17%	18%	20%	27%	24%	30%	21%
Erninerup kingorna ullormusiat, katillugit. *Dagpenge ved barsel, i alt*		Arnat/Kvinder	74%	78%	72%	72%	69%	75%	76%	77%
		Angutit/Mænd	56%	53%	42%	46%	42%	55%	44%	52%

Najoqqutaq: *Isumaginninnikkut ikiorsiissutit 2007, Naatsorsueqqissaartarfik aammalu www.stat.gl.*
Kilde: Modtagere af sociale ydelser 2007 Grønlands Statistik samt www.stat.gl.

taakkua Qaasuitsup Kommuniani – ingammik 2009-mi – kommuninut allanut naleqqiullugit qaffasissorujussuummata. Taamali nikingasoqartiginerani kommunini assigiinngitsumik nalunaarsueriaaseqarneq pissutaagunarpoq. Qaasuitsup Kommuniani aamma inuusuttut ernereernermi kingorna ullormusisartut amerlanerupput – tassani nuna tamakkerlugu suiaassutsikkut nikingassut ersarippoq, arnat ernereernerup kingorna ullormusianik pissarsisartuummata. Arnat 15-iniit 29-nut ukiullit ikiorsiissutinik taakkunannga pisartut 70-75%-eraat, tamannalu tupinnartortaqanngilaq, Kalaallit Nunaanni arnat amerlanerpaartaat 30-liitinnatik meerartaartarmata.

Tabel 5

Tabel 5-imi takuneqarsinnaavoq 18-iniit 24-nut ukiullit qassit 2009-mi 2010-milu[3] suliffissaaleqinermik eqqorneqarsimanersut. Suliffissaaleqinermik eqqorneqarsimasut tassaapput inuit suliffissarsiuussisarfimmut suliffissarsiorlutik saaffiginnissimasut. Tassa imaappoq, suliffissaaleqisut amerlassusaat eqqortoq tabelimi allassimanngilaq. Taassuma saniatigut tabelimi pineqartut tassaapput suliffissaaleqisut inoqarfinni anginerusuni najugallit, tamannalu aamma tassa imaappoq, ukioqatigiiaani suliffissaaleqisut ataatsimut suli amerlanerusut.

Ataatsimut isigalugu 2009-miit 2010-mut angutit arnallu suliffissaaleqisut amerlanerulersimapput – illoqarfinni ataasiakkaaginnarni, Narsami Tasiilamilu arnat suliffissaaleqisut kiisalu Kangaatsiami Uummannamilu angutit suliffissaaleqisut 2010-mi 2009-mut naleqqiullugit ikinnerulersimapput. Taassuma saniatigut angutit suliffissaaleqisut arnanit amerlanerupput – taamaattorli illoqarfinni sisamani arnat 18-iniit 24-nut ukiullit suliffissaaleqisut angutinit amerlanerupput: Sisimiuni, Qasigiannguani, Ilulissani Upernavimmilu. Arnat inuusuttut akornanni suliffissaaleqisut 1/3-eraat, tassanili immikkuullarissumik inissisimasoqarpoq, Nuummi arnat suliffissaaleqisut appasinnerpaapput Upernavimmilu amerlanerpaallutik. Angutit 18-iniit 24-nut ukiullit angutit suliffissaaleqisut ataatsimut isigalugit 20%-ii ukioqatigiiaani taakkunani suliffissaaleqisuupput, illoqarfinnili ataasiakkaani: Kangaatsiami Ittoqqortoormiunilu angutit suliffissaaleqisut suliffissaaleqisut ataatsimut isigalugit 35-40%-eraat. Angutit suliffissaaleqisut ukioqatigiiaani aalajangersimasuni ataatsimut isigalugit suliffissaaleqinerat arnat

Når det gælder arbejdsmarkedsydelser er der interessant nok nogle meget høje tal for Qaasuitsup Kommunia – især i 2009 – i forhold til de andre kommuner. Spørgsmålet er dog om denne voldsomme forskel skyldes, at der er forskel på registreringen mellem kommunerne. Der er også flere unge i Qaasuitsup som modtager dagpenge ved barsel – her er der desuden en klar kønsforskel på tværs af landet, idet kvinderne er de primære modtagere af barselsdagpenge. De 15-29-årige kvinder udgør cirka 70-75% af alle modtagere af denne ydelse, hvilket ikke er overraskende, da de fleste kvinder i Grønland får børn inden de fylder 30.

Tabel 5

Tabel 5 angiver, hvor mange 18-24-årige, der var berørt af ledighed i 2009 og 2010[3]. Berørte af ledigheden dækker de personer, der har henvendt sig til arbejdsmarkedskontorerne som arbejdssøgende. Det betyder, at den faktiske ledighed formodentlig er højere end angivet i tabellen. Tabellen dækker desuden kun de større bosteder, hvilket igen betyder, at den samlede ledighed for aldersgruppen vil være højere.

Generelt set er blevet flere ledige af både mænd og kvinder fra 2009-2010 – det er kun i enkelte byer, Narsaq og Tasiilaq for kvinderne samt Kangaatsiaq og Uummannaq for mændene, at der er færre ledige i 2010 end i 2009. Derudover er der antalsmæssigt flere ledige mænd end kvinder – der er dog fire byer, hvor der er flere 18-24-årige kvinder end mænd, som er ledige: Sisimiut, Qasigiannguit, Ilulissat og Upernavik. Blandt kvinderne alene udgør de unge lidt under 1/3 af de ledige, der er dog yderpunkter, hvor Nuuk ligger lavest og Upernavik højest i forhold til, hvor stor en andel de unge kvinder udgør af alle kvinder. Blandt mændene udgør de 18-24-årige mænd lidt over 20% af alle ledige mænd, der er dog en-

2 Kisitsisit Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmeersuupput, tassanilu 15-iniit 29-inut ukiullit takuneqarsinnaallutik, uani saqqummersitami ukiut aallaavigineqartut qaangerlugit takutinneqarput. 15-iniit 24-inut ukiuliinnaat kisiisa kisitsisitigut aaneqarsinnaasimanngillat, kisiannili tabeli ilanngunneqarsimavoq, pingaartuummat inuusuttut qanoq amerlatigisut pisortanit ikiorserneqartarnerat paasisaqarfigissallugu.

2 Tallene er hentet fra Grønlands Statistik og dækker gruppen fra 15-29, hvilket rækker ud over det aldersmæssige fokus for denne udgivelse. Det har ikke været muligt at få tallene alene for gruppen 15-24 år, men tabellen er alligevel inkluderet, da det er vigtigt at få en ide om, hvor mange unge, der er på en eller anden form for offentlig hjælp.

ukioqatigiiaani taakkunaneqqissaaq suliffissaaleqisuni annikinneruvoq. Taamaakkaluartorli suli inuusuttut amerlasoorpassuit suiaassusaat illoqarfimmilu sorlermi najugaqarnerat eqqarsaatiginagit suliffissaaleqisut amerlasoorujussuupput. Tabelimi takuneqarsinnaasoq tassaavoq, inuusuttut akornanni suliffissaaleqinerup iliuuseqarfigineqarnissaa, kiisalu inuusuttut tamarmik inuiaqatigiinnut tunniussisinnaanermik periarfissaqarlutik ineriartornissaat.

kelte byer: Kangaatsiaq og Ittoqqortoormiit, som har mellem 35-40% ledige unge mænd.
De unge mænd udgør samlet set en mindre andel af de ledige indenfor deres eget køn end kvinderne udgjorde indenfor deres. På trods af dette er der dog stadigvæk en alt for stor andel af unge, som er ledige på tværs af køn og byer. Tabellen viser dermed et behov for at sætte ind overfor ledighed blandt unge, så vi sikre, at alle unge vokser op med mulighed for at bidrage til samfundet.

TABEL 5A: Inuit suliffissaaleqinermik eqqugaasimasut 2009-2010-lu suiaassusaannut ukiuinullu agguataarlugit
Personer berørt af ledighed opdelt på køn og alder i 2009-2010

ARNAT · KVINDER

		Suliffeqanngitsut katillugit *Antal ledige i alt*		Suliffeqanngitsut qaammatikkaartumik agguaqatigiisillugit *Antal ledige pr måned i gennemsnit*		Suliffeqanngitsut %-inngorlugit *Andel ledige*	
	Arnat · *Kvinder*	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Nanortalik	18-24-ukiullit/*årige*	126	189	11	16	28%	29%
	25-64-ukiullit/*årige*	322	474	27	40	71%	71%
Qaqortoq	18-24-ukiullit/*årige*	211	267	18	22	22%	25%
	25-64-ukiullit/*årige*	767	799	64	67	78%	75%
Narsaq	18-24-ukiullit/*årige*	155	139	13	12	21%	20%
	25-64-ukiullit/*årige*	594	569	50	47	79%	80%
Paamiut	18-24-ukiullit/*årige*	116	140	10	12	26%	26%
	25-64-ukiullit/*årige*	333	390	28	33	74%	74%
Nuuk	18-24-ukiullit/*årige*	258	404	22	34	15%	17%
	25-64-ukiullit/*årige*	1497	2015	125	168	85%	83%
Maniitsoq	18-24-ukiullit/*årige*	242	281	20	23	30%	32%
	25-64-ukiullit/*årige*	572	604	48	50	70%	68%
Sisimiut	18-24-ukiullit/*årige*	235	269	20	25	29%	27%
	25-64-ukiullit/*årige*	590	722	49	60	71%	73%
Kangaatsiaq	18-24-ukiullit/*årige*	79	106	7	9	24%	33%
	25-64-ukiullit/*årige*	247	212	21	18	76%	67%
Aasiaat	18-24-ukiullit/*årige*	175	224	15	19	25%	24%
	25-64-ukiullit/*årige*	539	716	45	60	75%	76%
Qasigiannguit	18-24-ukiullit/*årige*	71	84	6	7	34%	28%
	25-64-ukiullit/*årige*	140	213	12	18	66%	72%
Ilulissat	18-24-ukiullit/*årige*	293	304	24	25	30%	26%
	25-64-ukiullit/*årige*	699	863	58	72	70%	74%
Qeqertarsuaq	18-24-ukiullit/*årige*	51	30	4	3	27%	16%
	25-64-ukiullit/*årige*	135	157	11	13	73%	84%
Uummannaq	18-24-ukiullit/*årige*	115	108	10	9	29%	28%
	25-64-ukiullit/*årige*	276	276	23	23	71%	72%
Upernavik	18-24-ukiullit/*årige*	146	152	12	13	40%	39%
	25-64-ukiullit/*årige*	217	240	18	20	60%	61%
Qaanaaq	18-24-ukiullit/*årige*	40	71	3	6	26%	29%
	25-64-ukiullit/*årige*	111	171	9	14	74%	71%
Tasiilaq	18-24-ukiullit/*årige*	144	143	12	12	27%	32%
	25-64-ukiullit/*årige*	392	304	33	25	73%	68%
Ittoqqortoormiit	18-24-ukiullit/*årige*	67	68	6	6	33%	24%
	25-64-ukiullit/*årige*	137	213	11	18	67%	76%

Najoqqutaq: *Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Kisitsisinut banki: Inuit illoqarfinni suliffissaaleqinermik eqqugaasimasut , illoqarfikkuutaartumik, ukiuisigut, suiaassusaasigut, piffissamut aammalu qaammatikkuutaartumik agguataarneqarneri.*

3 Ukiut marluinnaat ilanngunneranut pissutaavoq, Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup naatsorsuinermini 2009 aallarnefigalugu 15-iniit 17-inut ukiullit ilanngutissaarsimammagit. Taamaattumik Kisitsisit Pingaarnerit 2009-meersut siusinnerusumeersullu imminnut assersuunnissaat ajornarpoq, tassani ukioqatigiiaat 15-iniit 19-inoortuupput aammalu 20-niit 24-noortuullutik.

3 Årsagen til at der kun medtages 2 årstal er, at Grønlands Statistik er begyndt at lave nye opgørelser fra 2009, hvor de 15-17-årige ikke længere medtages. Det er derfor ikke muligt at lave direkte sammenligninger med Nøgletal 2009 og tidligere, hvor aldersgrupperne går fra 15-19 og fra 20-24.

TABEL 5B: Inuit suliffissaaleqinermik eqqugaasimasut 2009-2010-lu suiaassusaannut ukiuinullu agguataarlugit
Personer berørt af ledighed opdelt på køn og alder i 2009-2010

ANGUTIT · MÆND

		Suliffeqanngitsut katillugit *Antal ledige i alt*		Suliffeqanngitsut qaammatikkaartumik agguaqatigiisillugit *Antal ledige pr måned i gennemsnit*		Suliffeqanngitsut %-inngorlugit *Andel ledige*	
	Angutit · *Mænd*	**2009**	**2010**	**2009**	**2010**	**2009**	**2010**
Nanortalik	18-24-ukiullit/*årige*	184	278	15	23	21%	27%
	25-64-ukiullit/*årige*	673	769	56	64	79%	73%
Qaqortoq	18-24-ukiullit/*årige*	224	275	19	23	17%	18%
	25-64-ukiullit/*årige*	1125	1293	94	108	83%	82%
Narsaq	18-24-ukiullit/*årige*	193	223	16	19	15%	19%
	25-64-ukiullit/*årige*	1080	973	90	81	85%	81%
Paamiut	18-24-ukiullit/*årige*	79	192	7	16	14%	18%
	25-64-ukiullit/*årige*	503	861	42	72	86%	82%
Nuuk	18-24-ukiullit/*årige*	363	608	30	51	15%	18%
	25-64-ukiullit/*årige*	2092	2864	174	239	85%	82%
Maniitsoq	18-24-ukiullit/*årige*	264	303	22	24	19%	21%
	25-64-ukiullit/*årige*	1125	1133	94	94	81%	79%
Sisimiut	18-24-ukiullit/*årige*	164	236	14	20	19%	21%
	25-64-ukiullit/*årige*	713	916	59	76	81%	79%
Kangaatsiaq	18-24-ukiullit/*årige*	183	139	15	12	40%	34%
	25-64-ukiullit/*årige*	278	267	23	22	60%	66%
Aasiaat	18-24-ukiullit/*årige*	224	252	19	21	19%	19%
	25-64-ukiullit/*årige*	962	1094	80	91	81%	81%
Qasigiannguit	18-24-ukiullit/*årige*	57	80	5	7	16%	18%
	25-64-ukiullit/*årige*	294	360	25	30	84%	82%
Ilulissat	18-24-ukiullit/*årige*	213	281	18	24	18%	22%
	25-64-ukiullit/*årige*	999	1027	83	86	82%	78%
Qeqertarsuaq	18-24-ukiullit/*årige*	81	108	7	9	32%	29%
	25-64-ukiullit/*årige*	171	265	14	22	68%	71%
Uummannaq	18-24-ukiullit/*årige*	139	125	12	10	25%	23%
	25-64-ukiullit/*årige*	414	420	35	35	75%	77%
Upernavik	18-24-ukiullit/*årige*	115	128	10	11	22%	26%
	25-64-ukiullit/*årige*	408	371	34	31	78%	74%
Qaanaaq	18-24-ukiullit/*årige*	60	72	5	6	31%	25%
	25-64-ukiullit/*årige*	131	220	11	18	69%	75%
Tasiilaq	18-24-ukiullit/*årige*	156	144	13	12	28%	27%
	25-64-ukiullit/*årige*	394	391	33	33	72%	73%
Ittoqqortoormiit	18-24-ukiullit/*årige*	69	111	6	9	36%	34%
	25-64-ukiullit/*årige*	122	217	10	18	64%	66%

Kilde: *Grønlands Statistik, Statistikbanken: Personer berørt af ledighed i byerne efter by, alder, køn, tid og måned.*

Ilinniagaqarneq · Uddannelse

Ilinniagaqarneq pillugu immikkoortumi Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat pillugu kisitsisit amerlanerit eqqartorneqarput, soorlu atuartut amerlassusaat, naggataarutaasumik soraarummeernermi angusat agguaqatigiissinnerat kiisalu ilinniartitsisut oqaatsit tungaasigut tunngavigisaat[4]. Naggasiullugu kapitalimi ilaatigut sammineqassapput piareersaataasumik ilinniagaqarnissamut tigutissimasut naammassisimasullu amerlassusaat.

Figur 4

Figur 4-mi takuneqarsinnaavoq ukiuni kingullerni qulini (2001-2011[5]-mut) meeqqat atuarfianni meeqqat amerlassusaat. Ukioqatigiiaani 2001/2002-miit 2007/2008-mut atuartut amerlassusaasa 10.000-it qaangeqqavaat, tamannalu ilaatigut meeqqat atuarfianni 11. klassini atuartut ilanngunneqarsimanerannik pissuteqarpoq. 2009-miit atuartut amerlassusaat 8.500-ngajammut appariarsimavoq. Tassunga ilutigitillugu piffissami pineqartumi tamarmi meeqqat atuarfianni atuartut ikileriarsimapput. Ukioqatigiiaat ikinnerulersimanerat tamatumunnga pissutaavoq, soorluttaaq aamma figur 1-imi inuiaqatigiit katitigaanerat, nuttarnerat ineriartornerallu pillugu kapitalimi takuneqarsinnaasoq.

5 2011-mi kisitsinermi illoqarfinni atuarfiit 25-upput nunaqarfinnilu atuarfiit 59-iullutik, taamaasilluni meeqqat atuarfii katillutik 84-iupput.

I afsnittet om uddannelse bliver der belyst flere tal om folkeskolen i Grønland, såsom antallet af elever, karaktergennemsnittet ved afgangsprøverne samt lærernes sproglige baggrund[4]. Afslutningsvis ser kapitlet på blandt andet på antal optagede og dimitterende fra de studieforberedende uddannelser.

Figur 4

Antallet af elever i folkeskolen i de sidste 10 år (2001-2011[5]) kan aflæses i figur 4. Fra årgangen 2001/02 til 2007/08 var elevtallet over 10.000, hvilket blandt andet skyldes, at folkeskolen inkluderede 11. klasse. Fra 2009 og fremefter er det samlede elevtal derfor faldet til cirka 8.500. Samtidig er der over hele perioden alt i alt blevet færre elever i folkeskolen. Dette skyldes, at årgangene er blevet mindre, som det kunne ses i figur 1 i kapitlet om demografi.

5 En optælling i 2011 giver 25 byskoler og 59 bygdeskole, hvilket giver 84 folkeskoler i alt.

FIGUR 4: Meeqqat atuarfianni atuartut amerlassusaat 2001-2011
Antal elever i folkeskolen 2001-2011

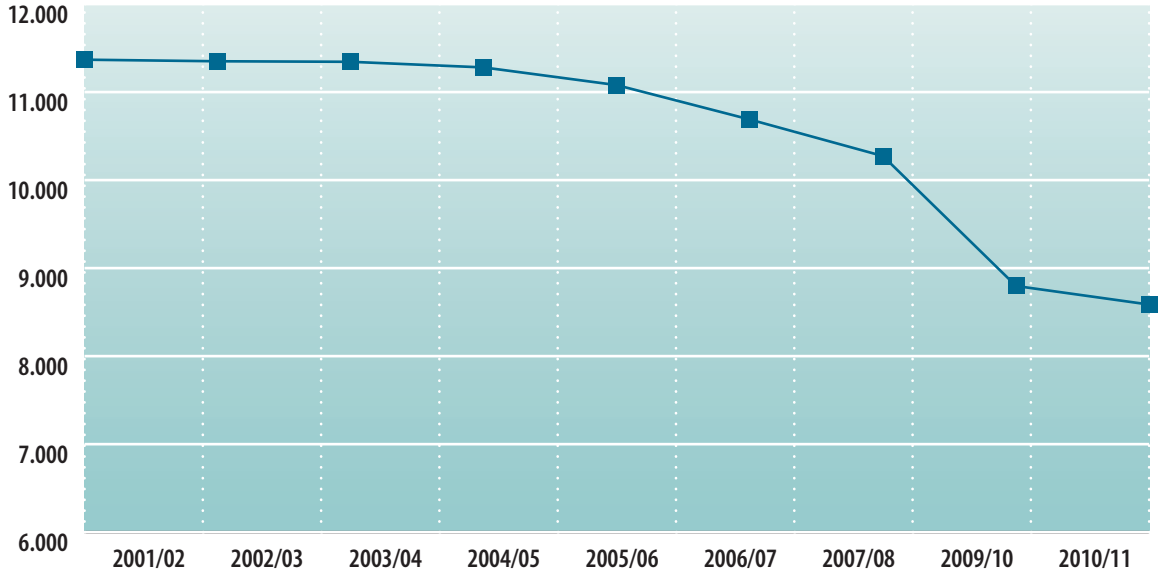

Najoqqutat: *Kalaallit Nunaanni atuarfik 2001/2002-2010/2011. Kilde: Folkeskolen i Grønland 2001/2002-2010-2011*

Maluginiagassaq: *Ukioq atuarfiusoq 2008/09 qulaani ilaatinneqanngilaq, paasissutissanik nassaarsinnaasimannginneq apeqqutaalluni.*
Note: Årgangen 2008/09 er ikke medtaget i figuren, da det ikke har været muligt at finde data på området

TABEL 6: Meeqqat atuarfiini 10. Klasseni misilitsinnermi angusarineqarsimasut agguaqatigiinneri 2009-2010
Oversigt over gennemsnit af 10. klassernes samlede resultater i færdighedsprøver 2009-2010

	2009						2010					
	13-skala malillugu karakteerileeriaaseq *Karakterfordeling ud fra 13-skalaen*						GGS-skala malillugu karakteerileeriaaseq *Karakterfordeling ud fra GGS-skalaen*					
	Atuartut misilit-sittut amerlas-susaat *Antal elever til prøve*	Misilitsinnermi angusat agguaqa-tigisinnerat *Karaktergennemsnit*	5 mikineru-sorluunniit *5 og under*	6	7 aamma 8 *7 og 8*	9 angineru-sorluunniit *9 og over*	Atuartut misilit-sittut amerlas-susaat *Antal elever til prøve*	Misilitsinnermi angusat agguaqa-tigisinnerat *Karaktergennemsnit*	Fx mikineru-sorluunniit *Fx og under*	E	D aamma C *D og C*	B aamma A *B og A*
Kalaallisut piginnaasanik misilitsinneq *Grønlandsk færdighed*	785	8,05	8%	12%	37%	43%	781	5,15	5%	18%	66%	11%
Qallunaatut piginnaasanik misilitsinneq *Dansk færdighed*	784	7,00	26%	14%	33%	28%	799	4,86	20%	19%	40%	21%
Matematikkimi piginnaasanik misilitsinneq *Matematik færdighed*	781	6,88	19%	21%	44%	16%	797	3,92	14%	28%	52%	6%
Tuluttut piginnaasanik misilit-sinneq *Engelsk færdighed*	778	7,84	9%	14%	43%	34%	798	6,11	5%	14%	55%	27%
Annertuumik sammisaqarneq *Projektopgave*	735	7,47	18%	16%	30%	36%	772	4,70	19%	20%	41%	21%
Fysik/kemi, oqaluttariarsorneq *mundtlig*	383	6,87	25%	19%	37%	20%	399	4,81	12%	25%	48%	16%
Uumassuseqartulerineq *Biologi* oqaluttariarsorneq *mundtlig*	272	7,83	15%	14%	32%	38%	359	4,79	18%	20%	43%	20%
Pinngortitaleriffiusumik nunalerineq *Naturgeografi*, oqaluttariarsorneq *mundtlig*	243	7,59	21%	13%	30%	36%	376	4,60	18%	25%	38%	19%

Najoqqutat: *Kalaallit Nunaanni atuarfik 2009/10 - 2010/11, Ilinniarnermik Ilisimatusarfik.*
Kilde: Folkeskolen i Grønland 2009/10 - 2010/11, Institut for Læring.

Tabel 6

2009-mi 2010-milu atuartut meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsinneranni angusat tabel 6[6]-mi takuneqarsinnaapput. 2009-mi 13-skala malillugu karakteriliisoqarpoq, 2010-miilli GGS-skala[7] malillugu karakteriliisoqartalerluni. Atuartitsissutit kalaallisut, danskisut, tuluttut matematikkilu 800-t ataatilaarlugit amerlassusilinnit misilitsiffigineqarput. Agguaqatigiissillugu karakterit qaffasinnerpaat[8] 2009-mi 2010-milu tassaapput kalaallisut tuluttullu. Matematikkimi karakterit appasinnerpaapput . Pinngortitalerinermut tunngasuni – uumassusilerinermi, fysik/kemimi aamma pinngortitalerinermi – atuartut misilitsittartut amerleriarsimapput, kisianni atuartut 250-400 missaannaat atuartitsissutikkaartumik misilitsittarput.

Karakterilersueriaatsip nutaap atuutilernerata kingorna maluginiagassaq soqutiginartoq tassaavoq, ikinnerusut qaffasissorujussuar-

Tabel 6

Elevernes resultater ved folkeskolens afgangsprøver i årene 2009 og 2010 vises i tabel 6[6]. I 2009 blev der givet karakterer efter 13-skalaen, mens der fra 2010 bliver givet karakterer efter GGS-skalaen[7]. I fagene grønlandsk, dansk, engelsk og matematik er lidt under 800 elever gået til prøve. Det højeste karaktergennemsnit[8] var i både 2009 og 2010 i fagene grønlandsk og engelsk. De laveste karakterer er givet i matematik. For de naturvidenskabelige fag – biologi, fysik/kemi og naturgeografi – er der sket en stigning i antallet af elever, der er gået til prøve, men det er fortsat kun cirka 250-400 elever pr fag, der går til prøve.

4 Paasissutissat amerlanersaat Nunatsinni meeqqat atuarfii pillugit saqqummersitameersuupput, 2007/08 tikillugu siusinnerusukkut Kulturimik, Ilinniartitaanermik, Ilisimatusarnermik aammalu Ilageeqarnermik Aqutsisoqarfiup saqqummersittarsimasaaninngaanneersumit. 2009/10-minngaanniit Ilinniartitaanermik ilisimatusarfiup akisussaaffigilersimavaa. 2008-2009-milu saqqummersitaq pissarsiarineqarsinnaasimanngilaq, akisussaaffiup nuunneqarnerani ikaarsaarfiup nalaaninngaanneersoq. Taamaattumik 2008/09-milu atuarfiusumi kisitsisinik tabelini takussaasoqanngilaq.

4 Store dele af dette kapitel er baseret på data fra udgivelsen Folkeskolen i Grønland, som indtil årgangen 2007/08 blev udarbejdet af det tidligere Direktorat for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke. Fra 2009/10 har Institut for Læring været ansvarshavende. Det har ikke været muligt at skaffe udgivelsen for 2008-2009, som udgør overgangen mellem de to udgivere. Der mangler derfor generelt set data om folkeskolen for året 2008/09 i tabellerne.

mik karaktereqartalernerat, ikinnerusullu appasinnerpaamik karaktereeqartalernerat. C-t D-llu amerlanerpaamik karakteriliissutigineqartarput. Skalami nutaanngitsumi karakterit agguaqatigiissillugu akunnattumi inissisimapput (7 aamma 8) qaffasinnerpaamillu karakteri tassaallutik 9-miit qummut. Ingammik kalaallisut misilitsinnermi karakterit procentinngorlugu agguataarnerat maluginiagassaavoq. 2009-mi 37%-it 7-inngikkunik 8-rtut 43%-illu 9-rtut imaluunniit qaffasinnerusumik angusaqartut, 11,4%-iinnaat 2010-mi B-rput imaluunniit A-rput, 65,7%-illu akunnattumik karaktereqarlutik D-nngikkunik C-rlutik.

Det er interessant, at med den nye karakterskala er der både færre, som får de højeste karakterer, og der er også færre, som får de laveste karakterer. Der gives flest C og D'er. På den gamle skala lå den procentmæssige største andel af karaktererne på middel- (7 og 8) og topkaraktererne (9 og opefter). Især i faget grønlandsk er ændringen i den procentmæssige fordeling af karaktererne værd at bemærke. Mens 37% fik 7 eller 8 og hele 43% fik 9 eller bedre i 2009, var det kun 11,4% der fik B eller A i 2010, mens hele 65,7% fik middelkaraktererne D eller C.

6 Atuartitsissutini angusat sanilliussinnaajumallugit, misilitsinnermi angusarisaasut kisimik ilanngunneqarput. Misilitsinnerit kalaallisoortitsinermi, danskisoortitsinermi, tuluttoortitsinermi aammalu matematikkimi ingerlanneqartarput.

7 GGS-skala isumaqarpoq Greenlandic Grading System skala. Skala arfineq marlunnik naliliissuteqarpoq A: Naammassisamut pitsaalluinnartumut, B: Naammassisamut ajunngivissumut, C: Naammassisamut pitsaasumut, D: Naammassisamut ajorpallaanngitsumut, E: Naammassisamut naammattumut, Fx: Naammassisamut naammaginanngitsumut, F: Naammassisamut akuerineqarsinnaanngilluinnartumut. GGS-skala pillugu paasisaqarnerorusukkuit Inerisaaviup nittartagaa www.inerisaavik.gl alakkaruk.

8 GGS-skala atorlugu agguaqatigiisillugu karakteri GGS-skalap allatut kisinneratigut pisarpoq, danskit karakteriliuttagaannit arfineq marlunnik immikkoortortaqartumut naleqqersuussinikkut. A-p assigaa 12, B-p assigaa 10 ilaalu ilanngullugit.

6 For at kunne sammeligne karakterne på tværs af fag, bliver der kun set på karakterer for færdighedsprøven. Færdighedsprøven bruges i både grønlandsk, dansk, engelsk og matematik.

7 GGS-skala står for Greenlandic Grading System skala. Skalaen består af i alt 7 karakterer A: den fremragende præstation, B: den fortrinlige præstation, C: den gode præstation, D: den jævne præstation, E: den tilstrækkelige præstation, Fx: den utilstrækkelige præstation, F: den uacceptable præstation. Du kan læse mere om GGS-skalaen på Inerisaaviks hjemmeside www.inerisaavik.gl

8 Udregningen af gennemsnitskarakterer for GGS-skalaen sker via en omregning af GGS-karaktererne, så de svarer til karakterer på den danske 7-trinsskala. A er lig med 12, B er lig med 10 og så videre.

Tabel 7

Atuartut nerisaqarfiutigisuni inissinneqartartut tassaapput nunaqarfimmiut nunaqarfimminni meeqqat atuarfianni atuarnerminnik naammassinninnissaminnut periarfissaqanngitsut. Taamaattumik taakkua atuarfimmut meeqqat atuarfianni inaarutaasumik soraarummeerfigisinnaasaminnut aallartinneqartarput. Atuartut naliginnaasumik atuartut angerlarsimaffianni (skolehjemini) atuarnermik naammassinissaata tungaanut najugaqartarput. Atuartut nerisaqarfiutigisuni najugallit amerlassusaat tabel 7-mi takuneqarsinnaavoq. Ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi atuartut nerisaqarfiutigisuni inissinneqarsimasut 264-iupput, tamannalu 2009-/2010-mut naleqqiullugu atuartunik 39-nik qaffariarneruvoq. Ukiuni kingullerni qulini atuartut nerisaqarfiutigisuni inissinneqarsimasut amerlassutsimikkut allanngorarsimapput, 2005/2006-imi amerlanerpaagamik atuartut 405-it nerisaqarfiutigisuni inissinneqarsimapput[9]. Ataatsimut isigalugu kisitsit taanna 3-400-t missaanniippoq. 2009/2010-mi 2010/2011-milu appasinnerpaajullutik atuartut nerisaqarfiutigisuni inissinneqarsimasut appasinnerpaagamik 225-inik 264-inillu amerlassuseqarput. Atuartut 2010/2011-mi nerisaqarfiutigisunut inissinneqarsimasut Nanortalimmiipput (10,2%), Uummannaq (9,1%), Upernavik (24,2%) aammalu Tasiilaq-mi (10,2%). Taakkua 2010/2011-mi atuartut nerisaqarfiutigisunut inissinneqarsimasut affaraat.

9 2008/09-miit paasissutissat pineqarsinnaasimanngillat.

Tabel 7

Kostplacerede elever er elever fra bygderne, som ikke har mulighed for at færdiggøre deres folkeskole i bygden. De sendes derfor til den nærmest beliggende skole, hvor de kan tage folkeskolens afgangsprøve. Eleverne bor normalt på skolehjem, mens de færdiggør deres undervisning. Antallet af kostplacerede elever kan aflæses i tabel 7. I skoleåret 2010/11 var der 264 kostplacerede elever, hvilket er en stigning på 39 elever i forhold til 2009/10. Der har været flere udsving i antallet af kostplacerede elever i de sidste 10 år, med det højeste antal registreret i 2005/06, hvor der var 405 elever kostplaceret[9]. Generelt set har tallet dog ligget mellem 3-400. Med 225 og 264 kostplacerede elever er 2009/10 og 2010/11 derfor årene med det laveste antal kostplacerede elever i 10 år. De fleste kostelever i 2010/11 kan findes i Nanortalik (10,2%), Uummannaq (9,1%), Upernavik (24,2%) og Tasiilaq (10,2%). Tilsammen udgør de mere end halvdelen af alle kostplacerede elever i 2010/11.

9 Det har dog ikke været muligt at skaffe data for 2008/09.

TABEL 7: Atuartut nerisaqarfiusumiittut amerlassusaat 2001-2011
Antallet af kostplacerede elever ved skolestart 2001-2011

	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Nanortalik	36	31	32	32	33	44	46	..	23	27
Qaqortoq	12	16	19	18	18	18	17	..	27	7
Narsaq	14	9	7	11	7	18	10	..	11	14
Qassiarsuk	8	7	10	5	0	4	6	..	7	9
Paamiut	8	5	6	4	0	*	*	..	*	*
Nuuk	12	14	16	14	21	12	18	..	12	12
Maniitsoq	25	21	28	19	31	13	13	..	13	13
Sisimiut	31	32	29	32	8	31	32	..	16	11
Aasiaat	31	31	31	30	31	31	28	..	24	16
Ilulissat	34	24	24	23	22	18	23	..	21	10
Uummannaq	37	34	42	36	30	34	37	..	7	24
Upernavik	46	45	45	46	62	72	66	..	34	64
Avanersuaq	8	11	11	10	16	14	15	..	0	16
Tasiilaq	14	43	43	48	40	56	48	..	30	27
Narsarsuaq	*	*	*	5	7	0	0	..	0	0
Qasigiannguit	*	*	*	10	18	21	14	..	0	*
Kangaatsiaq	*	*	*	*	8	0	0	..	0	*
Katill. I alt	316	323	343	386	405	402	373	..	225	264

Najoqqutat: *Kalaallit Nunaanni atuarfik 2001/02 - 2010/11. Kilde: Folkeskolen i Grønland 2001/02 - 20010/1*
Maluginiagassaq/Note: *Qeqertarsuarmi, Ittoqqortoormiini aammalu Kangilinnguani atuartunut angerlarsimaffeqaranilu inissiaqanngilaq.*
Note: I Qeqertarsuaq, Ittoqqortoormiit og Kangilinnguit er der ingen elevhjem eller kollegium.

Tabel 8

Ilinniartitsisut oqaatsit tungaatigut piginnaasaat tabel 8-mi sammineqarput. Tabelimi tassani takuneqarsinnaapput ilinniartitsisut kalaallisut ilinniartitsisinnaasut amerlassusaat kalaallisut ilinniartitsisinnaanngitsunut naleqqiunnerat. Ilinniartitsisut pineqartut tassaapput meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut, ilinniartitsisut aamma ilinniartitsisut nalunaaquttap akunneranut akissarsiallit (timelærerit). Tabelimi ersersinneqarpoq atuartut meeqqat atuarfianni atuarnerminni ilinniartitsisumik kalaallisut ilinniartitsisinnaasumik naammattuugaqarnissaasa qanoq ilimanartiginera. Tabelimili takuneqarsinnaanngilaq meeqqat qanoq amerlatigisut kalaallisut atuartinneqartarnersut. Tamatumunnga pissutaavoq – paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit – ilinniartitsisut kalaallisut oqaasillit qanoq amerlatigisut kalaallisut ilinniartitsisarnersut naatsorsorneqarsinnaanngimmat. 2010/2011-mi ilinniartitsisut 86,7%-ii kalaallisut ilinniartitsisinnaallutillu kalaallisut oqalullutik ilinniartitsisinnaapput. 2005/2006-imiit ullumimut ilinniartitsisut kalaallisut ilinniartitsisinnaasut 5,7 procentpointimik amerleriarsimapput. Tassunga ilutigitillugu ilinniartitsisut kalaallisut ilinniartitsisinnaanngitsut 2005/2006-imi 1/5-iusimasut ullumikkut 13,2%-inngorsimallutik.

Tabel 8

Lærernes sproglige kompetencer er baggrunden for tabel 8. Tabellen viser antallet af lærere, der kan undervise på grønlandsk i forhold til antallet, der ikke kan undervise på grønlandsk. Lærere dækker både over forskolelærere, lærere og timelærere. Tabellen giver et billede på, hvad sandsynligheden er for, at eleverne i folkeskolen kommer i kontakt med grønlandsksprogede lærere i løbet af deres skoletid. Tabellen kan dog ikke sige noget om, hvor mange elever der reelt set bliver undervist på grønlandsk. Dette skyldes at det ikke er muligt at opgøre – ud fra de foreliggende data – hvor mange timer de grønlandsksprogede lærere underviser på grønlandsk i. I 2010/11 kunne 86,7% af den samlede lærergruppe undervise i og på grønlandsk. Fra 2005/06 til i dag er antallet af lærere, der kan undervise i og på grønlandsk steget med 5,7 procentpoint. Samtidig er antallet af lærere, der ikke kan undervise i og på grønlandsk faldet fra at udgøre cirka 1/5 i 2005/06 til i dag at udgøre 13,2%.

TABEL 8: Ilinniartsitsisut ilinniagaat 2005-2011
Lærernes sproglige baggrund 2005-2011

Ilinniartitsisut amerlassusaat *Antal lærere*		2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
	Kalaallit oqaasii atorlugit kalaallillu oqaasiinik ilinniartitsisinnaasut · *Undervisere der kan undervise i og på grønlandsk*						
	Piareersarfiusumi ilinniartitsisut · *Forskolelærere*	96	95	93	*	92	97
	Ilinniartitsisut · *Lærere*	574	579	603	*	609	603
	Timelærerit · *Timelærere*	341	347	316	*	300	301
	Katillugit - *I alt*	**1011**	**1021**	**1012**	*	**1001**	**1001**
	Kalaallit oqaasii atorlugit kalaallillu oqaasiinik ilinniartitsisinnaanngitsut · *Undervisere der ikke kan undervise i og på grønlandsk*						
	Piareersarfiusumi ilinniartitsisut · *Forskolelærere*	9	8	12	*	5	10
	Ilinniartitsisut · *Lærere*	191	154	150	*	120	137
	Timelærerit · *Timelærere*	36	33	15	*	13	7
	Katillugit - *I alt*	**236**	**195**	**177**	*	**138**	**154**

Ilinniartitsisut amerlassusaat%-inngorlugu *Antal lærere i procent*							
	Kalaallit oqaasii atorlugit kalaallillu oqaasiinik ilinniartitsisinnaasut · *Undervisere der kan undervise i og på grønlandsk*						
	Piareersarfiusumi ilinniartitsisut · *Forskolelærere*	7,7%	7,8%	7,8%	*	8,1%	8,4%
	Ilinniartitsisut · *Lærere*	46,0%	47,6%	50,7%	*	53,5%	52,2%
	Timelærerit · *Timelærere*	27,3%	28,5%	26,6%	*	26,3%	26,1%
	Katillugit - *I alt*	**81,0%**	**83,9%**	**85,1%**	*	**87,9%**	**86,7%**
	Kalaallit oqaasii atorlugit kalaallillu oqaasiinik ilinniartitsisinnaanngitsut · *Undervisere der ikke kan undervise i og på grønlandsk*						
	Piareersarfiusumi ilinniartitsisut · *Forskolelærere*	0,7%	0,7%	1,0%	*	0,4%	0,9%
	Ilinniartitsisut · *Lærere*	15,3%	12,7%	12,6%	*	10,5%	11,7%
	Timelærerit · *Timelærere*	2,9%	2,7%	1,3%	*	1,1%	0,6%
	Katillugit - *I alt*	**18,9%**	**16,1%**	**14,9%**	*	**12,0%**	**13,2%**

Najoqqutat: *Kalaallit Nunaanni atuarfik 2005/06 - 2010/2011. Kilde: Folkeskolen i Grønland 2005/06 - 2010/2011.*

TABEL 9: Atuartut immikkut ittumik aamma annertusisamik immikkut ittumik atuartinneqartut amerlassusaat 2001-2011
Antal børn under almindelig og vidtgående specialundervisning 2001-2011

	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08*	2008/09	2009/10	2010/11
Atuartut amerlassusaat · *Antal elever*										
Immikkut ittumik atuartut *Almindelig specialundervisning*	732	476	467	567	509	459	1781	*	1292	1588
Annertusisamik immikkut atuartut *Vidtgående specialundervisning*	515	534	487	481	500	489	484	*	484	458
Atuartut katinneri procentinngorlugit · *I procent af det samlede elevtal*										
Immikkut ittumik atuartut *Almindelig specialundervisning*	6,4%	4,2%	4,1%	5,0%	4,6%	4,3%	17,3%	*	14,7%	18,5%
Annertusisamik immikkut atuartut *Vidtgående specialundervisning*	4,5%	4,7%	4,3%	4,3%	4,5%	4,6%	4,7%	*	5,5%	5,3%

Najoqqutat: *Kalaallit Nunaanni atuarfik 2001/2002-2010/2011. Kilde: Folkeskolen i Grønland 2001/02 - 2010/11.*

Tabel 9

Tabel 9-mi takuneqarsinnaavoq atuartut qanoq amerlatigisut naliginnaasumik ataavartumillu immikkut atuartinneqartarnersut. Atuartut immikkut atuartinneqartariaqartut meeqqat atuarfianni atuartunik ilinniartitseriaatsimik allaanerusumik ilinniartinneqarnissartik pisariaqartippaat. Tabelimi takuneqarsinnaavoq, 2007/2008-miit atuartut immikkut ittumik atuartinneqartariaqartut amerleriarujussuarsimasut. Ukiut tusintilikkaat affaani siullermi immikkut atuartinneqartariaqartut 500-t missaanniissimagaluarlutik 2007/2008-p kingorna marloriaatinngorsimapput[10]. Atuartut ataavartumik immikkut atuartinneqartariallit ukiuni kingullerni qulini ikilerialaarsimapput. Tamannalu meeqqat atuarfianni ukioqatigiiaat ikileriarsimanerannik pissuteqarsorinarpoq.

Tabel 9

I tabel 9 angives det, hvor mange elever der modtager almindelig og vidtgående specialundervisning. Elever, som modtager specialundervisning, har brug for en anden form for undervisning end den eleverne ellers modtager i folkeskolen. Tabellen viser, at der siden 2007/08 er sket en voldsom stigning i antallet af elever, som modtager almindelig specialundervisning. Mens antallet i første halvdel af årtusindet lå omkring de 500, er tallet siden 2007/08 mere end fordoblet[10]. Antallet af elever, der modtager vidtgående specialundervisning ser ud til at være faldet en smule i de sidste 10 år, men deres andel er til gengæld blevet større. Dette skyldes formentligt at skoleårgangene er blevet mindre.

10 Kisitsisit pineqartut ukiuni allani kisitsisinit allaaneroqimmata MIPI-p Inerisaavik attavigisimavaa paasiniarlugu suna patsisaanersoq. Inerisaaviup paasitsitsissutigaa immikkut atuartitsinermi kisitsisit qaffariangaatsiarsimanerat pillugu arlalinnik patsiseqarsinnaasoq. Siullermik nalunaarsuinermi kukkussuteqartoqarsimasinnaavoq. Ukiuni atuarfiusuni pingasuni nalunaarsorneqarsimasut amerlaqimmata, ilimanaateqanngilaq nalunaarsukkat kukkusuunissaat. Aappaattut pissutaasinnaavoq naliginnaasumik immikkut atuartitsineq pinaveersaartitsissutitut atorneqartarmat. Inerisaaviup paasititsineratigut, naliginnaasumik immikkut atuartitsineq ilinniartitsisunit atuartunut amerlasuukkaartunut pinaveersaartitsissutitupajaatut atorneqartarpoq, taamaalilluni kingunipilorineqarluni meeqqat naliginnaasumik immikkut atuartinneqartut amerleriarujussuarsimanerat.

10 Da disse tal skiller sig så voldsomt ud i forhold til tidligere år, har MIPI kontakte Inerisaavik for at høre, hvad forklaringen kan være. Inerisaavik oplyser, at der kan være flere årsager til at tallene for almindelig specialundervisning er steget så kraftigt. For det første kan der være reelle fejl i indberetningerne. Da der nu for 3 årgange er registreret så høje tal, er det dog ikke sandsynligt, at det er årsagen i dette tilfælde. For det andet kan det skyldes, at almindelig specialundervisning nogle gange tages i brug forebyggende. Som Inerissavik oplyser, så bruger nogle lærere almindelig specialundervisning på større grupper af elever, som en slags forebyggelse, hvilket har den konsekvens at antallet af elever, der modtager almindelig specialundervisning, stiger så kraftigt.

Tabel 10

Immikkut atuartitsinermi piumasaqaatit naligin-naasumik atuartitsinermut sanilliullugit allaanerummata, ilinniartitsisut suliassaqarfimmi tassani ilinniarsimassutsimikkut tunngavigisaat misissussallugu pingaaruteqarpoq. Tabel 10-mi takuneqarsinnaasutut, ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi ilinniartitsisut 31-t immikkut ittumik perorsaanermik (specialpædagogisk) ilinniarsimapput. Taakkunannga qulingiluat immikkut ittumik ilinniartitsisarput, 22-llu ataavartumik immikkut ittumik atuartitassanik atuartitsisarlutik. Tassungali ilutigitillugu ilinniartitsisut nalunaaquttap akunneranut aningaasarsiallit 105-t immikkut ittumik ilinniartitsisarput – imaluunniit ilinniartitsisut immikkut ittumik ilinniarsimasut pingasoriaataat. Immikkut ittumik ilinniartitsisut amerlanerpaartaat naligin-naasumik ilinniartitsisutut ilinniarsimasuupput. Ilinniartitsisut 445-t immikkut ittumik atuartitsisarput – ilinniartitsisoqatigiinnit tamarmiusunit 1155-iusunit 38,5%-ii immikkut ittumik ilinniartitsisarput.

Tabel 10

Da specialundervisning kræver nogle andre forudsætninger end almindelige undervisning, er det vigtigt at se på, hvilken uddannelsesmæssig baggrund lærerne indenfor området har. Som det kan ses i tabel 10, er der i 2010/2011-skoleåret 31 lærere med en specialpædagogisk uddannelse. Heraf udfører de 9 almindelig specialundervisning, mens 22 beskæftiger sig med vidtgående specialundervisning. Der er dog samtidig 105 timelærere, som giver specialundervisning – eller 3 gange så mange som de specialuddannede lærere. Langt størstedelen af dem der står for specialundervisning er dog almindeligt læreruddannet. I alt udfører 445 lærere specialundervisning – ud af dem samlede lærerstab på 1155 er det altså 38,5%, som giver specialundervisning.

TABEL 10: Atuartitsisut ilinniagaat, immikkut ittumik atuartitsineq 2009/10 aamma 2010/11, akunnerit atuartitsiviusut aallaavigalugit
Antal lærere i specialundervisning fordelt på underviserens uddannelse i 2009/10 og 2010/11

	Ilinniartitsisutut naammassinikut * *Læreruddannelse **		Ilinniartitsisutut naammassinikut *Læreruddannede*		Piareersarfimmi ilinniartitsisut naammassinikut *Forskolelærere*		Ilinniartitsisutut naammassine-qanngitsut *Ikke læreruddannede*		Ilinniartitsisut amerlassusaat katillugit *Antal lærere i alt*	
Ukioq - År	**2009/10**	**2010/11**	**2009/10**	**2010/11**	**2009/10**	**2010/11**	**2009/10**	**2010/11**	**2009/10**	**2010/11**
Amerl · *Antal*										
Immikkut ittumik atuartitsineq *Specialundervisning*	6	9	115	154	6	5	43	37	170	205
Annertusisamik immikkut ittumik atuartitsineq *Vidtgående Specialundervisning*	14	22	143	120	34	30	68	68	259	240
Katill. I alt	**20**	**31**	**258**	**274**	**40**	**35**	**111**	**105**	**429**	**445**
Procentit · *Procent*										
Immikkut ittumik atuartitsineq *Specialundervisning*	3,5	4,4	67,6	75,1	3,5	2,4	25,3	18,0	100,0	100,0
Annertusisamik immikkut ittumik atuartitsineq *Vidtgående Specialundervisning*	5,4	9,2	55,2	50,0	13,1	12,5	26,3	28,3	100,0	100,0
Katill. I alt	**4,7**	**7,0**	**60,1**	**61,6**	**9,3**	**7,9**	**25,9**	**23,6**	**100,0**	**100,0**

**** Ilinniartitsisutut naammassinikut Specialpædagogisk-imillu ilanngussisimasut · Læreruddannelse med suppl. Specialpædagogisk uddannelse***
Najoqqutat: *Kalaallit Nunaanni atuarfik 2009/10 aamma 2010/11. Kilde: Folkeskolen i Grønland 2009/10 og 2010/11.*

FIGUR 5: Ilinniagaqarnissamut piareersataasunik ilinniartut ilinnialersut 2002-2009-mut ilinniarfinnut agguataarlugit
Antallet af påbegyndte studerende på de studieforberedende uddannelser i 2002-2009 fordelt på uddannelsesinstitution

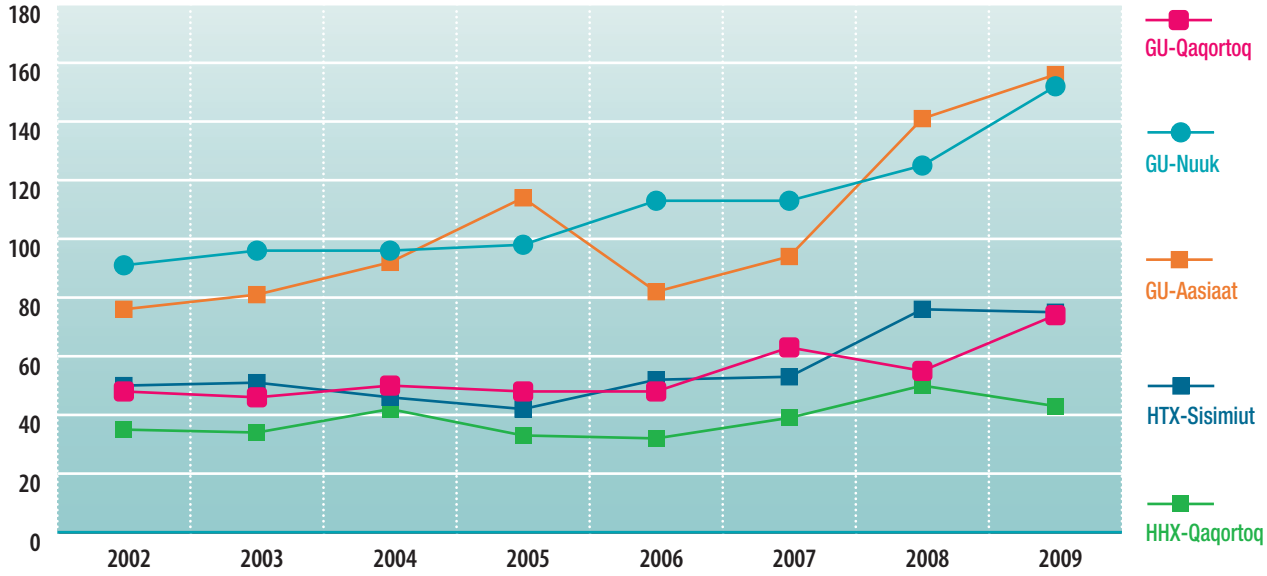

Najoqqutaq: *Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu aqutsisoqarfik 2011. Kilde: Departementet for Uddannelse og Forskning, Studenter i tal 2011*

Figur 5

Figur 5-imi takuneqarsinnaapput 2002-miit 2009-mut ilinniagaqarnissamut piareersarfiusuni ilinniarlutik aallartissimasut amerlassusaat. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqarsinnaasoq tassaavoq, piffissami pineqartumi ilinniagaqarfinni tallimaasuni aallartittut amerleriarsimanerat – 2002-mi aallartittut 300-pput 2009-milu 500-llutik[11]. Taamaattorli ilinniartoqarfinni ataasiakkaani ineriartorneq assigiinngissimaqaaq. Avannaani Ilinniarnertuunngorniarfimmi Aasianniittumi aamma Qeqqani Ilinniarnertuunngorniarfimmi aallartissimasut amerlanerujussuupput. Avannaani Ilinniarnertuunngorniarfimmi Aasianniittumi ilinniartut amerlassusaat 100%-imik qaffariarsimavoq. Avannaani Ilinniarnertuunngorniarfimmi Aasianniittumili aamma 2005-ip 2008-llu akornanni ilinniarnertuunngorniarlutik aallartittut nikerarnerpaasimapput. Qaffariaat annikinnerpaaq HHX Qaqortumi pivoq, tassani 2002-miit 2009-mut ilinniartut aallartittut ¼-imik amerleriarsimapput.

Figur 5

I figur 5 ses udviklingen i antallet af påbegyndte studerende på de studieforberedende uddannelser fra 2002-2009. Den overordnede tendens er, at der i hele perioden er startet flere studerende på alle 5 uddannelser – i 2002 var der 300 og i 2009 var der 500[11]. Der er dog stor variation i forhold til, hvilken udvikling de enkelte uddannelsessteder har oplevet. Det er især på GU-Aasiaat og GU-Nuuk, at der er begyndt langt flere studerende. På GU-Aasiaat er der sket lidt over en 100% stigning i antallet af studerende. Det er dog også på GU-Aasiaat, at der er sket de største udsving i antallet af påbegyndte elever mellem 2005-2008. Den mindste stigning er sket på HHX-Qaqartoq, hvor der er startet lidt under ¼ flere studerende fra 2002-2009.

11 Uani maluginiassallugu pingaartuuvoq, ilinnialersut amerlassusaat ilinniartitaanerup pitsaassusaanut attuumassuteqangimmat, naliginnaasutut ilinniarnerup nalaani unitsitsiinnartartunik peqarmat.

11 Det er vigtigt her at bemærke, at antallet af påbegyndte studerende ikke i sig selv siger noget om uddannelsesniveauet, da der normalt vil ske et vist frafald i løbet af en studieperiode.

Figur 6a, 6b og 6c

Figur 6a-mi, 6b-mi aamma 6c-mi takuneqarsinnaavoq ilinniaqqinnissami piareersaataasuni soraarummeertartut amerlassusaat kiisalu taakkua nukappissanut nivissanullu agguataarsimanerat. Figur 6a-mi takuneqarsinnaasutut ersarissorujussuuvoq ukiuni kingullerni qulini naammassisartut amerliartorsimanerat. Ataatsimut qaffariaat 109,7%-iuvoq – kisitsisinngorlugu 2011-mi naammassinnittut 302-jupput 2002-milu 144-llutik. Ukiulli ataasiakkaat (2004 aamma 2005) naammassisimasut ikileriarsimapput. Naammassisut procentinngorlugu assigiinngissutaat annerpaaq tassaavoq 2005-imi 2006-imilu naammassisut, tassani 2006-imi naammassisut 2005-imut naammassisunut naleqqiullutik 32,4%-imik amerlanerupput. Ilinniakkanut tamanut tunngassuteqartoq alla tassaavoq ilinniartut nivissat amerlanerunerat. Piffissami 2002-miit 2011-mut tamarmi nivissat – ilinniarfinni ataasiakkaani – naammassisartut 55-69%-eraat. Nivissanut tunngatillugu ilinniagaqarfiit tamaasa eqqarsaatigalugit 2011-mi naammassisut 2002-mi naammassisunit amerlanerusimapput. Taassuma paarlattuanik ilinniaqqinniarluni piareersaataasumik ilinniarfinni marlunni – HHX-Qaqortoq aamma Kujataani Ilinniarnertuunngorniarfimmi Qaqortumiittumi – ineriartorneq aalaakkaanerusimavoq. Ilinniarfinnut taakkununnga marlunnut tunngatillugu 2011-mi 2002-mut naleqqiullugu naammassisartut amerlassusaat nikissimanngikkuni ikileriarsimapput – tamanna taamaappoq, naak figur 5-imi takuneqarsinnaasutut ataatsimut isigalugu ilinniartut aallartittartut amerlassusaat ajunngitsumik ineriartorsimagaluartoq.

Figur 6a, 6b og 6c

Figur 6a, 6b og 6c viser antallet af dimittender fra de studieforberedende uddannelser – opdelt på en samlet oversigt samt drenge og piger. Som figur 6a viser, så er der en meget klar tendens til, at der er blevet flere dimittender i de sidste 10 år. Den samlede stigning over perioden er på 109,7% - i faktiske tal er det 302 dimittender i 2011 i forhold til 144 i 2002. Der er dog enkelte år (2004 og 2005), hvor antallet af dimittender er faldet. Den største procentmæssige forskel i antal dimittender er mellem 2005 og 2006, da der i 2006 var 32,4% flere dimittender end i 2005. En anden generel tendens er, at der for alle uddannelserne er en overvægt af piger. I hele perioden 2002-2011 har pigerne – på de enkelte uddannelsesinstitutioner – udgjort mellem 55-69% af dimittenderne. For pigerne er der på tværs af uddannelserne blevet flere dimittender i 2011 end i 2002. For drengene derimod er der to studieforberedende uddannelser – HHX-Qaqortoq og GU-Qaqortoq – hvor udviklingen har været mere ustabil. For begge uddannelser er der enten det samme antal eller færre dimittender i 2011 end i 2002 – dette på trods af at der overordnet set er sket en positiv udvikling i antallet af påbegyndte studerende, som vist i figur 5.

FIGUR 6A: 2002-2011-mut ilinniarnissamut piareersaataasunik ilinniartut naammassinnittut amerlassusii
Antal dimittender fra de studieforberedende uddannelser i 2002-2011 i alt

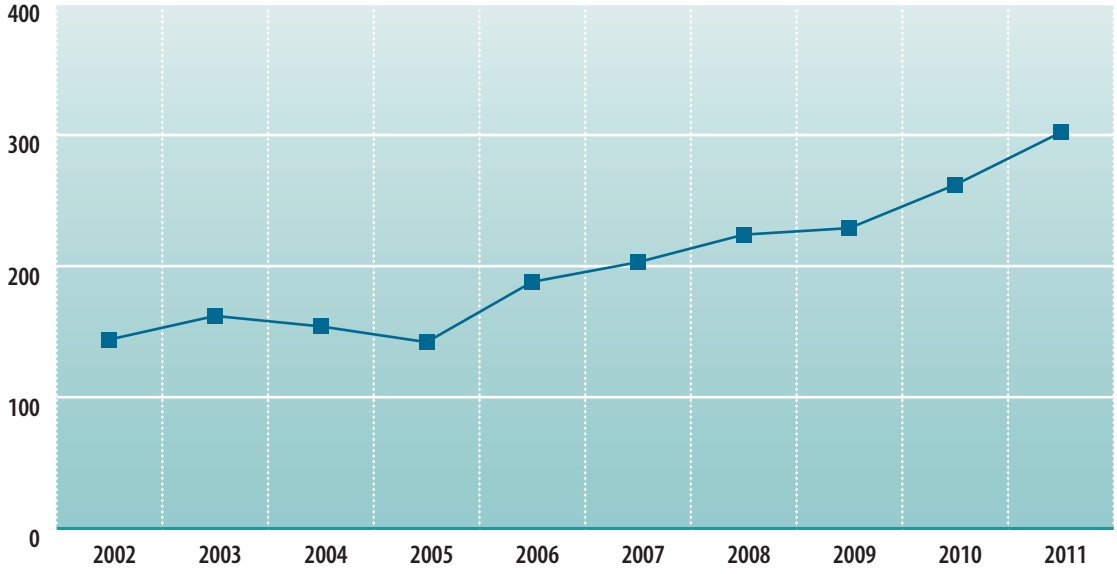

FIGUR 6B: 2002-2011-mut ilinniarnissamut piareersaataasunik ilinniartut naammassinnittut amerlassusii
Antal dimittender fra de studieforberedende uddannelser i 2002-2011 fordelt uddannelsesinstitution

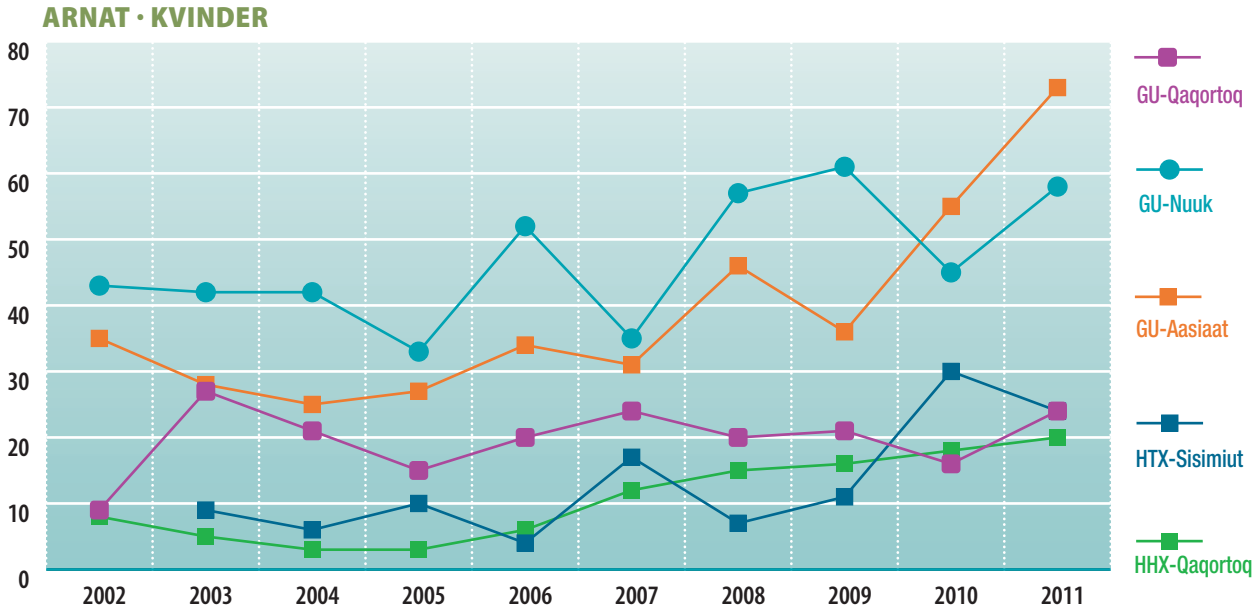

FIGUR 6C: 2002-2011-mi ilinniarnissamut piareersaataasunik iliniartut naammassinnittut amerlassusii
Antal dimittender fra de studieforberedende uddannelser i 2002-2011 fordelt uddannelsesinstitution

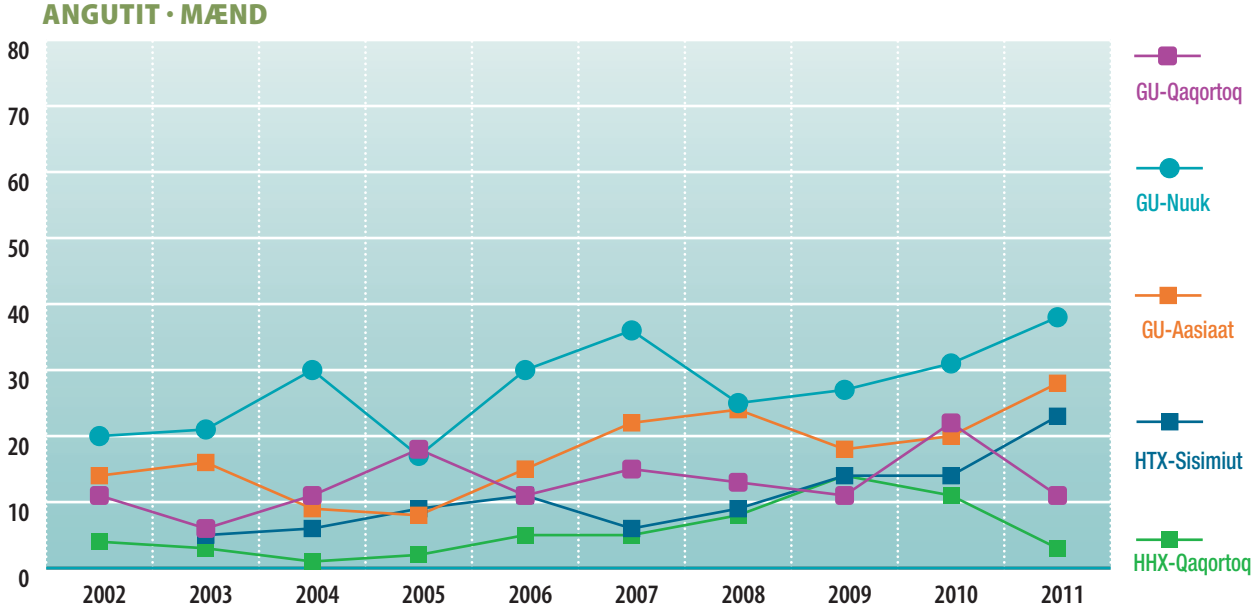

Najoqqutaq: *Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu aqutsisoqarfik 2011. Kilde: Departementet for Uddannelse og Forskning, Studenter i tal 2011.*

FIGUR 7: Tunngaviusumik inuussutissarsiutinut tunngasunut ilinnialersut 2006-2010-mut amerlassusaat, suiaassusaannut ukiuinullu agguataarlugit
Antal ansøgere til de erhvervsfaglige grunduddannelser i 2006-2010 fordelt på køn og alder

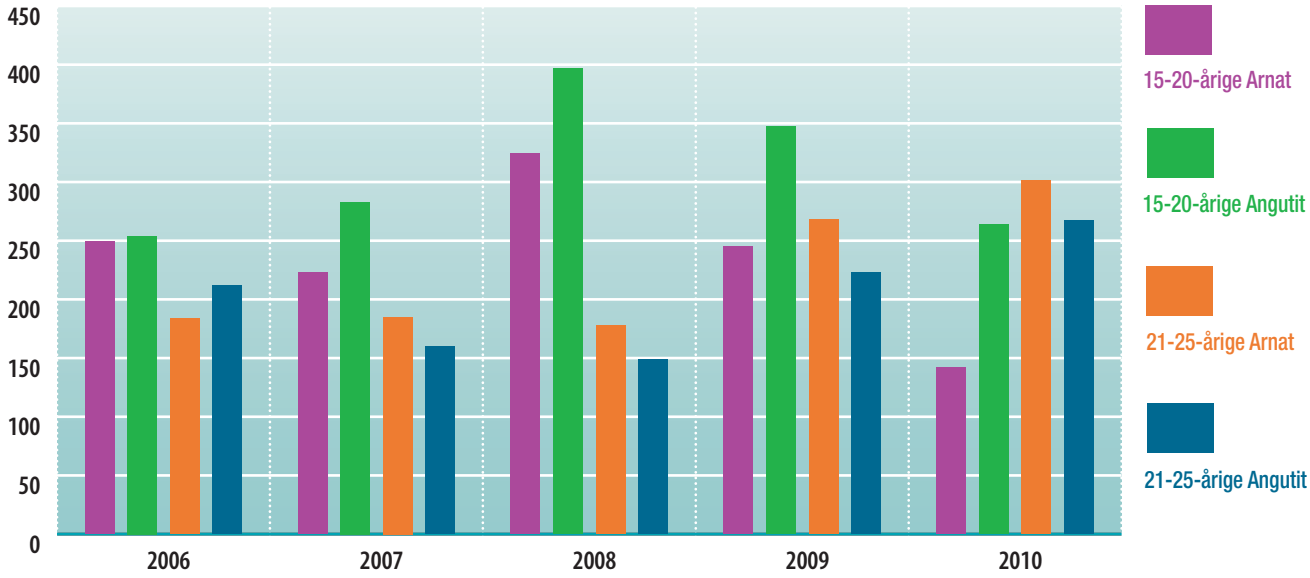

Najoqqutaq: *Ilinniarnermut Ilisimatusarnermullu aqutsisoqarfik, Tunngaviusumik inuussutissarsiutinut tunngasunut qinnuteqartut 2006-2010-mut tunngavigalugit kisitsisit tabel-init, diagramminit aammalu misissueqqissaarnerniit aasat. Kilde: Departementet for Uddannelse og Forskning, Sammenstillede statistiske tabeller, diagrammer og analyser over ansøgere og ansøgninger til erhvervsfaglige grunduddannelser for årene 2006-2010*

Figur 7

Figur 7-imi takuneqarsinnaavoq 2006-imiit 2010-mut inuussutissarsiutinut tunngaviusumik ilinniartitaanernut[12] qinnuteqartartut suiaassutsimikkut ukiumikkullu[13] agguataarsimanerat. Ataatsimut isigalugu inuussutissarsiutinut tunngaviusumik ilinniartitaanernut qinnuteqartartut amerliartorpasipput – ukiulli ingerlaneranni qinnuteqartartut taakkua annertujaamik allanngorartarsimapput. Figurimi takuneqarsinnaasutut inuusuttut 20-t inorlugit ukiullit ukiuni amerlanerpaani qinnuteqartartunit amerlanersaapput. Nikingassut annerpaaq 2008-miuvoq, tassani nukappissat 15-iniit 20-nut ukiullit 397-it qinnuteqartut 21-niit 25-nut ukiullit 149-t qinnuteqarsimapput – taamaasilluni 15-iniit 20-nut ukiullit 166,4%-it inuussutissarsiutinut tunngaviusumik ilinniartitaanernut qinnuteqarsimapput. 2010-mi nivissanut qinnuteqartunut tunngatillugu allannguuteqarujussuarpoq, tassani qinnuteqartut 21-niit 25-nut ukiullit 301-iniit 142-nut ikileriarsimapput. Ataatsimut isigalugu suiaassutsikkut agguaqatigiinneq assigiiginnangajappoq, nivissat qinnuteqartut 25-t ataallugit ukiullit 47,7%-erimmatigit nukappissallu 52,6%-iullutik. Qinnuteqarfissani immikkoortuni tamani qinnuteqartut qassinik ukioqarnerisa agguataarnissaat ajornarsimavoq, kisianni qinnuteqartut suiaassusaannut tunngatillugu

Figur 7

Figur 7 angiver antallet af ansøgere til de erhvervsfaglige grunduddannelser[12] fordelt på køn og alder[13] fra 2006-2010. Overordnet set ser det ikke ud til, at der er blevet flere ansøgere til de erhvervsfaglige grunduddannelser – der har derimod været større udsving gennem årene. Som det kan ses i figuren udgør de unge under 20 år den største gruppe af ansøgere i de fleste af årene. Den største forskel findes i 2008, hvor 397 af de 15-20-årige drenge, mod kun 149 af de 21-25-årige, søgte optagelse – der var altså hele 166,4% flere 15-20-årige som søgte til de erhvervsfaglige grunduddannelser. I 2010 er der dog sket et skred særligt for pigerne, så det nu er de 21-25-årige med 301 mod 142, der udgør den største gruppe ansøgere.
Overordnet set er der dog en meget ligelig fordeling mellem kønnene, idet pigerne udgør 47,4% i forhold til drengenes 52,6% af alle ansøgere under 25. Det har ikke været muligt at lave en aldersbestemt fordeling på de mulige brancher,

IRISAGER.GL

inuusuttut qinnuteqartartut qanoq ittuunerat eqqoriakannerneqarsinnaavoq. Nukappissanut tunngatillugu taakkua Saviminilerineq aamma Sanaartorneq kajungerfigineruaat, nivissallu Niuerneq aammalu Allaffimmiutut ilinniarneq kiisalu Inunnik Isumaginninnermik Ilinniagaqarneq kajungerinerusarlugu.

men ud fra de generelle tendenser for kønnene, kan der laves nogle antagelser for de unge ansøgere. For drengene er det især brancherne Jern/Metal og Bygge/Anlæg, der trækker, mens det for pigerne primært er Handel & Kontor samt Sociale uddannelser.

12 Tunngaviusumik inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit tassaaput: Saviminilerineq, Sanaartorneq, Allaffissorneq niuernerlu, Inuussutissalerineq, Imarsiorneq aalisarnerlu, Nunalerineq, Inunnik isumaginninneq, Peqqissaaneq, Assiliartaliorneq (grafisk) aammalu Sullissineq.

13 Paasissutissat takussutissiami 25-iliinikunut killeqarput. Paasissutissat 24-iliinikuinnarnut killillit pissarsiassaasimanngillat. Taamaasilluni takussutissiami uani aammalu 8-mi inernerusut sanilliunneqarsinnaanngillat. Takussutissiaq 8-mi uani saqqummersitami ukiukkaat aallaavigineqartut atorneqarmata.

12 De erhvervsfaglige grunduddannelser dækker over disse brancher: Jern/Metal, Bygge/Anlæg, Handel & Kontor, Levnedsmiddel, Søfart/Fiskeri, Landbrug, Social, Sundhed, Grafisk og Service.

13 Oplysningerne i denne figur dækker unge til og med de 25 år. Det har ikke været muligt at skaffe data på dette område, der alene går op til unge på 24 år. Det er derfor ikke muligt at lave en sammenligning mellem resultaterne i denne figur og figur 8, hvor aldersfordelingen minder om den, der er brugt i resten af udgivelsen.

Figur 8

Ilinniagaqarnissaminnut qinnuteqartartut amerlassusaat ilinniagaqarnissamik soqutiginninnermik ersersitsigaluartoq, taamaattoq ilinniagaqarfinni assigiinngitsuni aallartitsisartut amerlassusaat siunissami ilinniarsimassutsikkut inissisimalernissap pitsaanerusumik nalilersornissaanik ersersitsisuusinnaavoq. Figur 8-mi takuneqarsinnaapput 2006-miit 2010-mut tunngaviusumik inuussutissarsiutini ilinniakkamik aallartitsisimasut. Tassani 15-iniit 19-inut aamma 20-niit 24-nut ukiullit amerlaqatigiiginnangajapput. 15-iniit 19-inut ukiullit 47,3%-iupput 20-niillu 24-nut ukiullit 52,7%-iullutik. Taamaattorli ukioqatigiiaat qassiunerat assigiinngissitaartorujussuuvoq, ukioq sorleq pineqarnersoq apeqqutaatillugu. 2008-mi 2009-milu 15-iniit 19-inut ukiullit aallartittunit amerlanerpaajupput, ukiunilu allani 20-niit 24-nut ukiullit amerlanerpaajullutik. Ingammik 2010-mi ukioqatigiiaanut ukiukinnernut naleqqiullugit 20-niit 24-nut ukiullit amerlanerujussuupput.

Figur 8

Mens antallet af ansøgere kan sige noget om interessen for at uddanne sig, så er antallet af påbegyndte på forskellige uddannelser en bedre indikator for det fremtidige uddannelsesniveau. Figur 8 viser antallet af personer, der er startet på en erhvervsfaglig grunduddannelse fra 2006-2010. Det er næste lige mange 15-19 og 20-24-årige, der er begyndt på de erhvervsfaglige grunduddannelser. De 15-19-årige udgør 47,3% mod 52,7% for de 20-24-årige. Der er dog store udsving i forhold til, hvilken andel de enkelte aldersgrupper udgør, alt efter hvilket år, der ses på. Der startede flest 15-19-årige i 2008 og 2009, mens de 20-24-årige udgjorde den største gruppe i de andre år. Særligt i 2010 var der langt flere 20-24-årige, som startede i forhold til den yngre aldersgruppe.

FIGUR 8: Tunngaviusumik inuussutissarsiutinut tunngasunut ilinnialersut 2006-2010-mut amerlassusaat, ukiuinut agguataarlugit
Antal påbegyndte på de erhvervsfaglige grunduddannelser i 2006-2010 fordelt på alder

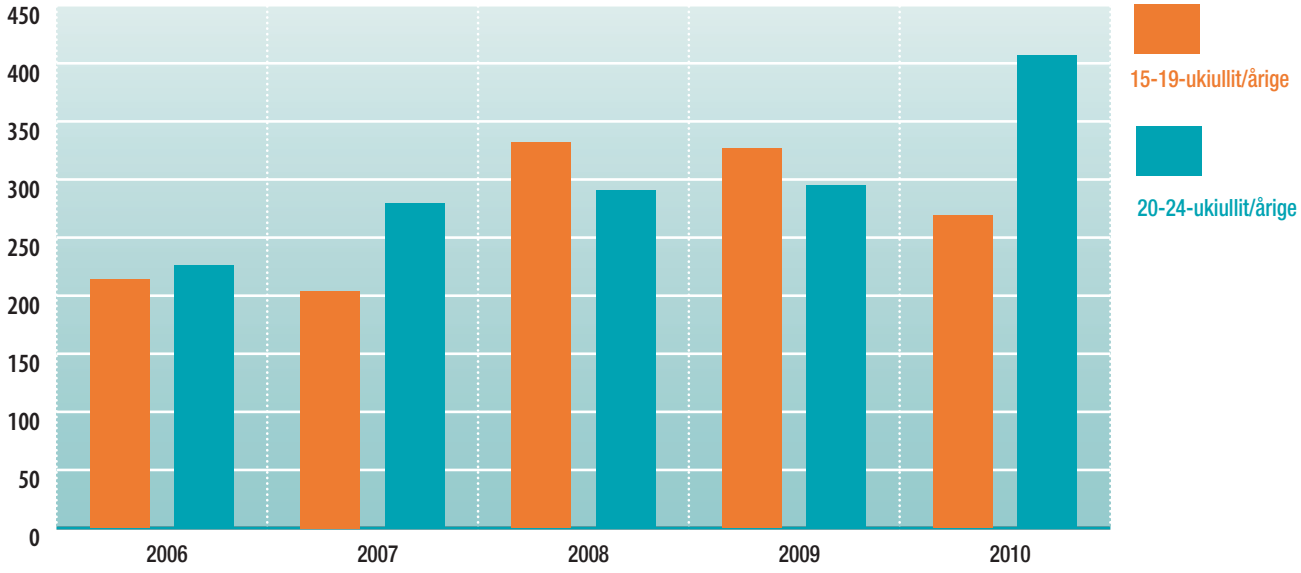

Najoqqutaq: *Ilinniarnermut Ilisimatusarnermullu aqutsisoqarfik, Tunngaviusumik inuussutissarsiutinut tunngasunut qinnuteqartut 2006-2010-mut tunngavigalugit kisitsisit tabel-init, diagramminit aammalu misissueqqissaarnerniit aasat. Kilde: Departementet for Uddannelse og Forskning, Sammenstillede statistiske tabeller, diagrammer og analyser over ansøgere og ansøgninger til erhvervsfaglige grunduddannelser for årene 2006-2010.*

TABEL 11: Piginnaanngorsaanernik ilinniarfinni 2006-2009-milu ilinnialersut, ilinniarnerminnik unitsitsiinnartut aammalu ilinniarnerminnik naammassinnittut amerlassusaat
Antallet af påbegyndte, afbrudte og fuldførte uddannelsesforløb på de kompetencegivende uddannelser i 2006-2009

	2006			2007			2008			2009		
	Aallartitut *Påbegyndte*	Unitsitsiinnartut *Afbrudte*	Naammassisut *Fuldførte*	Aallartitut *Påbegyndte*	Unitsitsiinnartut *Afbrudte*	Naam-mas-sisut Fuldførte	Aallartitut *Påbegyndte*	Unitsitsiinnartut *Afbrudte*	Naam-mas-sisut Fuldførte	Aallartitut *Påbegyndte*	Unitsitsiinnartut *Afbrudte*	Naammassisut *Fuldførte*
1. Tunngaviusumik ilinniarfiit *Faglige grunduddannelser*	717	321	265	725	322	295	788	315	309	791	373	331
2. Ilinniaqqiffiit sivikitsut *Kortere videregående uddannelser*	253	129	86	232	121	110	282	128	117	225	111	115
3. Ilinniaqqiffiit *Videregående uddannelser*	136	55	49	162	88	60	140	79	46	195	71	71
4. Ilinniarfiit allat *Øvrige uddannelser*	1	2	1	1	-	1	3	-	-	5	2	1
Katillugit · *I alt*	**1107**	**507**	**401**	**1120**	**531**	**466**	**1213**	**522**	**472**	**1216**	**557**	**518**

Najoqqutaq: *Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Kisitsisinut banki: Ilinniarfiit 2003-2009-mut ilinniarfinnut assigiinngitsunut, piffissamut aammalu naammassinninnernut agguataarlugit. Kilde: Grønlands Statistik, Statistikbanken: Uddannelser 2003-2009 efter uddannelses type, tid og udførelse.*

Tabel 11

Tabel 11-mi ilinniakkat piginnaalersitsisut sammineqarput (kompetencegivende uddannelser)[14]. Tunngaviusumik ilinniakkatigut ilinniagaqartut (faglige grunduddannelser), nikerarnimininnguit annikitsut aallartittartut, uniinnartartut naammassisartullu eqqarsaatigalugit amerleriarsimapput. Sivikitsumik ingerlaqqiffiusumik ilinniagaqarnerit aamma ingerlaqqiffiusumik ilinniagaqarnerit eqqarsaatigalugit taakkua piffissami pineqartumi immikkoortuni pingasuni tamani ikileriartarlutillu amerleriartarput. Qularnaatsutut ajunngitsutullu oqaatigineqarsinnaasoq tassaavoq, 2007-miit 2009-mut ingerlaqqiffiusumik ilinniagaqartut unitsitsiinnartartut ikileriarsimanerat.

Kisitsisit ataatsimut isigigaanni takuneqarsinnaavoq 2006-imiit 2009-mut ilinniakkamik aallartitsisartut 8,9%-imik amerleriarsimanerat. Ilinniakkamik unitsitsiinnartartut qaffariaatat 8,9%-iuvoq, ilinniakkamillu naammassinnittartut qaffariaatat 22,6%-iulluni. Naak kisitsisit piviusut tunngavigalugit ilinniakkaminnik unitsitsiinnartartut naammassinnittartunut naleqqiullugit amerlanerugaluartut, ilinniakkaminnik naammassinnittartut qaffariaatat annertooq siunissamut neriulluartitsivoq.

Tabel 11

I tabel 11 er fokus på de kompetencegivende uddannelser[14]. For de faglige grunduddannelser er der, bortset fra mindre udsving sket stigninger i både antal påbegyndte, afbrudte og fuldførte uddannelsesforløb. For både de kortere videregående og de videregående uddannelser er billedet noget mere uklart med både stigninger og fald over hele perioden for alle tre målte kategorier. En af de mere sikre og positive tendenser er, at der fra 2007-2009 er sket et generelt fald i antallet af afbrudte forløb for de videregående uddannelser.
Ved at se på de samlede tal, viser billedet at der fra 2006-2009 er sket en stigning på 8,9% i antal påbegyndte uddannelsesforløb. For antal afbrudte forløb er stigningen også på 8,9%, mens stigningen for antal fuldførte uddannelsesforløb er på hele 22,6%. På trods af at antallet af afbrudte forløb i reelle tal i dag er højere end antal fuldførte forløb, er den store stigning i antallet af fuldførte forløb et positivt tegn for fremtiden.

14 Takussutissiap takutippaa ilinniarfiit amerlassusaat. Assersuutigalugu inuk ataaseq ilinniakkamik aallartitsisimasinnaavoq unitsitsillunilu aammalu ilinniakkat assigiinngitsut naammassisimasinnaallugit. Taanna ima isumaqarpoq, takussutissiap nassuiaaserneqarnera nangaanartoqarsinnaasoq, nalileruminaammat inuit qanoq amerlatigisut aallaavigineqarsimanersut. Assersuutigalugu inuk ataaseq ilinniakkanik assigiinngitsunik aallartitsisimasinnaammat.

14 Tabellen viser antallet af uddannelsesforløb. En person kan altså godt være startet på, have afbrudt samt fuldført flere forskellige uddannelsesforløb. Det betyder, at fortolkningen af tabellen skal tages med nogle forbehold, da det ikke er muligt at afgøre, hvor mange personer, der reelt set er tale om som f.eks. går i gang med de specifikke mulige uddannelsesforløb.

Peqqissuseq · Sundhed

Kisitsisini pingaarnerni kapitali 4 peqqissutsimut tunngasunik imaqarpoq. Tassani naartuersittarnermi kisitsisit meeqqallu inunngortartut amerlassusaat kiisalu nappaatit assigiinngitsut kinguaassiutitigut tunillaassuuttartut pineqarput. Taassuma saniatigut imminortarneq pillugu kisitsisit ilanngunneqarsimapput. Kisitsisit immikkoortumi tassaniittut tamarmik Nunatta Nakorsaaneqarfianeersuupput.

Tabel 12

Tabel 12-imi takuneqarsinnaapput niviarsissat 12-init 24-nut ukiullit naartuersissimasut amerlassusaat. Naartuersinnerit amerlanerpaagamik 2008-mi 566-iusimapput 2009-milu 500-t ataassimallugit. Naartuersittut amerlanerpaartaat 20-niit 24-nut ukioqarput – taakkua ukioqatigiiaani tallimani naartuersittut 50%-erivaat. Maluginiagassaavorli, 20-niit 24-nut ukiullit ukioqatigiiaanit tallimaneersuummata, naartuersittulli allat ukioqatigiiaanit marlunneersuullutik. Naartuersissimasut 16-iniit 19-inut ukiullit ataatsimut katikkaanni taakkua naartuersissimasut 20-niit 24-nut ukiulinnut naleqqiullugit ikinnerulaarput.

Naartuersittartut ukioqatigiiaarlugit agguataarsimanerat assigiiginnangajappoq, naartuersittartullu amerlassusaat piffis-

Fjerde kapitel i Nøgletal handler om sundhed. Der ses på abort- og fødselstal samt udbredelsen af forskellige seksuelt overførte sygdomme. Derudover er der medtaget tal om selvmord. Alle tallene fra dette afsnit er hentet hos Landslægeembedet.

Tabel 12

Tabel 12 viser antallet af aborter for piger i alderen 12-24 år. Det højeste antal aborter er registreret i 2008 med 566, mens både 2003 og 2009 ligger lige under 500. Langt størstedelen af aborterne foretages for de 20-24-årige – de står for omkring 50% af alle aborter for de 5 aldersgrupper. Det er dog værd at bemærke, at gruppen 20-24 år dækker 5 årgange, mens alle de andre grupper kun dækker 2 årgange. Hvis antallet af aborter for de 16 til 19-årige slås sammen giver det en smule mindre end antallet for de 20-24-årige. I 2008 og 2009 er der desuden ikke foretaget aborter for de 12-13-årige, hvilket er positivt.

Aborttallet på tværs af aldersgrupperne ligger relativt stabilt, og der er ikke en tendens til, at tallet har væ-

TABEL 12: Naartuersittut amerlassusaat ukiuinut agguataarlugit 2003-2009
Antallet af aborter fordelt på aldersgrupper 2003-2009

	12-13 ukiullit/år		14-15 ukiullit/år		16-17 ukiullit/år		18-19 ukiullit/år		20-24 ukiullit/år		I alt 12-24-ukiullit årige katillugit	I alt 12-49-ukiullit årige katillugit	Naartuersittunit tamanit 12-24-inut ukiullit procentinngorlugit amerlassusaat *12-24-åriges andel af det samlede aborttal*
	Amerlas-susaat *Antal*	Procent	Amerlas-susaat *Antal*	Procent	Amerlas-susaat *Antal*	Procent	Amerlas-susaat *Antal*	Procent	Amerlas-susaat *Antal*	Procent			
2003	2	0,2%	39	4,5%	77	8,9%	114	13,1%	262	30,2%	494	869	56,8%
2004	1	0,1%	37	4,1%	93	10,3%	115	12,7%	281	31,1%	527	905	58,2%
2005	2	0,2%	43	7,8%	111	12,4%	97	10,8%	267	26,7%	520	899	57,8%
2006	3	0,3%	42	4,8%	92	10,6%	113	13,0%	273	31,5%	523	867	60,3%
2007	2	0,2%	48	5,4%	91	10,3%	117	13,2%	271	30,6%	529	887	59,6%
2008	0	0,0%	44	4,9%	93	10,4%	147	16,4%	282	31,5%	566	894*	63,3%
2009	0	0,0%	25	3,1%	71	8,9%	135	16,9%	268	33,5%	499	799	62,5%
Katillugit . *I alt* 2003-09	10	0,2%	278	4,5%	628	10,3%	838	13,7%	1904	31,1%	3658	6120	59,8%

Maluginiagassaq*: *Nanortalimmi naartuersinnerit amigaataapput - paasisaqarnerorusukkuit Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ukiumoortumik nalunaarusiaa takujuk. Note*: Tallene for Nanortalik er ikke medtaget - se Landslægeembedets årsberetning for nærmere forklaring*

Najoqqutaq: *Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2003-2009. Kilde: Landslægeembedets Årsberetninger 2003-2009*

sap ingerlanerani appariartorsimarpasinngilaq. Maluginiagassaavorli naartuersittartut affai sinnerlugit 12-iniit 24-nut ukioqarmata – taakkua 2003-miit 2009-mut naartuersissisimasut 56,8-miit 63,3%-eraat.

Tabel 13

Tabel 13-imi takuneqarsinnaapput Kalaallit Nunaanni inunngortut inuusuttunit 24-nik ukiulinnit 24-llu ataallugit ukiulinnit erniarineqarsimasut. Meeqqat inuusuttullu akornanni meerartaartartut amerlanerpaartaat 20-niit 24-nut ukioqartarput – nuna tamakkerlugu inunngortartut 1/3-iisa missaat. 2009-mi meeqqat inunngortut 15-inik ukiulimmit imaluunniit 15-it ataallugit ukiulimmit erniarineqartut arfiniliupput. Amerlassutsikkut procentinngorlugillu amerlassusaat 2003-miit 2008-mut kisitsisinut eqqaanarput. 15-iniit 24-nut ukiullit 2003-miit 2009-mut meerartaartut 2739-upput. Allatut oqaatigalugu, inunngortut 44,7%-ii 24-nik ukiulinnit imaluunniit 24-t inorlugit ukiulinnit erniarineqarsimapput. Tassunga ilutigitillugu maluginiagassaavoq, 2003-miit 2009-mut katillugit 3658-eriarluni naartuersittoqarsimasoq, 2739-eriarluni ernisoqarsimasoq, naartuersittullu ernisunit 1000-ingajannik amerlanerusimasut.

ret faldende over perioden. Endelig er det værd at bemærke, at over halvdelen af alle aborter blev foretaget blandt de 12-24-årige – denne gruppe har stået for mellem 56,8-63,3% af alle aborter fra 2003-2009.

Tabel 13

Tabel 13 viser antallet af fødsler i Grønland for unge på 24 og derunder. Blandt børn og unge finder langt de fleste fødsler sted for de 20-24-årige – de står for cirka 1/3 af alle fødsler i landet. Der blev i 2009 født i alt 6 børn, hvor moderen var 15 år eller derunder. Både antals og procentmæssigt minder det om årene 2003-08. Det samlede fødselstal for de under 15 til de 24-årige var på 2739 i perioden 2003-09. Med andre ord blev 44,7% af alle børn født af mødre på 24 år eller yngre. Samtidig er det værd at bemærke, at der i perioden 2003-2009 er foretaget i alt 3658 aborter mod 2739 fødsler, hvilket er næste 1000 flere aborter end fødsler.

TABEL 13: Inunngortut agguataarneri anaanaasup ukiui najoqqutaralugit 2003-2009
Antallet af fødsler fordelt efter moderens alder 2003-2009

	< 15 ukiullit/år		16-17 ukiullit/år		18-19 ukiullit/år		20-24 ukiullit/år		Katillugit · *I alt* 12-24	Katillugit · *I alt* 15+45+	Ernisunit tamanit 12-24-inut ukiullit procentinngorlugit amerlassusaat *12-24-åriges andel af det samlede fødselstal*
	Amerlassusaat *Antal*	Procent	Amerlas-usaat *Antal*	Procent	Amerlassusaat *Antal*	Procent	Amerlassusaat *Antal*	Procent			
2003	4	0,5%	39	4,4%	89	9,9%	245	27,5%	377	891	42,3%
2004	5	0,5%	36	3,9%	86	9,5%	274	30,4%	401	901	44,5%
2005	4	0,5%	45	5,1%	99	11,1%	278	31,2%	426	890	47,9%
2006	5	0,6%	30	3,6%	93	11,0%	247	29,2%	375	845	44,4%
2007	6	0,7%	27	3,2%	96	11,2%	262	30,6%	391	857	45,6%
2008	5	0,6%	35	4,2%	83	9,9%	231	27,5%	354	839	42,2%
2009	6	0,7%	39	4,3%	103	11,6%	267	29,7%	415	899	46,2%
Katillugit · *I alt* 2003-09	35	0,6%	251	4,1%	649	10,6%	1804	29,5%	2739	6122	44,7%

Najoqqutaq: *Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2003-2009. Kilde: Landslægeembedets Årsberetninger 2003-2009.*

FIGUR 9: **Ernisut naartuersittullu 12-24-inut ukiullit amerlassusaat**
Antallet af fødsler og aborter i aldersgruppen 12-24-årige

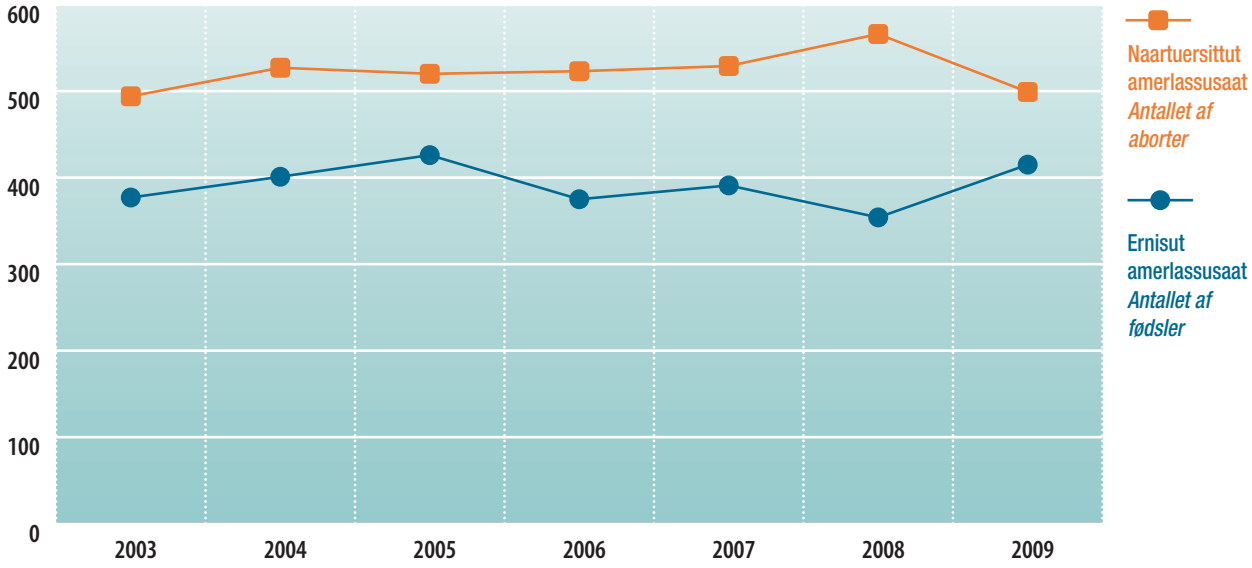

Najoqqutaq: *Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2008-2009. Kilde: Landslægeembedets Årsberetninger 2008-2009*

Figur 9

Figur 9-mi 12-niit 24-nut ukiullit meerartaarsimasut naartuersissimasullu nikingassutaat takuneqarsinnaavoq. Tassani maluginiagassaavoq, naartuersittartut inunngortartunit amerlanerujussuunerat. Ingammik 2008-mi taakkua akornanni nikingassut annertoorujussuuvoq – inunngortut 354-iupput naartuersittullu 566-iullutik.

Naartuersissimasut agguaqatigiissinnerat[15] 12-niit 24-nut ukiulinnut tunngatillugu 87,2%-iuvoq. 2003-miit 2009-mut naartuersissimasut agguaqatigiissinnerat agguaqatigiissillugu 92,2%-iuvoq. 2009-mi ukiup siulianut sanilliullugu agguaqatigiissitsineq appasinnerulaarpoq. Danmarkimi 2009-mi 15-iniit 19-inut ukiullit naartuersissimasut agguaqatigiissinnerat 16,4-voq 20-niillu 24-nut ukiullinnut 24,8-lluni. Naartuersittut agguaqatigiissinnerat ukioqatigiiaani allani Kalaallit Nunaanni naatsorsueriaatsimut naleqqiullugu allaanerummat, kisitsisit taakkua marluk imminnut toqqaannartumik assersuunneqarsinnaanngillat. Maluginiagassaavorli Danmarkimi naartuersittartut Kalaallit Nunaanni naartuersittartunut sanilliullugit ikinnerujussuunerat.

Figur 9

I figur 9 bliver antallet af fødsler og aborter blandt de 12-24-årige sammenlignet. Det er bemærkelsesværdigt, at antallet af aborter konsekvent er højere end antallet af fødsler. Især i 2008 var spændet mellem de to højt – med 354 fødsler og 566 aborter.

Abortkvotienten[15] for de 12-24-årige var i 2009 på 87,2. I perioden 2003-2009 var abortkvotienten gennemsnitligt på 92,2. I 2009 var kvotienten altså noget lavere end i tidligere år. I Danmark var abortkvotienten i 2009 16,4 for de 15-19-årige og 24,8 for de 20-24-årige. Da abortkvotienten beregnes ud fra andre aldersgrupper end i Grønland, er det ikke muligt at lave en direkte sammenligning mellem tallene. Det er dog slående, at abortkvotienten i Danmark er så meget lavere end i Grønland.

15 Naartuersittartut agguarneri tassaavoq arnat ernisinnaasut naartuersittut ukiumut 1000-iugaangata amerlassusaat. Kisitsisitigut tikuussissutip meeqqat inuusuttullu kisiisa sammimmagit, naartuersittut agguarneri uani saqqummersitami taamaallaat 12-24-inut ukiulinnut naatsorsorneqarsimavoq.

15 Abortkvotienten defineres som antallet af legale aborter foretaget pr. år pr. 1000 kvinder i den fertile alder. Da Nøgletal kun har fokus på børn og unge, er abortkvotienten i denne udgivelse udregnet for aldersgruppen 12-24 år.

16 Kisitsisitigut tikkuussissutini kinguaassiutitigut tuniluuttartut nappaatit marluk, sammineqarput: Gonorré aammalu Chlamydia. Nappaatit taakku pillugit nalunaarutigineqarsimasut amerlassusaat takussutissiani 14-mi aammalu 15-mi sammineqarput. Kisitsisit nalunaarutigineqarsimasuinnaat aallaavigalugit pissarsiassaammata, ilimagineqartariaqarpoq, kinguaassiutitigut tuniluuttartut nappaatit marluk pillugit kisitsisit tamakkiisumik aallaaveqanngitsut. Ilimagineqartariaqarpoq kisitsisit amigartamata, pissutigalugu nappaateqartut ilai ikiorneqarnissaminnik ujartuisanngimmata aammalu nalunaarsuinermi kukkuluttortoqarsimasinnaasarmat. Paasissutissat qimerluuataassallugit pingaaruteqarput, pissutigalugu tikkuussisuummata inuusuttut qanoq naartunaveersaatinik atuitiginerat/atuinngitsiginerat – minnerunngitsumik usuup puuinik, kinguaassiutitigut nappaatinut tuniluuttartunut illersuutaasartoq – atoqatigiinnermi. Kisitsisitigut tikkuussissutini siornatigut saqqummereersimasuni, takussutissiaqartaraluarpoq syfilis-imik nappaatilinnik takutitsisumik. Ukiunilu qulini kingullerni syfilis-imik nappaatillit nalunaarsorsimasut annikippallaaqimmata – ukiumut 0 aammalu marluk akorni, takussutissiaq uani saqqummersitami ilaatinneqanngilaq. Uani maluginiarneqartariaqarpoq, syfilis-imik nappaateqarneq meeqqat inuusuttut aammalu inersimasut akornanni Kalaallit Nunaanni nassaassaarpianngimmat.

16 I Nøgletal er det 2 specifikke seksuelt overførte sygdomme, der fokuseres på: Gonoré og Chlamydia. Omfanget af de anmeldte tilfælde for begge sygdomme bliver gennemgået i tabel 14 og 15. Da der kun ses på anmeldte tilfælde, må det formodes, at tallene ikke viser et absolut billede af omfanget af spredningen af de 2 seksuelt overførte sygdomme. Der må formodes at være nogle mørketal på området, som følge af, at ikke alle søger hjælp og eventuelle fejlregistreringer. En af grundene til at se på disse data er, at de kan give et indtryk af, i hvor stort omfang unge bruger prævention – særligt kondom, der beskytter mod seksuelt overførte sygdomme – ved samleje. I de tidligere udgaver af Nøgletal, har der desuden været en tabel med anmeldte syfilistilfælde. Da antallet af anmeldte syfilistilfælde har været så lavt i de sidste 10 år – mellem 0 og 2 om året, medtages tabellen ikke i denne udgave af Nøgletal. Det skal alene her bemærkes, at syfilis stort set ikke er registreret blandt hverken børn og unge eller voksne i Grønland.

Tabel 14

Tabel 14-imi gonorrértut[16] amerlassusaat takuneqarsinnaavoq. 2001-miit 2009-mut gonorrértut ukiumut 277-imiit 780-imut qaffariarsimapput – qaffariaat 181,6%. Qaffariaat suiaassutsinut tamanut ukioqatigiiaanullu tamanut, taamaallaat nukappiaqqat 1-miik 14-inut[17] ukiullit pinnagit, tunngavoq. 19-inik ukiullit 19-illu inorlugit ukiulinnut tunngatillugu gonorrértut nivissanut sanilliullugit amerlanerit paasineqartarput. Ingammik 1-miik 14-inut ukiullit tunillatsissimasuni nalunaarsorneqartartuni nivissat amerlanersaapput. 20-niit 24-nut ukiulinnut tunngatillugu allaanerulaarpoq, tassani ukiuni amerlanerni tunillatsissimallutik nalunaarsorneqarsimasut suiaassutsikkut amerlassusaat assigiittorujussuuvoq. Go-

Tabel 14

Tabel 14 viser antallet af anmeldte tilfælde af gonoré[16]. Fra 2001-2009 er antallet af anmeldte tilfælde af gonoré steget fra 277 til 780 om året – det er en stigning på 181,6%. Stigningen er sket for begge køn og alle aldersgrupper bortset fra drengene fra 1-14 år[17]. For de 19 år og yngre, opdages de fleste tilfælde af gonoré hos pigerne. Især hos de 1-14-årige er der langt flere piger end drenge, der registreres som smittede. Hos de 20-24-årige er billedet lidt anderledes, idet antallet af anmeldte tilfælde i de fleste af årene er

TABEL 14: Gonorrémik nappaatillit nalunaarutigineqarneri 2001-2009
Anmeldte gonorrétilfælde 2001-2009 fordelt på køn og alder

	1-14 ukiullit *1-14-årige*		15-19 ukiullit *15-19-årige*		20-24 ukiullit *20-24-årige*		1-24-ukiullit katillugit *1-24-årige i alt*	1->30-ukiullit katillugit *1->30-årige i alt*	Gonorré-mik nappaatilinnit tamanit 1-24-inut ukiullit procentinngorlugit amerlassusaat *1-24-åriges andel af det samlede antal anmeldte gonorrétilfælde*
	Angutit *Mænd*	Arnat *Kvinder*	Angutit *Mænd*	Arnat *Kvinder*	Angutit *Mænd*	Arnat *Kvinder*			
2001			76	137	113	84	410	707	57,9%
2002			101	146	125	92	464	872	53,2%
2003			76	133	96	98	403	659	61,2%
2004	2	14	80	155	92	83	426	653	65,2%
2005	3	11	96	176	118	119	523	770	67,9%
2006	7	1	123	199	123	115	568	808	70,3%
2007	3	18	105	205	118	108	557	745	74,8%
2008	0	14	104	211	150	157	636	927	68,6%
2009	2	22	136	279	177	164	780	1105	70,6%
Katillugit · *I alt*	15	80	897	1641	1112	1020	4767	7246	65,5%

Najoqqutaq: *Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2001-2009. Kilde: Landslægenembedets Årsberetninger 2001-2009.*

Maluginiagassaq: *2007-imi Qaqortumiik Qaanaamiillu nalunaarutigineqartut amigaateqarput.*
Note: Indberetninger for Qaqortoq og Qaanaaq er mangelfulde for 2007.

17 Maluginiagassaavoq, aatsaat 2004-miit meeqqat 0-14-inut ukiullit gonorértut nalunaarsorneqartalermata. Taanna pissutigalugu kisitsisit pigineqartut amerlavallaanngillat. Ilanngullugu pingaaruteqarpoq eqqaamassallugu, taamatut ukiullit atoqatigiinnissamut akuerisaanngimmata.

17 Det skal bemærkes, at det først var i 2004, at antallet af gonorrétilfælde begyndte at blive registreret for de 0-14-årige. Af denne årsag er denne talrække derfor ikke særlig lang. Samtidig er det vigtigt at huske på, at denne aldersgruppe er under den seksuelle lavalder.

TABEL 15: Chlamydiamik nappaatillit nalunaaritigineqarneri
Anmeldte chlamydiatilfælde 2000-2009 fordelt på køn og alder

	1-14 ukiullit *1-14-årige*		15-19 ukiullit *15-19-årige*		20-24 ukiullit *20-24-årige*		1-24-ukiullit katillugit *1-24-årige i alt*	1->30-ukiullit katillugit *1->30-årige i alt*	Chlamydia-mik nappaatilinnit tamanit 1-24-inut ukiullit procentinngorlugit amerlassusaat *1-24-åriges andel af det samlede antal anmeldte chlamydiatilfælde*
	Angutit *Mænd*	Arnat *Kvinder*	Angutit *Mænd*	Arnat *Kvinder*	Angutit *Mænd*	Arnat *Kvinder*			
2000	x	x	194	470	259	308	1231	2094	58,8%
2001	x	x	209	457	290	323	1279	1942	65,9%
2002	x	x	214	480	252	337	1283	1956	65,6%
2003	x	x	183	477	290	313	1263	1846	68,4%
2004	7	39	202	429	261	315	1253	1829	68,5%
2005	9	38	358	708	355	423	1891	2713	69,7%
2006	4	31	286	616	352	429	1718	2479	69,3%
2007	9	42	309	640	352	379	1731	2369	73,1%
2008	1	29	301	641	316	454	1742	2504	69,6%
2009	3	45	308	755	410	497	2018	2844	70,9%
Katillugit/I alt	33	224	2564	5673	3137	3778	15409	22576	68,0%

Najoqqutaq: *Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2001-2009. Kilde: Landslægenembedets årsberetninger 2001-2009.*

Maluginiagassaq: *2007-imi Qaqortumiik Qaanaamiillu nalunaarutigineqartut amigaateqarput.*
Note: Indberetninger for Qaqortoq og Qaanaaq er mangelfulde for 2007.

norrémik nalunaarsuinermi ukiut immikkuullarissut tassaapput 2001-miit 2002-mut, tassani nukappissat tunillatsissimasutut nalunaarsorneqarsimasut amerlaneruppput. Gonorrémik tunillatsissimasutut nalunaarsorneqartartut inuusuttuukkajunnerusarput, 2001-imiillu 2009-mut nalunaarsorsimasuni 1-miit 24-nut ukiullit nalunaarsorneqarsimasuni tamani 65,6%-erisimavaat. Nalunaarsorneqarsimasuni 4676-iusut 24-nik 24-lluunniit ataallugit ukioqarput, 25-nillu ukiullit 25-llu sinnerlugit ukiullit 2570-iullutik.

Tabel 15

Chlamydia tassaavoq kinguaassiutitigut nappaat meeqqat inuusuttullu akornanni atugaanerpaaq.
2000-imiit 2009-mut chlamydiamik tunillatsissimasutut nalunaarutigineqarsimasut ukiumut[18] 1231-miit 2018-imut qaffariarsimapput – qaffariaat 63,9%-iuvoq. Arnat angutillu tunillatsissimasutut nalunaarutigineqarsimasut ukioqatigiiaallu amerlaqatigiipput, taamaallaat nukappiaqqat 1-imiit 14-inut ukiullit pinnatik, tassani nalunaarutigineqartartut assigiinngiiaarneruppput[19]. Soorlu gonorrémik tunillatsissimasunut assigalugu chlamydiamik tunillatsittartut niviarsiaakkajunnerusarput. Tunillatsittartut meget ens for begge køn. De eneste år, der skiller sig ud, er 2001-2002, hvor der var en noget større andel anmeldte tilfælde hos drengene. Gonorré registreres primært hos unge og de 1-24-årige har gennemsnitligt stået for 65,5% af alle registrerede tilfælde fra 2001-2009. Antalsmæssigt giver det 4676 anmeldte tilfælde hos dem, der er 24 år eller yngre, mens der er registreret 2570 hos dem, der er 25 år eller ældre.

Tabel 15

Chlamydia er den kønssygdom, der er anmeldt flest tilfælde af blandt børn og unge. Fra 2000-2009 er antallet af anmeldte tilfælde af chlamydia steget fra 1231 til 2018 om året[18] – det er en stigning på 63,9%. Stigningen er sket for begge køn og i alder aldersgrupper bortset fra de 1-14-årige drenge, hvor udviklingen har været mere uregelmæssig[19]. Det er dog – som ved gonorré – især for pigerne, at der registreres tilfælde af chlamydia. De fleste tilfælde af chlamydia hos pigerne

18 2005-imi nalunaarsueriaatsit nutaat eqqunneqarput, taakkulu aallaavigalugit ukiup tullissaani kisitsisit nalunaarsorneqarsimasut sunnerneqarsimallutik. Taamaattumik toqqaannartumik sanilliussinissaq ukiuni 2000-2004 aammalu 2005-2009-milu kisitsisinut ajornakusoorpoq.

18 I 2005 blev der indført nye registreringsmetoder, hvilket har påvirket antallet af registrerede tilfælde de efterfølgende år. Det er derfor ikke muligt at lave en direkte sammenligning mellem tallene fra 2000-2004 og 2005-2009.

amerlanerpaartai niviarsissani nalunaarutigineqartartut ukioqatigiiaani 15-iniit 19-inut ukiulinniusarput, kisianni piffissap ingerlanerani qaffariaat procentinngorlugu nikissimanngilaq – 60%-it missaat – 15-iniit 19-inut ukiulinnut aamma 20-niit 24-nut ukiulinnut tunngatillugu. 2000-imiit 2009-mut chlamydiamik tunillatsissimasut agguaqatigiissillugit nalunaarsorneqarsimasut 68%-ii 15-iniit 19-inut ukioqarput.

Meeqqat inuusuttullu gonorrémik chlamydiamillu tunillatsissimasut taama amerlatigimmata, tamanna ukioqatigiiaani taakkunani pinaveersaartitsinerup tamakkiisuunnginneranik ersersitsisuuvoq. Meeqqat inuusuttullu akornanni kinguaassiutitigut nappaatinik tunillaassuinerup pinaveersaartinnissaanut pitsanngorsaanissamut tunngavissaqarluarpoq.

19 Maluginiagassaavoq, aatsaat 2004-miit meeqqat 0-14-inut ukiullit chlamydiartut nalunaarsorneqartalermata. Taanna pissutigalugu kisitsisit pigineqartut amerlavallaanngillat. Ilanngullugu pingaaruteqarpoq eqqaamassallugu, taamatut ukiullit atoqatigiinnissamut akuerisaanngimmata.

Figur 10

Meeraaqqat inoorlaajullutik toqusartut nassuiarneqartarput tassaasut meeqqat uumallutik inunngortut ukiumi siullermi inuunerminni toqusut uumallutik inunngortut 1000-iugaangata. Figur 10-imi tamatumani Kalaallit Nunaanni 2003-imiit 2009-mut ineriartorneq takuneqarsinnaavoq. Figur 10-i qiviaannarlugu takuneqarsinnaavoq, ineriartorneq allanngujaatsuunngitsoq. Niviarsiaqqanut nukappiaqqanullu tunngatillugu piffissami pineqartumi meeraaqqat toqusartut amerleriarsimapput. 2009-mi meeraaqqat inunngortut 1000-iugaangata qulingiluat toqusimasutut nalunaarsorneqarsimapput. Tassani niviarsiaqqat nukappiaqqanut sanilliullugit toqusut marloriaatigaat.

anmeldes indenfor aldersgruppen 15-19 år, men den procentvise stigning i perioden har været lige stor – cirka 60% - for både de 15-19-årige og de 20-24-årige. Gennemsnitligt 68% af alle registrerede tilfælde af chlamydia er fundet hos de 1-24-årige i perioden 2000-2009.

Fordi børn og unge udgør så stor en andel af de smittede med såvel gonorré som chlamydia, er det en indikator på, at det forebyggende arbejde blandt denne gruppe ikke fungerer optimalt. Der er altså et stort potentiale for at forbedre forebyggelsen af de seksuelt overførte sygdomme blandt børn og unge.

19 Det skal bemærkes, at det først var i 2004, at antallet af chlamydiatilfælde begyndte at blive registreret for de 0-14-årige. Af denne årsag er denne talrække derfor ikke særlig lang. Samtidig er det vigtigt at huske på, at denne aldersgruppe er under den seksuelle lavalder.

Figur 10

Spædbørnsdødeligheden bliver defineret som antallet af levendefødte børn, der dør i det første leveår per 1.000 levendefødte. Figur 10 viser udviklingen i Grønland fra 2003 til 2009 på dette område. Et umiddelbart blik på figur 10 angiver, at der langt fra er en entydig tendens i udviklingen. For begge køn gælder det, at der er sket såvel fald som stigninger i spædbørnsdødeligheden i perioden. I 2009 er der registreret den laveste spædbørnsdødelighed i den viste periode med 9 døde pr. 1000 for begge køn. Det er dog med dobbelt så mange piger som drenge, der er døde.

FIGUR 10: Inunngortut toqusarnerisa nalunaarsorneri inuusut 1000-iugaangata 2003-2009
Spædbørnsdødeligheden 2003-2009 pr. 1000 levendefødte

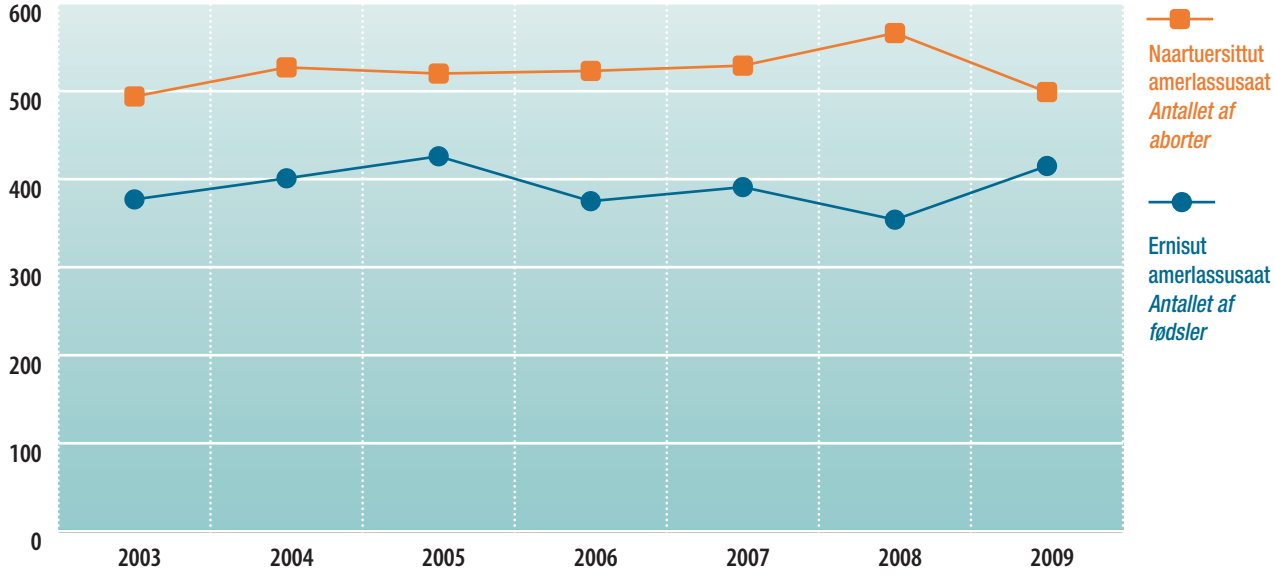

Najoqqutaq: *Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2011. Kilde: Landslægenembedet 2011.*

Tabel 16

Tabel 16-imi takuneqarsinnaavoq 2004-miit 2009-mut meeqqat inuusuttullu akornanni imminorsimasut amerlassusaat. Ataatsimut isigalugu meeqqat inuusuttullu akornanni imminorsimasut 2004-mi 23-niit 2009-mi 15-inut ikileriarsimapput. Ikileriaat 34,8%-iuvoq, kisianni tamanna suiaassutsikkut nikingasorujussuuvoq.

2009-mi nukappiaqqat imminorsimasut 2004-mut naleqqiullugit 50%-imik ikileriarsimapput, niviarsiaqqallu imminortut[20] 2004-mut naleqqiullugit 66,7%-imik ikileriarsimallutik. Kisitsisilli taakkua tamakkiisuunngillat. Ingammik nukappiaqqanut tunngatillugu piffissap ingerlanerani imminortartut ikileriartarsimapput, niviarsiaqqanulli tunngatillugu qanoq ineriartortoqarsimanera iluamik oqaatigineqarsinnaanani, 2004-miit 2009-mut imminortartut ikileriarlutillu amerleriartarsimammata. Taamaattorli imminortartut amerlanerpaartaat suli nukappiaraapput. 2004-miit 2009-mut imminortut 72,5%-ii nukappiaraapput niviarsiaqqallu 27,5%-iullutik. Tassunga ilutigitillugu imminortartut ukiumikkut assigiinngissitaartorujussuupput. 2004-mi 2005-imilu imminortut amerlanerpaartaat 20-niit 24-nut ukioqarput, 2006-imiillu ullumikkumut imminortut amerlanerpaartaat 15-iniit 19-inut ukioqarput. 10-niit 14-inut ukiullit imminortartut amerlassusaat ukiumut aalaakkaallutik pingasuusimapput, qujanartumillu meeqqat qulit ataallugit ukiullit akornanni imminortoqarsimanngilaq. MIPI nammineerluni Kalaallit Nunaanni meeqqat imminortarnerat pillugu allaatigisaqarnikuuvoq, taannalu MIPI-p internetikkut nittartagaani atuarneqarsinnaavoq. Tassani aamma misissuinerit paasissutissallu allat Kalaallit Nunaanni imminortarnermut tunngassuteqartut atuarneqarsinnaapput.

Tabel 16

I tabel 16 vises antallet af selvmord blandt børn og unge fra 2004-2009. Overordnet set er antallet af selvmord blandt børn og unge faldet i perioden fra 23 i 2004 til 15 i 2009. Samlet set er det et fald på 34,8%, men dette dækker over en stor kønsmæssig forskel. I 2009 var der således 50% færre drenge, der begik selvmord i forhold til 2004, mens der var 66,7% flere piger der begik selvmord[20]. Disse tal viser dog ikke det fulde billede. For drengene især har der gennem hele perioden været et relativt konsekvent fald, mens der for pigerne ikke kan udledes nogen tendenser, da der er sket både fald og stigninger fra 2004-09. Der er dog stadigvæk en meget klar overvægt af drenge, som begår selvmord. Fra 2004-2009 udgjorde drengene 72,5%, af dem der begik selvmord mod pigernes 27,5%. Samtidig er der forskellige aldersmæssige forskelle. I 2004 og 2005 var de 20-24-årige der stod for flest selvmord indenfor aldersgruppen, mens det fra 2006 og fremefter var de 15-19-årige, der begik flest selvmord. Antallet af selvmord blandt de 10-14-årige har ligget meget stabilt omkring de 3 om året, mens der lykkeligvis ikke har været nogle selvmord blandt børn under 10 år. MIPI har selv lavet et notat om selvmordsadfærd blandt unge i Grønland, som kan læses på MIPIs hjemmeside. Her er det også muligt at finde andre undersøgelser og informationer, der beskæftiger sig med selvmord i Grønland.

20 Eqqumaffigineqartariaqarpoq, kisitsisiviusut annikitsuararsuummata, taamaalilluni allannguutimininnguit procentitigut apeqqutaaqataasinnaasorujussuullutik.

20 Det er her vigtigt at holde sig for øje, at de reelle tal er meget små, hvilket betyder, at selv en lille forskel kan have en stor procentmæssig betydning.

TABEL 16: **Meeqqat inuusuttullu akornanni imminornerit 2004-2009-mut suiaassuseq ukiullu aallavigalugit agguataarneri**
Selvmord blandt børn og unge 2004-2009 fordelt på køn og alder

		0-9	10-14	15-19	20-24	I alt
2004-2009	**Katillugit · *I alt***	**0**	**13**	**50**	**57**	**120**
	Nukappiaqqat · *Drenge*	**0**	**6**	**33**	**48**	**87**
	Niviarsiaqqat · *Piger*	**0**	**7**	**17**	**9**	**33**
2009	Katillugit · *I alt*	0	3	8	4	15
	Nukappiaqqat · *Drenge*	0	0	6	4	10
	Niviarsiaqqat · *Piger*	0	3	2	0	5
2008	Katillugit · *I alt*	0	1	8	8	17
	Nukappiaqqat · *Drenge*	0	1	5	7	13
	Niviarsiaqqat · *Piger*	0	0	3	1	4
2007	Katillugit · *I alt*	0	3	10	8	21
	Nukappiaqqat · *Drenge*	0	1	5	6	12
	Niviarsiaqqat · *Piger*	0	2	5	2	9
2006	Katillugit · *I alt*	0	1	13	8	22
	Nukappiaqqat · *Drenge*	0	1	7	6	14
	Niviarsiaqqat · *Piger*	0	0	6	2	8
2005	Katillugit · *I alt*	0	2	4	16	22
	Nukappiaqqat · *Drenge*	0	1	4	13	18
	Niviarsiaqqat · *Piger*	0	1	0	3	4
2004	Katillugit · *I alt*	0	3	7	13	23
	Nukappiaqqat · *Drenge*	0	2	6	12	20
	Niviarsiaqqat · *Piger*	0	1	1	1	3

Najoqqutaq: *Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2011. Kilde: Landsslægeembedet 2011.*

Tabel 17

Tabel 17-imi takuneqarsinnaavoq 2005-imiit 2009-mut inuusuttut qassit 0-imiit 24-nut ukiullit naliginnaanngitsumik peqquteqarlutik[21] toqquteqarsimanersut. Ukiut taakkua tallimat ingerlaneranni 2005-imiit 2009-mut ukiumut sisamat aqqanillillu akornanni[22] 0-imiit 24-nut ukiullit akornanni ajunaarnikkut toqutaanikkulluunniit toqusoqartarsimavoq – katillugit tassani pineqarput toqusut 36-t ajunaarnermik toqutaanermilluunniit peqquteqartumik toqusimapput. Paasissutissalli tunngavigalugit toqusartut taakkua amerleriartarsimanersut ikileriartarsimanersulluunniit oqaatigineqarsinnaanngilaq, kisitsisit ukiumiit ukiumut assigiinngitsorujussuummata. Nukappiaqqat toqusimasut niviarsiaqqanit toqusimasunit amerlanerullutik 58,3%-iupput (nukappiaqqat toqusut 21-t) niviarsiaqqallu 41,7% (toqusut 15-it).

Imminorneq nalinginnaasumik toqunertut naatsorsuinermi ilangunneqarneq ajormat, soqutiginarpoq misissussallugu naliginnaasumik toqusartut qasserarterutaat imminorlutik toqusarnersut. 2005-imiit 2009-mut inuusuttut 24-it ataallugit ukiullit 97-it imminorsimapput, piffissami pineqartumi inuit ajunaarlutik toqutaallutillu toqusut 36-upput. Meeqqat inuusuttullu naliginnaasumik toqquteqanngitsut ¾-ingajai imminorlutik toqusimapput. Tassunga ilutigitillugu soqutiginarpoq, imminortut tassaasarmata inuusuttut, ajunaartut toqutaasullu tassaasarlutik meeqqat inuusuttullu.

Tabel 17

Tabel 17 viser hvor mange 0-24-årige, der døde af ikke-naturlige årsager[21] fra 2005-2009. I den 5-årige periode fra 2005-2009 har der været mellem 4 og 11 dødsfald[22] pr år blandt de 0-24-årige i form af ulykker eller drab – i alt er der tale om 36 dødsfald som følge af ulykker og drab. Ud fra data kan der dog ikke udledes nogen tendens til en stigning eller et fald, da der har været rimelig stor forskel mellem årene. Drengenes andel af dødsfaldene er en smule større en pigernes med 58,3% (21 dødsfald) mod 41,7% (15 dødsfald).

Da selvmord normalt medregnes blandt de ikke naturlige dødsfald, er det interessant at se på, hvor stor en andel selvmord egentlig udgør blandt alle de ikke-naturlige dødsfald. Fra 2005-2009 døde 97 under 24 år som følge af selvmord, i samme perioden skete der 36 dødsfald på grund af ulykker og drab. Næsten ¾ af alle dødsfald af ikke-naturlige årsager blandt børn og unge bestod altså af selvmord. Samtidig er det interessant, at selvmord alene finder sted blandt de unge, mens ulykker og drab sker blandt både børn og unge.

21 Naliginnaanngitsumik toqquteqartut tassaasarput toqutaasut, ajunaarnikkut toqusut aammalu imminortut. Imminornernut kisitsisit takussutissiamingaanniik peerneqarsimapput nammineq imminortut tamaasa amerlassusaat aallaavigalugu kisitseqqinneq pimmat, takussutissiami 16-mi peqqissuseq pillugu kapitalimi takuneqarsinnaapput. Taamaammat takussutissiami sammineqartut taamaallaat toqutaasunut aammalu ajunaarnikkut toqusunut tunngasuupput. Paasissutissat Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmeersuupput, toqunerit ajutoornernut toqutsinernullu immikkoortitaarnissaat pisinnaasimanngilaq.

21 Ikke-naturlige årsager dækker over både drab, ulykker og selvmord. Tallene for selvmord er fjernet fra tabellen via egne omregninger ud fra oplysningerne om antal selvmord, som kan ses i tabel 16 under kapitlet sundhed. Fokus er derfor alene på drab og ulykker i denne tabel. Selve data er hentet hos Landslægen, og det har ikke været muligt at lave en nærmere opdeling i henholdsvis ulykker og drab.

TABEL 17: **Naliginnaanngitsumik toqquteqartut (ajutoornerit toqutsinerillu) ukiui suiaassusaallu aallaavigalugit agguataarneri 2005-2009**
Dødsfald af ikke-naturlige årsager (ulykker og drab) fordelt efter alder og køn 2005-2009

		Niviarsiaqqat *Piger*	Nukappiaqqat *Drenge*	Ukioqatigiiaat katinneri *Aldersgrupper i alt*	**Katillugit *I alt***
2005-2009	**0-4-ukiullit · *årige***	**3**	**2**	**5**	**36**
	5-9-ukiullirt · *årige*	**3**	**4**	**7**	
	10-14-ukiullit · *årige*	**2**	**4**	**6**	
	15-19-ukiullit · *årige*	**5**	**2**	**7**	
	20-24-ukiullit · *årige*	**2**	**9**	**11**	
2009	0-4-ukiullit · *årige*	1	1	2	**11**
	5-9-ukiullirt · *årige*	0	1	1	
	10-14-ukiullit · *årige*	0	2	2	
	15-19-ukiullit · *årige*	2	0	2	
	20-24-ukiullit · *årige*	1	3	4	
2008	0-4-ukiullit · *årige*	2	0	2	**5**
	5-9-ukiullirt · *årige*	0	0	0	
	10-14-ukiullit · *årige*	0	0	0	
	15-19-ukiullit · *årige*	3	0	3	
	20-24-ukiullit · *årige*	0	0	0	
2007	0-4-ukiullit · *årige*	0	1	1	**7**
	5-9-ukiullirt · *årige*	0	0	0	
	10-14-ukiullit · *årige*	0	1	1	
	15-19-ukiullit · *årige*	0	1	1	
	20-24-ukiullit · *årige*	1	3	4	
2006	0-4-ukiullit · *årige*	0	0	0	**4**
	5-9-ukiullirt · *årige*	0	1	1	
	10-14-ukiullit · *årige*	0	1	1	
	15-19-ukiullit · *årige*	0	1	1	
	20-24-ukiullit · *årige*	0	1	1	
2005	0-4-ukiullit · *årige*	0	0	0	**9**
	5-9-ukiullirt · *årige*	3	2	5	
	10-14-ukiullit · *årige*	2	0	2	
	15-19-ukiullit · *årige*	0	0	0	
	20-24-ukiullit · *årige*	0	2	2	

Najoqqutaq: *Nunatsinni Nakorsaaneqarfik 2011. Kilde: Landslægeembedet 2011.*

22 Kisitsisit tunngavigineqartut annikimmata, mianersuuttariaqarpoq amerleriarnernik ikileriarnernillu nassuiaasersuinissaq, toqusup ataasiinnaalluunniit kisitsisit paasissutissiisut allanngorterujussuarsinnaammagit.

22 Da tallene er så små, som de er, er det vigtigt at være forsigtig med at udlede tendenser, da et enkelt dødsfald kan skabe store udsving i de samlede data.

Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit
Døgninstitutionerne

Meeqqat inuusuttullu amerlasuut ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni najugaqarput. Kapitalimi matumani qulequtaq taanna pillugu kisitsisit pingaarnerit eqqartorneqassapput, soorlu meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni najugartut amerlassusaat kiisalu innarluutilinnut angerlarsimaffiit kommunillu akornanni meeqqanik ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmiittuutillit agguataarneqarnerat.
Aallaqqaasiutigalugu maluginiarneqassaaq, kapitalimi matumani kisitsisit sillimmartaarfigineqassammata, suliassaqarfik taanna kisitsiserpassuaqarmat nalunartunik. Immikkoortumi matumani kisitsisini meeqqat inuusuttullu pineqartut tassaapput pisortat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiutaanni inissinneqarsimasut. Kapitalimi pineqanngillat meeqqat ilaqutariinni paarineqarlutik allatulluunniit inissinneqarsimasut, kiisalu meeqqat qassit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaminnik pisariaqartitsinersut. Taakkunnnga tunngatillugu qanoq inissisimaneqarsoq ilisimaneqanngilaq, tamannalu soorunami meeqqanut inuusuttunullu pisariaqartitsisunik ikiorsiiniarnerup qulakkeerniarneqarnerani ajornartorsiutaavoq.

Tabel 18

Tabel 18-imi takuneqarsinnaavoq 2008-miit 2010-mut meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu angerlarsimaffianni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni meeqqat inuusuttullu najugaqarsinnaasut amerlassuserneqarnerat tassanilu najugallit qassiunerat. Najugaqarsinnaasut amerlassusaat tassaavoq angerlarsimaffinni ataasiakkaani inissat amerlassusaat, najugallillu amerlassusaat tassaavoq ukiumut agguaqatigiissillugu najugaqartartut amerlassusaat[23]. Tassani pingaaruteqarpoq maluginiaqqussallugu, najugaqarsinnaasut amerlassusaat najugallillu amerlassusaat takussutissiinngimmat, meeqqat qassit ulloq unnuarlu meeqqanut inuusuttunullu angerlarsimaffinnut inissinneqarunik iluaqutigissaneraat.

2009-miit 2010-mut meeqqanut inuusuttunullu angerlarsimaffinni inissat arfineq-marlunnik ikileriarsimapput – taakkunannga marluk Røde Kors Børnehjemmimeersuullutillu Qasapermiuneersuupput inissallu pingasut Matumit niviarsiaqqanullu tunngasumik sulinuteqarnermeersuullutik. Ataatsimut isigalugu ullumikkut 159-inut inissaqartoq, 2008-mi 2009-milu 166-inut inissaqarsimavoq. 2008-

Mange børn og unge opholder sig på landets døgninstitutioner. Dette kapitel vil se på enkelte nøgletal om dette emne, blandt andet belægningen på børne- og ungeinstitutionerne samt handicapinstitutionerne og kommunefordelingen for børn på døgninstitutionerne.
Indledningsvist skal det bemærkes, at der skal tages forbehold for tallene under dette kapitel, da det er et område med mange mørketal. Tallene i dette afsnit ser således kun på anbragte børn og unge på de offentlige døgninstitutioner. Kapitlet kan derimod ikke fortælle noget om børn anbragt i privat familiepleje eller under andre former for anbringelse, samt hvor mange børn der har behov for at blive anbragt. På disse områder mangler der i dag et overblik, hvilket naturligvis er problematisk i forhold til at sikre hjælp til alle de børn og unge, som har behov for det.

Tabel 18

Af tabel 18 fremgår det, hvad normeringen og belægningen var på de Selvstyreejede børne- og ungeinstitutionerne i 2008-2010. Normeringen viser antallet af pladser på de enkelte institutioner, mens belægningen dækker over gennemsnittet for hele året[23]. Det er her vigtigt at gøre opmærksom på, at normeringen og belægningen ikke nødvendigvis giver det fulde overblik over, hvor mange børn, der kunne have gavn af at blive anbragt på en børne- og ungeinstitution.

Fra 2009 til 2010 er der blevet 7 færre pladser på børne- og ungeinstitutionerne – heraf kommer de 2 fra henholdsvis Røde Kors Børnehjem og Qasapermiut og 3 pladser er fjernet fra Matu og Pigeprojektet. Samlet set er der i dag 159 pladser mod 166 i 2008 og 2009. I 2008 blev

23 Qaammatit pingasukkaartut iluanni inissat amerlassusaat allanngorartorujussuusinnaapput, ukioq ataatsimi inissanik atuisut eqqarsaatigalugit – ukiumoortumik Ulloq Unnuarlu Paaqqinnittarfinnut nakkutilliisut nalunaarusiaat kisitsisinik paasisaqarnerorusukkuit alakkaruk. Ukiumut nalunaarusiat www.mipi.gl-imi aamma aaneqarsinnaapput.

23 Der kan være store udsving i løbet af et enkelt kvartal i forhold til hvor mange pladser, der er optaget på et givet tidspunkt af året – se årsberetningerne for Døgninstitutionerne for mere uddybende tal. Årsberetningerne er blandt andet tilgængelige på www.mipi.gl

TABEL 18: Meeqqat inuusuttullu inissaq aallaavigalugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni 2008-2010-mut ineqartut
Belægning på Børne- og Ungeinstitutioner 2008-2010

	2008		2009		2010	
	Amerlassusaat *Normering*	Ukioq naallugu meeqqat inissaq aallaavigalugu ineqartut *Belægning for hele året**	Amerlassusaat *Normering*	Ukioq naallugu meeqqat inissaq aallaavigalugu ineqartut *Belægning for hele året*	Amerlassusaat *Normering*	Ukioq naallugu meeqqat inissaq aallaavigalugu ineqartut *Belægning for hele året*
Inuusuttut Inaat, *Qaqortoq*	19	102%	19	95%	19	93%
Røde Kors Børnehjem, *Nuuk*	32	72%	32	103%	30	91%
Meeqqat Illuat, *Nuuk*	18	83%	18	82%	18	94%
Qasapermiut, *Sisimiut*	17	50%	17	44%	15	82%
Sarliaq, *Ilulissat*	20	69%	20	65%	20	80%
Meeqqat Angerlarsimaffiat, *Qaqortoq*	21	104%	21	127%	21	132%
Prinsesse Margrethes Børnehjem, *Tasiilaq*	17	91%	17	99%	17	88%
Aja, *Nuuk*	13	77%	13	70%	13	90%
Matu & Pigeprojektet, *Nuuk*	9	72%	9	86%	6	87%
Agguaqatigiisillugu inissat atorneqartut *Gennemsnitlig anvendte pladser*	**133**	**80%**	**146**	**88%**	**150**	**94%**
Inissat atorneqanngitsut · *Ikke anvendte pladser*	**33**	**20%**	**20**	**12%**	**9**	**6%**
Inissat tamarmik · *Alle pladser*	**166**	**100%**	**166**	**100%**	**159**	**100%**

Najoqqutaq: *Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ukiumoortumik nalunaarusiaat 2008-2010. Kilde: Døgninstitutionernes Årsberetninger 2008-2010*

mi agguaqatigiissillugu inissanit 166-iusunit 133-t atorneqarput, 2010-milu inissanit 159-iusunit 150-it atorneqarlutik.

2008-miit 2010-mut inissat atorneqarsinnaasut atorneqarnerat agguaqatigiissillugu 133-niit 150-inut qaffariarsimapput. 2010-mi inissat atorneqarsinnaasut atorneqartut 94,4%-iuvoq 2008-milu 80,1%-iusimalluni. Agguaqatigiissilluguli kisitsisit angerlarsimaffimmiit angerlarsimaffimmut annertuumik assigiinngissitaarput. 2010-mi meeqqanut inuusuttunullu angerlarsimaffiit amerlanerpaani inissat atorneqarsinnaasut atorneqartut 90% qulaatilaanngikkunikku ataatilaarsimasarpaat. Ataasiakkaat – Qasapermiut aamma Sarliaq – taamaattoq inissaatai atorneqartut 80%-ip missaaniipput, Meeqqat Angerlarsimaffiatalu inissaatiminik atuinera agguaqatigiissillugu 132,1%-imiittuaannarpoq, tamannalu sippuerujussuarluni inissanik atuineruvoq.

der gennemsnitligt anvendt 133 af de 166 pladser, mens det i 2010 var 150 af 159 pladser, der var optaget. Der er fra 2008-2010 sket en konsekvent stigning i det gennemsnitlige antal anvendte pladser – fra 133 til 150. Belægningen er i 2010 på 94,4% mod 80,1% i 2008. De gennemsnitlige tal dækker dog over store variationer mellem de enkelte institutioner. I 2010 har de fleste børne- og ungeinstitutioner en belægning udregnet for hele året på lidt over eller lidt under 90%. Enkelte – Qasapermiut og Sarliaq – ligger derimod omkring 80%, mens Meeqqat Angerlarsimaffiat har en gennemsnitlig belægning på hele 132,1%, hvilket er en voldsom overbelægning.

Tabel 19

Innaarluutilinnut angerlarsimaffiit meeqqanut inuusuttunullu angerlarsimaffiit ilanngullugit ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit sukaraat. Tabel 19-imi nunatsinni innarluutillit angerlarsimaffiini inissat atorneqartut takuneqarsinnaapput. Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffii amerliartungitsut, innarluutillit angerlarsimaffii 2008-miit (130) 2010-mut (140) amerleriarsimapput. Tassunga ilutigitillugu inissat atorneqartut 103-miit 116-imut qaffariarsimapput. Inissalli atorneqarsinnaasut atorneqarnerat ukiuni pingasuni tamani 80%-ip missaanniissimavoq, qaffasinnerpaajugami 2010-mi 82,9%-iusimalluni. Angerlarsimaffik ataaseq – Qeqertarsuaq Satellit – agguaqatigiissillugu inissaatiminik atuinera 33,3%-iusimavoq, kisianni aamma angerlarsimaffik ataasiinnarmik inissaateqarpoq, ukiullu ilaa atorneqarsimanngikkuni, atorneqarneranut tunngatillugu sunniuteqartorujussuussaaq. Angerlarsimaffiit marluk – Ikinngut aamma Uulinermiut – inissaatiminnik atuinerat 100%-i qaangersimasimavaat (107,2% aammalu 113,6%).

Tabel 19

Handicapinstitutionerne udgør sammen med børne- og ungeinstitutionerne grundpillen indenfor døgninstitutionsområdet. Tabel 19 viser belægningen på landets handicapinstitutioner. Modsat børne- og ungeinstitutionerne, er der blevet flere handicapinstitutioner fra 2008 (130) til 2010 (140). Der er samtidig sket en stigning i antallet af anvendte pladser fra 103 til 116. Belægningsgraden har dog i alle 3 år ligget lige omkring de 80%, med den højeste belægningsgrad i 2010 (82,9%). Der er dog meget stor forskel på belægningen på de enkelte handicapinstitutioner. En enkelt – Qeqertarsuaq Satellit – har haft en gennemsnitlig belægning på 33,3%, men institutionen har også kun 1 plads, så hvis den ikke har været brugt en del af året, vil det få store konsekvenser for den samlede belægningsgrad. 2 institutioner – Ikinngut og Ulinermiut – har haft en belægning på over 100% (henholdsvis 107,2 og 113,6%).

TABEL 19: Innarluuteqartut inissaq aallaavigalugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni 2008-2010-mut ineqartut
Belægning på Handicapinstitutioner 2008-2010

	2008		2009		2010	
	Amerlassusaat *Normering*	Ukioq naallugu innarluutillit inissaq aallaavigalugu ineqartut *Belægning for hele året**	Amerlassusaat *Normering*	Ukioq naallugu innarluutillit inissaq aallaavigalugu ineqartut *Belægning for hele året*	Amerlassusaat *Normering*	Ukioq naallugu innarluutillit inissaq aallaavigalugu ineqartut *Belægning for hele året*
Gertrud Rasks Minde, *Sisimiut*	14	72%	16	71%	16	65%
Ivaaraq, *Qaqortoq*	15	63%	15	80%	15	94%
Aaqa, *Nuuk*	35	59%	35	64%	35	64%
Elisibannguaq, *Maniitsoq*	17	100%	17	81%	21	81%
Ikinngut, *Ilulissat*	21	103%	21	104%	21	107%
Meeqqat Angerlarsimaffiat Satellit, *Uummannaq*	6	83%	6	83%	6	83%
Nasippi, *Tasiilaq*	6	100%	6	100%	6	100%
Palleq, *Paamiut*	10	88%	10	97%	10	100%
Qeqertarsuaq Satellit, *Qeqertarsuaq*	1	100%	1	100%	1	33%
Pilutaq / Qasapermiut, *Sisimiut*	2	94%	2	107%	6	80%
Det gule hus, *Qaqortoq*	3	48%	3	72%	3	70%
Ulinermiut, *Nuuk*					4	114%
Agguaqatigiisillugu inissat atorneqartut *Gennemsnitlig anvendte pladser*	**103**	**79%**	**107**	**81%**	**116**	**83%**
Inissat atorneqanngitsut · *Ikke anvendte pladser*	**27**	**21%**	**25**	**19%**	**24**	**17%**
Inissat tamarmik · *Alle pladser*	**130**	**100%**	**132**	**100%**	**140**	**100%**

Najoqqutaq: *Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ukiumoortumik nalunaarusiaat 2008-2010. Kilde: Døgninstitutionernes Årsberetninger 2008-2010.*

TABEL 20: Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiutaannut inissinneqarsimasut 2008-2010-mut kommuunikkaartumik agguataarneri
Kommunefordeling anbragte børn og unge på Selvstyreejede døgninstitutioner 2008-2010

	2008		2009		2010		Inissinneqartartut ineriartornerat 2008-2010-mut *Udviklingen i anbringelser fra 2008-2010*			
	Kommune iliuuseqartoq *Handle-kommune*	Kommune akiliisoq *Betalings-kommune*	Kommune iliuuseqartoq *Handle-kommune*	Kommune akiliisoq *Betalings-kommune*	Kommune iliuuseqartoq *Handle-kommune*	Kommune akiliisoq *Betalings-kommune*	Amerlassusaat *Antal*		Procent	
Kujalleq	18	15	18	15	25	21	7	6	39%	40%
Qeqqata	11	10	11	10	16	14	5	4	45%	40%
Sermersooq	72	79	72	79	115	122	43	43	60%	54%
Qaasuitsup	36	28	36	28	56	48	20	20	56%	71%
Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut, Naligiisitaarnermullu Naalakkersuisoqarfik *Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling*	0	5	0	5	0	7	0	2	0%	40%
Katillugit · *I alt*	**137**	**137**	**137**	**137**	**212**	**212**	**75**		**55%**	

Najoqqutaq: *Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ukiumoortumik nalunaarusiaat 2008-2010. Kilde: Døgninstitutionerns Årsberetninger 2008-2010.*

Tabel 20

Tabel 20-mi takuneqarsinnaavoq kommunit meeqqat inuusuttullu Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiutaanni inississimasaasa amerlassusaat. Kisitsisini takuneqarsinnaasutut kommunimiit kommunimut inissinneqarsimasut assigiinngillat. 2008-miit 2010-mut kommunit meeqqat inuusuttullu 75-it ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut inississimavaat, 2010-milu inissiinerit 212-iusimapput. Qaffariaat 54,6%-iuvoq. Taamaattorli meeqqat inuusuttullu qassit inissinneqartarnerat kommunimiit kommunimut assigiinngiiaartorujussuuvoq. Ingammik Kommuneqarfik Sermersooq inissiisarnermik atuisorujussuuvoq – 2010-mi meeqqat 115-it inissinneqarsimapput, tamannalu meeqqat ulloq unnuarlu inissinneqarsimasut tamarmik 54,2%-eraat. Qaasuitsup Kommunia tulliuvoq, tassani inissineqarsimasut 26,4%-iullutik 56-iupput. Kommuneqarfik Sermersooq aamma Qaasuitsup Kommunia aamma tassaapput 2008-miit 2010-mut meeqqanik inuusuttunillu inissiinernik amerlanerpaanik inissiisariaqarsimasut. Tabel 20-mi takuneqarsinnaavoq kommunit ataasiakkaat meeqqanik inuusuttunillu inissiinerminni qanoq akiliuteqarsimanersut. Kommunit pingasut – Kommuni Kujalleq, Qeqqata Kommunia aamma Qaasuitsup Kommunia – meeqqat inississimasatik tamaasa akilersimanngilaat – inissiinerit akilerneqarsimanngitsut amerlassusaat tassaapput 4, 2 aamma 8. Kommuneqarfik Sermersuup inississimasani arfineq-marluusut sipporlugit akiliisimavoq, Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiullu inissiinerit kingulliit akilersimavai.

Tabel 20

Tabel 20 viser, hvor mange børn og unge de enkelte kommuner har anbragt på de Selvstyreejede døgninstitutioner. Som det kan ses på tallene er der stor forskel på tværs af kommunerne. Fra 2008 til 2010 har kommunerne anbragt 75 flere børn og unge på døgninstitutionerne, hvilket giver 212 anbringelser i 2010. Det er en stigning på 54,7%. Der er dog meget stor forskel på, hvor mange børn og unge de enkelte vælger at anbringe på døgninstitutionerne. Især Sermersooq benytter muligheden – i 2010 havde de 115 børn anbragt, hvilket var 54,2% af alle anbragte børn på døgninstitutionerne. Qaasuitsup fulgte efter med 56 anbragte eller 26,4%. Det er også Sermersooq og Qaasuitsup, som har oplevet de største stigninger i antallet af anbragte børn og unge fra 2008-2010. Tabel 20 viser også i hvor mange tilfælde, de enkelte kommuner har betalt for at få anbragt børn og unge. 3 kommuner – Kujalleq, Qeqqata og Qaasuitsup – har flere børn anbragt end de har betalt for – henholdsvis 4, 2 og 8. Sermersooq derimod har betalt for 7 børn flere end kommunen har anbragt, mens Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling har betalt for de sidste anbringelser.

Tabel 21

Meeqqat inuusuttullu Namminersorlutik Oqartussat innarluutilinnut angerlarsimaffiutaani inissinneqarsimasut tabel 21-mi takuneqarsinnaapput. Tabel 20-misut innarluutillit kommunip Namminersorlutik Oqartussat innarluutilinnut angerlarsimaffiutaannut inissittagaat amerlassutsimikkut assigiinngitsorujussuupput. Inissinneqartartut amerlanerpaat Kommuneqarfik Sermersuumit Qaasuitsup Kommunianillu inissineqartarput, 2010-milu Kommuneqarfik Sermersuumi inissinneqartut 53-iusimapput Qaasuitsup Kommunianilu inissineqartut 48-simallutik – tamannalu 2008-mut naleqqiullugu 43%-imik 14%-imillu qaffariaataavoq. Qaffariaalli annerpaaq 2008-miit 2010-mut Kommune Kujallermi pivoq, tassani meeqqat 2010-mi inissinneqartut 2008-mut naleqqiullugit 125%-iupput. Innarluutillit angerlarsimaffianni inissinneqarsimasut amerlassusaat 2010-mi 38-niit 140 tikillugu amerlassuseqarput. Kommunit namminneerlutik akilerneqartussat annerpaartaannik akiliipput, meeqqat kukkusumik ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut inissitat uani pineqarmata, taamaattumillu meeqqanut innarluutillit angerlarsimaffiannut inissinneqarsimasunut tunngatillugu inissisimaneq allarluinnarmik isikkoqarpoq. 2008-mi kommunit marluinnaat meeqqanut inississimasaminnut akiliisimapput, 2010-milu Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik kisimiilluni innarluutilinnut angerlarsimaffinnut inissinneqarsimasunut inissinneqarsimasunut akiliisimavoq.

Tabel 21

Antallet af anbragte børn og unge på de Selvstyreejede handicapinstitutioner kan aflæses i tabel 21. Som i tabel 20 er der her meget stor forskel på, hvor mange handicappede de enkelte kommuner anbringer på selvstyrets handicapinstitutioner. De fleste anbringes igen af Sermersooq og Qaasuitsup med henholdsvis 53 og 48 i 2010 – det er 43% og 14% flere end i 2008. Den største stigning i perioden 2008-10 er dog sket i Kujalleq, hvor der er anbragt 125% flere børn i 2010 end i 2008. Den samlede stigning i antallet af anbragte på handicapinstitutionerne er på 38 op til 140 i alt i 2010 eller 37% over hele perioden. Hvor kommunerne selv stod for en stor del af betaling, da det galt anbragte børn på døgninstitutionerne, så er billedet helt anderledes for anbragte børn på handicapinstitutioner. I 2008 var det kun 2 kommuner, som betalte for enkelte af deres anbragte børn, mens det i 2010 alene var Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling, som betalte for alle anbringelser på handicapinstitutionerne.

TABEL 21: Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiutaannut inissinneqarsimasut 2008-2010-mut kommuunikkaartumik agguataarneri
Kommunefordeling anbragte børn og unge på Selvstyreejede handicapinstitutioner 2008-2010

	2008		2009		2010		Inissinneqartartut ineriartornerat 2008-2010-mut Udviklingen i anbringelser fra 2008-2010			
	Kommune iliuuseqartoq *Handle-kommune*	Kommune akiliisoq *Betalings-kommune*	Kommune iliuuseqartoq *Handle-kommune*	Kommune akiliisoq *Betalings-kommune*	Kommune iliuuseqartoq *Handle-kommune*	Kommune akiliisoq *Betalings-kommune*	Amerlassusaat *Antal*		Procent	
Kujalleq	12	1	12	1	27	0	15	-1	125%	0%
Qeqqata	11	0	11	0	12	0	1	0	9%	0%
Sermersooq	37	3	37	3	53	0	16	-3	43%	0%
Qaasuitsup	42	0	42	0	48	0	6	0	14%	0%
Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut, Naligiisitaarnermullu Naalakkersuisoqarfik *Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling*	0	98	0	98	0	140	0	42	0%	43%
Katillugit · *I alt*	**102**	**102**	**102**	**102**	**140**	**140**	**38**		**37%**	

Najoqqutaq: *Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ukiumoortumik nalunaarusiaat 2008-2010. Kilde: Døgninstitutionerns Årsberetninger 2008-2010.*